69 PROGRAMÓW | 43 PO POLSKU

TYLKO 9,90 ZŁOTYCH (w tym 8% VAT) Z PŁYTĄ DVD

3 PEŁNE WERSJE KOMERCYJNYCH PROGRAMÓW

Komputer Świat

Twój Niezbędnik

| NR 2|2013 (67) | KWIECIEŃ – MAJ 2013 | ISSN 1895-8605 | NR INDEKSU: 357 669 | WWW.KOMPUTERSWIAT.PL |

FOTO WIDEO

GENIALNE WSKAZÓWKI DLA POSIADACZY APARATÓW I KAMER WIDEO

CYBERLINK POWER DIRECTOR 9 DELUXE

PEŁNA PUDEŁKOWA WERSJA DELUXE

- Profesjonalny, komercyjny edytor wideo za darmo
- Obsługuje Full HD, ma setki efektów i szablonów

W NUMERZE KOMPLETNY PORADNIK DO PROGRAMU

CYBERGHOST VPN 4.7

- Zapewnia anonimowość w internecie
- Pozwala oglądać strony zablokowane dla Polaków

BEZ LIMITU TRANSFERU ABONAMENT NA ROK

WISE CARE 365 PRO

PEŁNA WERSJA PO POLSKU

- Przyspiesza działanie Windows
- Chroni Twoją prywatność
- Trwale usuwa dane z dysku

44 ODPOWIEDZI NA POPULARNE PYTANIA FOTOGRAFÓW I WIDEOAMATORÓW

ISSN 1895-8605 NR INDEKSU 357 669

DWULETNIA PRENUMERATA
KOMPUTER ŚWIAT NIEZBĘDNIK
OFERTA SPECJALNA

TYLKO **118** ZŁOTYCH

12 WYDAŃ KOMPUTER ŚWIAT NIEZBĘDNIK + KASPERSKY INTERNET SECURITY SPECIAL FERRARI EDITION

- Kompletna ochrona komputera PC
- Zaawansowana ochrona tożsamości cyfrowej
- Produkt zawiera oficjalny symulator Ferrari
- Specjalny gadżet pulpitu

PROGRAM O WARTOŚCI 179 ZŁ

JAK ZAMÓWIĆ PRENUMERATĘ Z KASPERSKY INTERNET SECURITY?

TELEFON: ZADZWOŃ POD **22 7613214** **E-MAIL:** NAPISZ NA ADRES **prenumerata.axel@infor.pl**
INTERNET: KUP NA **WWW.KIOSK.LITERIA.PL**.
Oferta ważna na terenie Polski, do wyczerpania zapasów.

JAK OBSŁUGIWAĆ MENU PŁYTY

TEMATYCZNE DZIAŁY
kategorie programów ułatwiają poruszanie się w gąszczu aplikacji i odkrywanie nowych programów do interesujących nas zastosowań

INFORMACJE
wersja językowa programu, licencja, rozmiar, obsługiwane systemy i strona domowa

ZAINSTALUJ
z tego miejsca rozpoczynamy instalowanie lub kopiowanie programu z płyty

INDEKS I POMOC
alfabetyczna lista wszystkich programów zapewniająca błyskawiczny dostęp do wybranej aplikacji

WYSZUKIWARKA
ułatwia użytkownikowi znalezienie konkretnego programu na płycie

WYGLĄD PROGRAMU
zobacz wygląd danej aplikacji w czasie jej działania

7 POWODÓW, DLA KTÓRYCH WARTO CZYTAĆ NIEZBĘDNIK

1. **Pełne wersje programów w cenie czasopisma**
2. **Najlepsze aplikacje wybrane przez redakcję**
3. **Większość za darmo, aż 43 po polsku**
4. **Zawsze najnowsze wersje aplikacji**
5. **Bez wirusów i szkodliwego oprogramowania**
6. **Przydatne opisy w menu płyty**
7. **Praktyczne porady w czasopiśmie**

UWAGA!
Kod bonusowy Komputer Świata znajduje się na odwrocie koperty płyty

Zawartość płyty została sprawdzona za pomocą programów antywirusowych ESET NOD32 Antivirus i Microsoft Security Essentials

NA PŁYCIE I W CZASOPIŚMIE ODPOWIEDZI NA PYTANIA

	PYTANIE	NAZWA PROGRAMU LUB SERWISU WWW	LICENCJA	DVD-KOD	STR.
NA PŁYCIE	Jak korzystać z Wirtualnej Płyty i Bonusów w KŚ+	Komputer Świat Plus	PEŁNA WERSJA	052	6
	Najciekawsze programy z płyty	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	7
		CyberGhost VPN 4.7.19	PEŁNA WERSJA	051	7
		Wise Care 365 Pro	PEŁNA WERSJA	055	8
EDYCJA ZDJĘĆ	Jak wybrać najlepsze zdjęcie spośród kilku podobnych	FastStone Image Viewer 4.7	FREEWARE	003	10
	Jak skalibrować monitor do obróbki grafiki	Nokia Monitor Test	FREEWARE	TYLKO W KŚ+	11
	Jak zepsute zdjęcie zmienić w arcydzieło	Photoscape 3.6.3	FREEWARE	020	12
	Jak usunąć ze zdjęcia niechciane elementy	Inpaint 5.1	DEMO	010	13
	Jak naprawić perspektywę na zdjęciu	GIMP 2.8.4	FREEWARE	005	13
	Jak zrobić ładne zdjęcie z kilku fotek z wadami	Corel Paintshop pro x5	TRIAL	TYLKO W KŚ+	14
	Jak wyodrębnić sylwetkę osoby ze zdjęcia	GIMP 2.8.4	FREEWARE	005	15
	Jak animować jeden element na zdjęciu	CrazyTalk 7.12	FREEWARE	002	15
	Jak odtwarzać niewidoczne szczegóły na zdjęciach	Photoscape 3.6.3	FREEWARE	020	16
	Jak stworzyć zdjęcie panoramiczne	Microsoft Image Composite Editor 1.4.4.0	FREEWARE	008/009	16
	Jak szybko zrobić retusz twarzy	Perfect365	DEMO	016	17
	Jak stworzyć efektowny kolaż	Picasa 3.9	FREEWARE	021	18
	Jak zrobić zdjęcie 3D do oglądania na telewizorze 3D	XnView 1.99.6	FREEWARE	028	18
	Jak zamienić zdjęcie w obraz	Komputer Świat Fotoświat	FREEWARE	012	19
	Jak usuwać czerwone oczy z wielu zdjęć jednocześnie	Red Eye Remover Pro 1.2	FREEWARE	027	19
	Jak drukować zdjęcia – 7 wskazówek	–	–	–	20
	Jak wyostrzyć zdjęcie i usunąć z niego szumy	Photivo 2013	FREEWARE	017/018	21
ZDJĘCIA W INTERNECIE	Jak wykonać kopię zapasową zdjęć w internecie	4Sync 1.1.4	FREEWARE	001	22
	Jak nanieść zdjęcia na mapę	GeoSetter 3.4.16	FREEWARE	004	23
	Jak kontrolować dostęp do zdjęć na Facebooku	Facebook	–	–	24
	Jak udostępniać konkretne zdjęcia tylko wybranym osobom	Google+	–	–	24
	Jak kadrować zdjęcia do portali społecznościowych	Facebook	–	–	25
	Jak opublikować estetyczną galerię zdjęć w internecie	jAlbum 11	FREEWARE	011	25
EDYCJA FILMÓW	Jak zmienić orientację nagranego filmu	Freemake Video Converter 4	FREEWARE	063	26
	Jak zrobić film ze swoich zdjęć	ffDiaporama 1.5	FREEWARE	060	27
	Co potrafi PowerDirector 9 DELUXE	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	28
	Jak edytować filmy w PowerDirectorze 9	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	30
	W jakim formacie zapisać film w PowerDirectorze	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	31
	Jak ustabilizować drżący film	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	32
	Jak wykadrować obraz filmu	Avidemux 2.6.1	FREEWARE	057	32
	Jak ze zdjęć zmontować film poklatkowy	PhotoLapse 3.0	FREEWARE	067	33
	Jak zmontować trzy pionowe klipy na jednym kadrze	Lightworks 11.0.3	FREEWARE	065	34
	Jak do filmu dodać efekt zwolnionego tempa	VirtualDub 1.9.11	FREEWARE	071	34
	Jak połączyć napisy z filmem do odtwarzania na konsoli PS3	AVIAddXSubs 9.10	FREEWARE	056	35
	Jak oglądać zdjęcia i filmy ze smartfona na Smart TV	ALLShare Play	–	–	35
FILMY W INTERNECIE	Jak usunąć szum wiatru z nagranego filmu	PowerDirector 9 DELUXE	PEŁNA WERSJA	053	36
	Jak anonimowo korzystać z internetu i omijać blokady	CyberGhost VPN 4.7.19	PEŁNA WERSJA	051	37
	Jak oglądać telewizję w internecie i na smartfonie	–	–	–	38
	Jak zapisać ścieżkę dźwiękową filmu z YouTube do MP3	Freemake Video Converter 3.5	FREEWARE	063	39
	Jak dodać znak wodny na kadr filmu	VirtualDub 1.1	FREEWARE	071	39
	Jak zamaskować twarze osób widocznych na filmie	YouTube	–	–	40
	Jak korzystać z wideobloga Vine	–	–	–	40
	Jaką kartę pamięci kupić do aparatu i kamery	–	–	–	41

WIĘCEJ ARTYKUŁÓW, WIĘCEJ ZDJĘĆ, PROMOCJA NA WIZYTÓWKI. TO CZEKA NA CIEBIE W APLIKACJI KŚ+

Dzięki Strefie BONUS dostępnej w aplikacji KŚ+ Czytelnicy zyskują dodatkowe treści, programy, rabaty. Aby móc z nich skorzystać, należy pobrać ze strony **ksplus.komputerswiat.pl** aplikację KŚ+, założyć w niej konto oraz zarejestrować unikalny kod nadrukowany na tylnej stronie okładki płyty dołączonej do czasopisma. Po zarejestrowaniu kodu zyskamy dostęp do Wirtualnej Płyty oraz bonusów związanych z danym numerem magazynu. W Strefie Bonus pobierzemy też za darmo poradniki premium oraz kupimy e-wydania numerów Niezbędnika i Komputer Świata.

KŚ+ Komputer Świat Plus

ODPOWIADAMY NA LISTY CZYTELNIKÓW NIEZBĘDNIKA

Masz problem z programami z płyty? Chciałbyś zgłosić ciekawą propozycję programu do opublikowania w Twoim Niezbędniku? A może chciałbyś podzielić się swoją opinią na temat Niezbędnika? Prosimy o nadsyłanie listów na adres redakcja@komputerswiat.pl Najciekawsze głosy opublikujemy na łamach czasopisma

2 pytania do Redakcji

Kiedyś w grze Mario, jeszcze podpinanej do TV, była taka wersja, w której bohater po zdobyciu większego wzrostu i broni nie zmniejszał się, choćby wpadł na sowę. Czy istnieje taka wersja Maria na komputer? I drugie pytanie: w ALLPlayerze wyświetla się co jakiś czas informacja, ile procent filmu już zostało obejrzane. Jak można taką funkcję ustawić na przykład w POT Playerze?

Ewelina Filipek

OD REDAKCJI: Niestety, nie mamy informacji o takiej wersji Maria – jeśli ktoś z Czytelników ma taką wiedzę, będziemy wdzięczni za pomoc. Informację o postępie oglądania filmu w POT Playerze włącza przycisk Scroll lock. Domyślnie wyświetla ją też BESTplayer.

Zgrywanie YouTube

Proszę skierować to zapytanie do kogoś kompetentnego. Potrzebuję jakiś darmowy programik, z pomocą którego z dowolnego komputera będę mógł zgrać MP3 z YouTube. Chciałbym zgrać Pink Floyd The Wall w jakości HQ, wkładając pendrive, czyli potrzebuję programu, który uruchomi się na pendrivie i zgra tam plik MP3 HQ.

Jarek Kaźmierczak

OD REDAKCJI: Polecamy Freemake Video Converter lub bardziej wyspecjalizowany Freemake Youtube Mp3 Converter. Opis pierwszego z programów znajdziemy w tym wydaniu Niezbędnika (patrz strona 29).

DSJ 4

Czy moglibyście do następnego numeru Niezbędnika dać pełną wersję DSJ 4 1.3.3?

Przemysław Górka

OD REDAKCJI: Niestety, ten sezon skoków już się skończył i nie będzie to możliwe.

Nagrywanie filmów flash

Czy moglibyście zamieścić kiedyś jakiś dobry program, najlepiej w pełnej wersji, który nagrywałby filmiki wideo we FLASH-u (z wielu serwisów nie można ściągać filmików tak jak z YouTube).

Mateusz

OD REDAKCJI: Zapisaliśmy ten pomysł na liście programowych życzeń Czytelników.

Home Designer

Jestem waszym stałym Czytelnikiem. Ostatnio rozwala mnie firma Ashampoo. Mimo wielokrotnych domagań się o kod do projektowania Home Designer Pro z Waszego pisma 1/2013 nie dostaję żadnej odpowiedzi. Historia ta już się kiedyś pojawiła, tylko nie pamiętam, o jaki program chodziło, chyba do porządkowania dysku (też przez Wasze pismo!). Mam nadzieję, że przez taką pierdołkę nie będę musiał pożegnać się z Waszym ciekawym przecież pismem.

Janek

OD REDAKCJI: Formularz rejestracyjny Home Designera jest dostępny pod adresem: **http://goo.gl/oWU5E**.
Czytelników, którzy mają problem z rejestracją programów, prosimy o kontakt z redakcją – te sprawy daje się szybko rozwiązać.

Rejestracja TVCP

Zainstalowałem program z płyty Niezbędnika 1/2013 Total Video Converter Platinum zgodnie z zaleceniem, kod przesłano na adres e-mail. Po wklejeniu kodu aktywacyjnego komunikat: The registration code is invalid. Dokonałem próby na drugi adres e-mail – TO SAMO! Proszę o wyjaśnienie problemu.

Marek

OD REDAKCJI: Prosimy upewnić się, że kod kopiowany z e-maila nie zawiera spacji przed ani po numerze seryjnym. Spacja traktowana jest przez komputer jako dodatkowy znak – stąd problem z rejestracją. Klucz do programu jest automatycznie generowany przez serwer i na 100% jest poprawny.

Filmy 3D

Czy redakcja przewiduje zamieszczenie w Niezbędniku darmowego konwertera filmów 2D do 3D w formacie MPEG lub VOB dla techniki anaglifowej? W internecie znalazłem tylko Axarę i Movavi – oba płatne. Axara powoduje zmęczenie wzroku. Efekt 3D jest słabo widoczny albo zbyt nasilony, sprawia wrażenie rozmycia. Movavi daje wspaniałe efekty przestrzenne, ale konwersja na moim ekonomicznym komputerze (procesor Sempron 1,9 GHz) trwałaby dosyć długo + koszty prądu, zużycie sprzętu. Czy możliwy jest artykuł o różnicach działania tych programów?

Wojtek, Żywiec

OD REDAKCJI: 3D to ciekawy, ale bardzo obszerny temat. Poruszaliśmy go w Komputer Świecie 17/2010 i pewnie jeszcze nieraz do niego wrócimy.

KŚ+ na dwóch PC

Mam pytanie na temat aplikacji KŚ+. Mam kody z płyty z Niezbędnika 6/2012 oraz z numeru KŚ 3/2013. Czasem korzystam z komputera stacjonarnego, a czasem z laptopa. Czy po zarejestrowaniu, pobraniu aplikacji na obydwa komputery i wpisaniu kodów będę miała dostęp do Strefy Bonus i innych dodatków, a także możliwość instalowania programów z czasopisma na obydwa komputery?

Krystyna Gryz

OD REDAKCJI: Tak, tego samego konta KŚ+ można używać na kilku komputerach.

Rejestracja WebSite X5

Wedle informacji w gazecie jest to pełna wersja, jednak przy uruchomieniu programu wyskoczyła prośba o wpisanie klucza licencyjnego, bez którego nie można korzystać z programu. Zarejestrowałam się także na podanej stronie. Nie otrzymałam jednak żadnego klucza, umożliwiającego mi uruchomienie programu. Co powinnam zrobić w takiej sytuacji?

Anna Kiernicka

OD REDAKCJI: Prosimy postępować zgodnie z opisem rejestracji (ramka na stronie 30). Kluczowy jest punkt 5 – po zalogowaniu się na stronie WebSite X5 klucz wyświetli się po odwiedzeniu adresu podanego w punkcie pierwszym.

W ROZDZIALE

6 Komputer Świat Plus
7 PowerDirector 9 DELUXE
7 CyberGhost VPN 4.7.19
8 Wise Care 365 Pro

PEŁNE WERSJE

KOMPUTER ŚWIAT PLUS

Jak korzystać z Wirtualnej Płyty i Bonusów w KŚ+

Aplikacja Komputer Świat Plus (w skrócie KŚ+) to najnowsza produkcja redakcji Komputer Świata. Program ten warto zainstalować i używać go – ma bowiem zalety i atrakcyjne treści, obok których trudno przejść obojętnie.

KŚ+ to przede wszystkim moduł Wirtualna Płyta, która daje łatwy i szybki dostęp do programów i pełnych wersji opisywanych na łamach Niezbędnika i Komputer Świata, bez konieczności wkładania płyty do napędu – wszystko dzieje się przez internet. Jeśli zdarzyło nam się kiedyś zgubić płytę, to od teraz wersji instalacyjnych programów nie trzeba będzie już szukać w internecie – zainstalujemy je za pomocą aplikacji KŚ+.

To jednak nie wszystkie zalety KŚ+: dodatkowe galerie zdjęć z programów czy nawet filmy prezentujące funkcje aplikacji – wielu Czytelników z pewnością szybko przyzwyczai się do tych możliwości. Łatwiejsze jest też wyszukiwanie programów – wbudowana w KŚ+ wyszukiwarka szybko odnajdzie dany program – wystarczy wpisać kilka liter nazwy aplikacji.

UWAGA!

Korzystanie z aplikacji KŚ+ wymaga połączenia z internetem – im jest ono szybsze, tym krócej będą pobierać się wersje instalacyjne programów. Ale bez obaw – ściągnięcie typowej aplikacji (o wielkości 10 MB) na łączu 1 Mb/s zajmie niewiele ponad minutę. Przy łączu 10 Mb/s będzie to zaledwie 8 sekund.

KORZYSTAMY Z KŚ+

1 Aby rozpocząć korzystanie z KŚ+, w przeglądarce internetowej wchodzimy na stronę **ksplus.komputerswiat.pl**, ściągamy najnowszą wersję instalatora programu i rozpoczynamy instalację.

2 Po zakończeniu instalacji KŚ+ uruchomi się automatycznie – na ekranie zobaczymy okno logowania. Jeśli mamy już konto na stronie komputerswiat.pl, to wystarczy, że podamy nasz e-mail i hasło. Jeżeli nie mamy jeszcze konta, klikamy na . Jeśli natomiast mamy konto, ale zapomnieliśmy do niego hasła, klikamy na przycisk ODZYSKAJ UTRACONE KONTO, by otrzymać na e-mail potrzebne do zalogowania się dane.

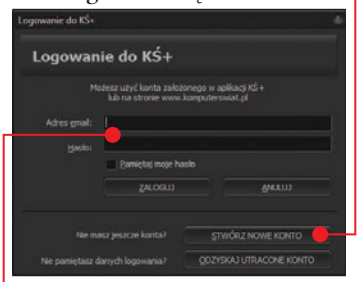

3 Po zalogowaniu się w KŚ+ zobaczymy samouczek, który przedstawi kilka przydatnych porad dla początkujących użytkowników programu – można go w każdej chwili wyłączyć. KŚ+ będzie zawsze pod ręką – ikonę programu znajdziemy

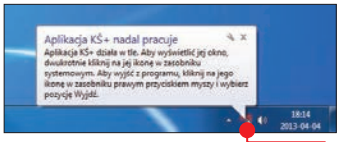

w zasobniku systemowym i to właśnie za jej pomocą przywołujemy główne okno KŚ+.

4 Chcąc uzyskać dostęp do programów dołączonych do danego magazynu Komputer Świata, rejestrujemy nowe wydanie w KŚ+. W tym celu klikamy na ikonę, Zarejestruj nowe wydanie i wpisujemy kod bonusowy nadrukowany na tylnej części koperty (opakowania) płyty dołączonej do tego wydania czasopisma. Użytkownicy, którzy nie zarejestrują kodu, będą mieli ograniczony dostęp do zasobów KŚ+ – przejrzą jedynie zawartość płyty oraz Stre-fy Bonus.

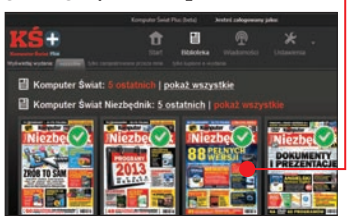

5 Najważniejszy moduł KŚ+ to Biblioteka, a w nim Wirtualna Płyta. Aby zainstalować wybrany program, klikamy na – KŚ+ pobierze jego wersję instalacyjną z serwerów Komputer Świata i rozpocznie instalację.

STREFA BONUS

Ważną częścią aplikacji KŚ+ jest Strefa Bonus przypisana do każdego wydania. To tu znajdziemy dodatkowe treści – galerie zdjęć z programów, poradniki Premium, kupony rabatowe czy uzupełnienia artykułów z drukowanego wydania magazynu. **mm**

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **Komputer Świat** | Internet: **ksplus.komputerswiat.pl** | System: **XP, Vista, Win 7 i 8** | Rozmiar: **3 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERLINK POWERDIRECTOR 9 DELUXE

Jak zainstalować program do montażu filmów

FUNKCJE PROGRAMU

- Profesjonalny, nieliniowy montaż filmów
- Zgrywanie cyfrowego materiału z różnych źródeł
- Dodawanie własnej ścieżki dźwiękowej
- Kolekcja gotowych szablonów

PowerDirector 9 w pełnej wersji pozwala na swobodny montaż materiału filmowego. Aplikacja umożliwia przycinanie i łączenie ze sobą wybranych fragmentów filmów, a także dodawanie do nich efektów specjalnych i dźwięku. Obszerny poradnik dotyczący korzystania z PowerDirectora 9 znajdziemy na stronach 28–32 w tym numerze Niezbędnika.

INSTALACJA PROGRAMU

1 W menu płyty Niezbędnika wpisujemy **DVD-KOD: 054**. Następnie klikamy na INSTALUJ. Instalację uruchomimy też za pomocą KŚ+.

2 W nowym oknie wybieramy język (niestety nie ma polskiego) i klikamy na ●.

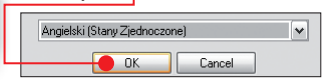

W kolejnym klikamy na przycisk Next >. Akceptujemy warunki licencji, klikając na Yes.

3 Jeszcze cztery razy klikamy na Next >. Po zakończeniu instalacji zobaczymy komunikat **InstallShield Wizard Complete**.

REJESTRACJA

1 Uruchamiamy program za pomocą skrótu na pulpicie ●.

2 Pojawi się okno rejestracji aplikacji. W wyświetlonym oknie wpisujemy klucz ●, który znajdziemy w opisie programu na płycie Niezbędnika oraz w Strefie Bonus KŚ+. Klikamy na ●.

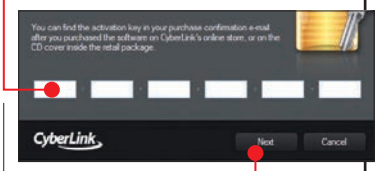

3 Pojawi się komunikat o pomyślnej aktywacji pełnej wersji aplikacji. Klikamy na ●. **am**

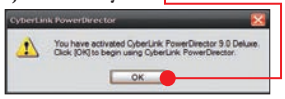

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **CyberLink** | Internet: **www.cyberlink.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | **DVD-KOD: 054** | Rozmiar: **370 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERGHOST VPN 4.7.19

Jak zainstalować pełną wersję anonimizera

FUNKCJE PROGRAMU

- Konto Premium ważne 12 miesięcy
- Nieograniczony transfer
- Ukrywanie prawdziwego adresu IP
- Dostęp do stron z blokadą regionalną

CyberGhost VPN nie tylko pomoże nam zachować anonimowość w internecie, ale również umożliwi korzystanie ze stron zablokowanych dla polskich użytkowników sieci oraz pozwoli ominąć innego rodzaju ograniczenia (szczegóły na stronie 37).

INSTALACJA PROGRAMU

1 Włączamy instalator programu z płyty (**DVD-KOD: 015**) lub w aplikacji KŚ+. Klikamy na OK, zaznaczamy pole Akceptuję warunki umowy, klikamy na Dalej.

2 Aby wyrazić zgodę na instalację wirtualnej karty sieciowej, klikamy na Zainstaluj i następnie na Zakończ.

3 Jeżeli używaliśmy poprzednich wersji programu, w wyświetlonym oknie klikamy na przycisk ● i logujemy się na konto za pomocą znanego nam loginu oraz hasła. Jeśli nie mamy konta, klikamy na ●, wybieramy nazwę użytkownika oraz hasło i klikamy na Dalej.

4 Wyświetli się kod PUK – zapisujemy go, ponieważ jest potrzebny do zresetowania hasła, jeśli je zapomnimy. Klikamy na Dalej, No, thank you, Nie, dziekuje i na OK.

AKTYWACJA DOSTĘPU PREMIUM

Aby uzyskać darmowy dostęp do serwerów premium na 12 miesięcy, w dolnej części okna programu klikamy na Aktywuj klucz licencji. Następnie wpisujemy lub wklejamy kod, który uzyskaliśmy w Strefie Bonus tego Niezbędnika w sekcji dotyczącej CyberGhosta (patrz artykuł na stronie 6). Po kliknięciu na OK i na Tak konto Premium w CyberGhost zostanie aktywowane. **pg**

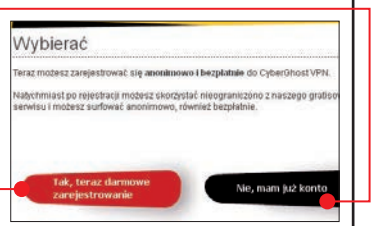

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **Cyberghost** | Internet: **www.cyberghostvpn.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | **DVD-KOD: 015** | Rozmiar: **12 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

WISE CARE 365 PRO

Jak przyspieszyć działanie Windows i komputera

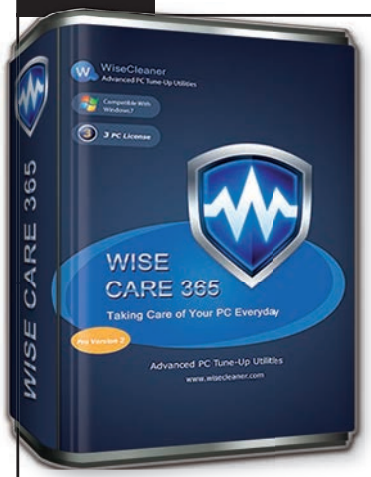

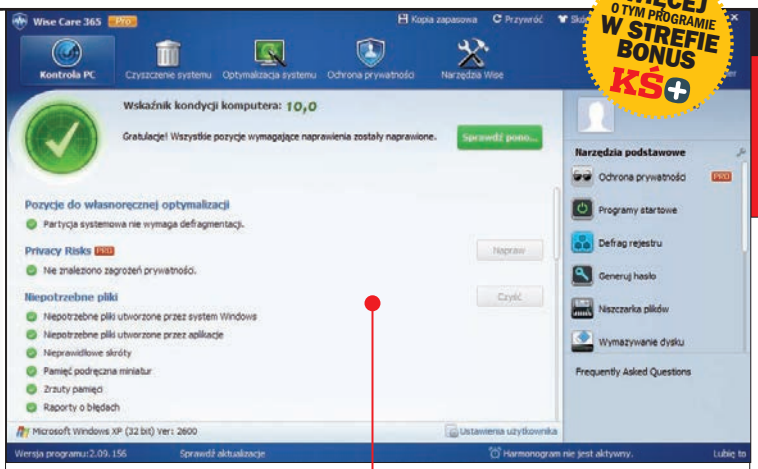

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

FUNKCJE PROGRAMU

- Przyspieszanie działania Windows
- Ochrona prywatności
- Trwałe usuwanie danych
- Konserwacja dysku twardego

Komputer się starzeje – to wie każdy z nas. Nie jesteśmy w stanie zapobiec zużywaniu się podzespołów naszej maszyny, takich jak procesor, karta graficzna czy dysk twardy. A jednak możemy sprawić, by stacjonarny czy przenośny komputer pomimo upływu czasu nie stracił na swoim wigorze. W jaki sposób? Poprzez utrzymywanie w dobrej kondycji ważnego elementu, jakim jest system operacyjny czy dbanie o porządek wśród danych zgromadzonych na dysku twardym.

Rodzaj eliksiru młodości dla wymienionych wcześniej elementów stanowi program Wise Care 365 Pro DVD-KOD: 071, którego pełną wersję znajdziemy na płycie Niezbędnika i w KŚ+. W wypadku tej aplikacji mamy do dyspozycji bogaty zestaw narzędzi pozwalających na optymalizację pracy peceta, a także ochronę prywatności użytkownika.

Wise Care 365 Pro oferuje zarówno automatyczną procedurę oczyszczania systemu ze zbędnych danych i zapewniania mu stabilności, jak i manualne narzędzia pozwalające na dokonywanie zmian w konfiguracji komputera – na przykład pełną kontrolę autostartu, dzięki której można znacząco przyspieszyć uruchamianie Windows po każdym włączeniu peceta.

Czytelnicy Niezbędnika otrzymują wersję Pro aplikacji. W porównaniu z edycją Free umożliwia ona między innymi usuwanie danych zagrażających prywatności użytkownika, automatyczną aktualizację oprogramowania czy wybór jednej spośród wielu skórek zmieniających wygląd aplikacji.

AUTOMATYCZNA OPTYMALIZACJA

1 Z płyty lub z KŚ+ instalujemy program. Uruchamiamy go za pomocą ikony. Klikamy na przycisk.

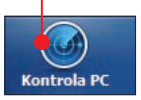

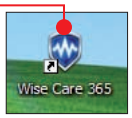

2 W nowym oknie wybieramy Sprawdź teraz. Rozpocznie się skanowanie systemu w poszukiwaniu elementów spowalniających jego pracę.

3 Po zakończeniu operacji otrzymamy podsumowanie. Aby poprawić wykryte błędy, klikamy na przycisk. Pojawi się okno oferujące utworzenie punktu przywracania systemu. Ponieważ Wise Care w istotny sposób ingeruje w ustawienia Windows, dobrym wyborem będzie naciśnięcie przycisku.

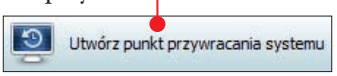

Po chwili program zakończy pracę i poinformuje nas o wynikach.

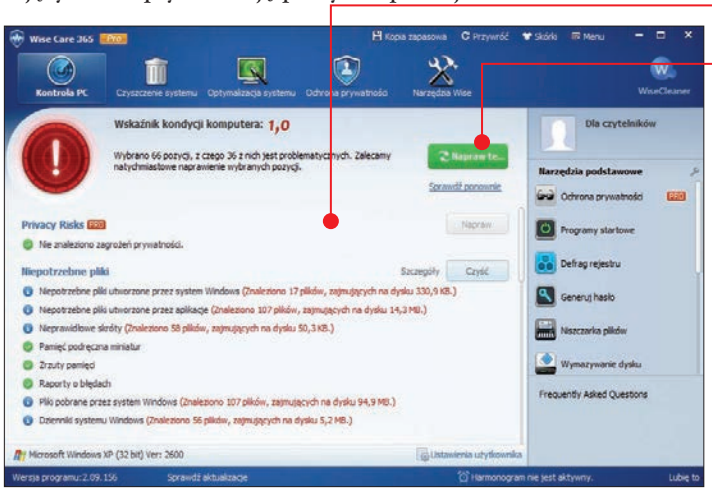

CZYSZCZENIE I DEFRAGMENTACJA REJESTRU WINDOWS

Jednym z elementów wpływających na sprawność systemu jest utrzymywanie w dobrej kondycji rejestru Windows. Warto więc zaopiekować się nim za pomocą programu Wise Care 365.

1 W głównym oknie wybieramy przycisk, a następnie Defrag rejestru.

2 Pojawi się okno z ostrzeżeniami i wskazówkami dotyczącymi modyfikacji rejestru. Warto się do nich zastosować.

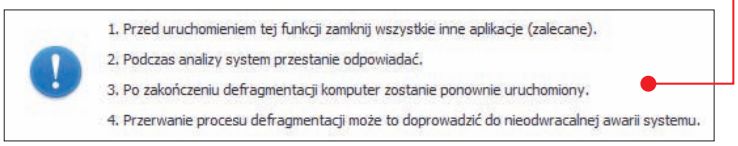

3 Aby uniknąć przykrych niespodzianek, wykonujemy kopię zapasową rejestru. W górnej części okna klikamy na przycisk Kopia zapasowa. Następnie wybieramy opcję.

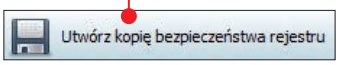

Jeśli zajdzie konieczność przywrócenia utworzonej kopii (na przykład wtedy, gdy Windows stanie się po optymalizacji niestabilny), klikamy na przycisk Przywróć i wybieramy ostatnią utworzoną kopię rejestru.

4 Teraz w głównym oknie klikamy na przycisk Analizuj. Po chwili pojawi się wynik analizy.

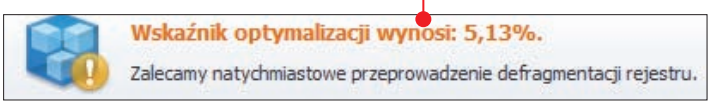

Następnie klikamy na przycisk Defragmentuj.

5 Pojawi się ostrzeżenie o restarcie systemu po zakończeniu defragmentacji. Zgodnie z nim

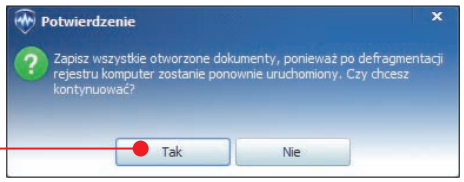

zapisujemy wszystkie dane, nad którymi aktualnie pracujemy, i klikamy na Tak.
Program przeprowadzi defragmentację rejestru, a następnie wyłączy i włączy ponownie komputer.

OCHRONA PRYWATNOŚCI

Jedna z opcji Wise Care 365 Pro pomoże nam zachować prywatność podczas korzystania z komputera. Aplikacja na nasze żądanie usunie dane, które świadczą o naszej aktywności w internecie i w samym pececie.

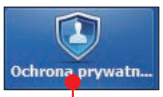

1 W głównym oknie aplikacji wybieramy przycisk Ochrona prywatn...

2 Pojawi się kolejne okno, w którym zobaczymy informacje o zagrożeniach naszej prywatności oraz spis elementów, które mogą jej zagrażać. Klikamy na przycisk Czyść.

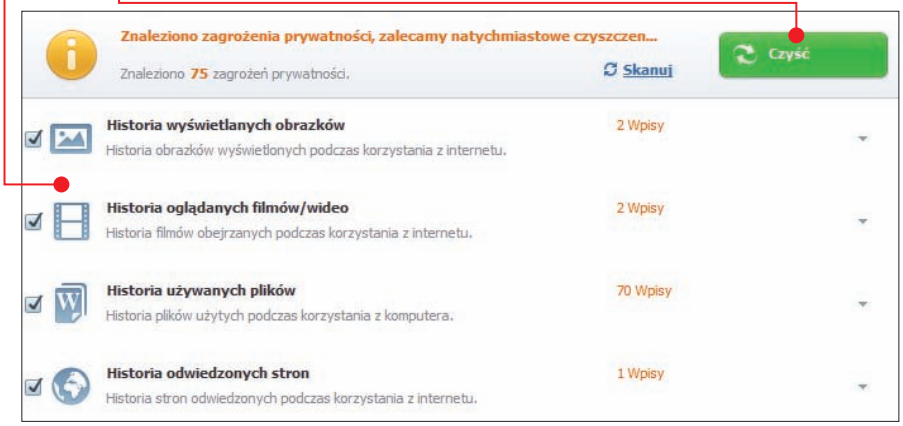

Po zakończeniu operacji pojawi się odpowiedni komunikat.

3 Ciekawym narzędziem w programie związanym z ochroną prywatności i bezpieczeństwem jest Generator haseł. Aby z niego skorzystać, w dziale Ochrona prywatności wybieramy opcję Generuj hasło.

4 Pojawi się kolejne okno, w którym mamy do dyspozycji kilka opcji. Wybieramy długość naszego hasła (pamiętajmy, że im dłuższe, tym lepsze, nie można jednak przesadzać) oraz rodzaj znaków, jakie mają się na nie składać.

5 Na koniec klikamy na przycisk Generuj hasło. Hasło zostanie utworzone przez program.
Utworzone hasło zapisujemy w komputerze (na przykład w pliku Notatnika). Możemy je bezpiecznie zastosować jako klucz do naszego konta bankowego czy profilu w ulubionym serwisie społecznościowym.

Uwaga! Pamiętajmy, by naszego hasła nie udostępniać w sieci i przetrzymywać w dobrze strzeżonym miejscu.

KONTROLA AUTOSTARTU

Po zainstalowaniu programu Wise Care 365 po każdym uruchomieniu komputera aplikacja pokazuje na pulpicie czas, jaki potrzebował do osiągnięcia pełnej gotowości. Wynik ten możemy poprawić, wyłączając konkretne programy startujące wraz z Windows.

1 W głównym oknie klikamy na przycisk oraz na Programy startowe.

2 Zobaczymy listę programów, które startują w momencie uruchomienia systemu. Za pomocą przycisku po prawej stronie możemy wyłączyć konkretny program.

Uwaga! Przy wyłączaniu określonych aplikacji powinniśmy zachować ostrożność. Jeżeli na przykład wycofamy z autostartu program antywirusowy i zapomnimy go ręcznie uruchomić, to nasz komputer zostanie pozbawiony ochrony przed zagrożeniami.

3 Klikamy na przycisk Usługi. Zobaczymy listę usług (większość z nich to część systemu Windows) startujących z systemem i działających w tle. W wypadku wyłączania usług powinniśmy jednak zachować jeszcze większą ostrożność niż w wypadku wyłączania programów. Chodzi bowiem o to, że brak konkretnej usługi może spowodować niewłaściwe działanie Windows.

4 W wypadku kłopotów związanych z wyłączeniem konkretnych programów i usług możemy je łatwo włączyć. Klikamy na zakładkę History dostępną wyłącznie w naszej wersji Pro. Zobaczymy dokładnie, kiedy i które elementy wyłączyliśmy ostatnio. Za pomocą przycisku możemy łatwo przywrócić program bądź usługę do działania po uruchomieniu systemu.

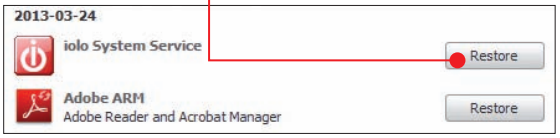

am

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **WiseCleaner** | Internet: **www.wisecleaner.com** | System: **XP, Vista, 7** | **DVD-KOD: 071** | Rozmiar: **20 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

W ROZDZIALE

10 Jak wybrać najlepsze zdjęcie spośród kilku podobnych
11 Jak skalibrować monitor do obróbki grafiki
12 Jak zepsute zdjęcie zmienić w arcydzieło
13 Jak usunąć ze zdjęcia niechciane elementy
13 Jak naprawić perspektywę na zdjęciu
14 Jak zrobić ładne zdjęcie z kilku fotek z wadami
15 Jak wyodrębnić sylwetkę osoby ze zdjęcia
15 Jak animować jeden element na zdjęciu
16 Jak odtwarzać niewidoczne szczegóły na zdjęciach
16 Jak stworzyć zdjęcie panoramiczne
17 Jak szybko zrobić retusz twarzy
18 Jak stworzyć efektowny kolaż
18 Jak zrobić zdjęcie 3D do oglądania na telewizorze 3D
19 Jak zamienić zdjęcie w obraz
19 Jak usuwać czerwone oczy z wielu zdjęć jednocześnie
20 7 wskazówek do drukowania zdjęć
21 Jak wyostrzyć zdjęcie i usunąć z niego szumy

Fot.: Ratchanida Thippayos, Tele52/123rf.com

EDYCJA ZDJĘĆ

FASTSTONE IMAGE VIEWER 4.7

Jak wybrać najlepsze zdjęcie spośród kilku podobnych

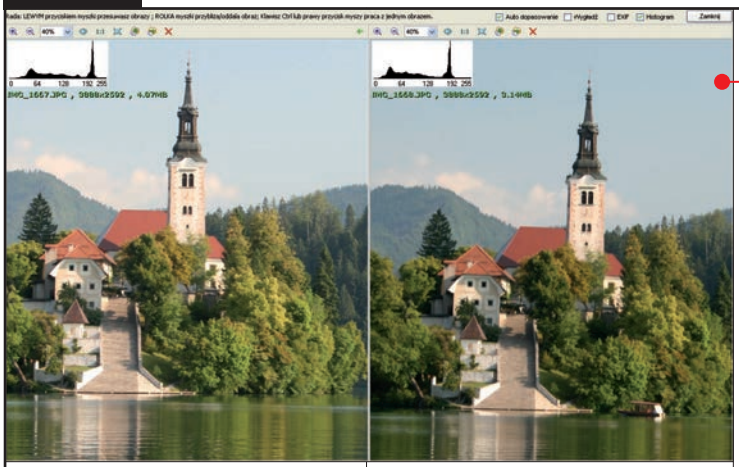

Fotografując, często wykonujemy kilka ujęć tej samej kompozycji przy różnych kadrach i nastawach aparatu. Dzięki temu jest większe prawdopodobieństwo, że przynajmniej jedno ze zdjęć będzie udane. Niestety, wskutek takiego działania nasza galeria dość szybko się rozrasta, a prezentacja znajomym serii niemal identycznych zdjęć jest mało efektowna. Dlatego warto regularnie robić porządki w swoich zasobach fotek i usuwać ujęcia nieudane czy też powtarzające się. Tylko jak wybrać najlepszą fotkę? Pomoże nam w tym program FastStone Image Viewer, który pozwala na łatwe porównywanie zdjęć.

PORÓWNUJEMY FOTKI

1 Z płyty Niezbędnika instalujemy program FastStone Image Viewer (**DVD-KOD: 018**) i uruchamiamy go.

2 W jego oknie wskazujemy folder ze zdjęciami, a następnie zaznaczamy (kliknięciem z wciśniętym klawiszem ctrl) fotki do porównania.

3 Aby uruchomić narzędzie do porównywania fotek, naciskamy klawisz P lub klikamy na przycisk.

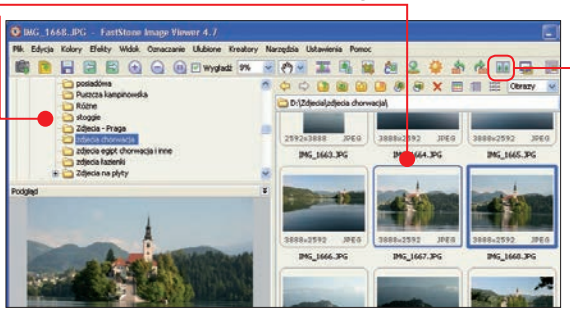

4 W oknie zostaną obok siebie wyświetlone wskazane zdjęcia. Lewym przyciskiem myszy przesuwamy oba obrazy. Jeśli użyjemy klawisza ctrl, będziemy sterować wyświetlaniem jednego zdjęcia.

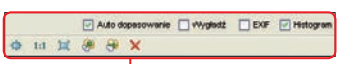

5 Przyciski pozwalają wyświetlić histogram lub dane EXIF oraz wybraną fotkę skasować lub przenieść do innego folderu. **tpa**

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **FastStone Soft** | Internet: **www.faststone.org** | System: **XP, Vista, Win 7** | **DVD-KOD: 018** | Rozmiar: **5 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

MONITOR DO OBRÓBKI GRAFIKI

Jak skalibrować monitor do obróbki grafiki

Do skutecznej obróbki zdjęć jest potrzebne nie tylko odpowiednie oprogramowanie, które znajdziemy na płycie Niezbędnika i w aplikacji KŚ+. Aby właściwie skorygować kolorystykę zdjęcia i poprawić najdrobniejsze szczegóły na fotografii, należy odpowiednio przygotować monitor. Do amatorskiej podstawowej obróbki zdjęć wystarczy skalibrowany zwykły, średniej klasy monitor. Jeżeli natomiast chcemy się zająć obróbką grafiki profesjonalnie, należy wybrać dobrej klasy monitor przeznaczony dla grafików. Zobaczmy, jak łatwo skalibrować domowy monitor oraz na co zwrócić uwagę przy zakupie profesjonalnego monitora.

DOPASOWANIE OBRAZU

Kalibrację monitora powinniśmy rozpocząć od dopasowania rozmiaru wyświetlanego obrazu do rozmiaru matrycy monitora. Rozmiar obrazu łatwo dopasujemy za pomocą specjalnych plansz z odpowiednio wykonanymi siatkami. Siatki takie znajdziemy na przykład w programie Nokia Monitor Test, który możemy zainstalować z Wirtualnej Płyty tego wydania Niezbędnika w aplikacji KŚ+. Po wyświetleniu siatki dopasowujemy rozmiar obrazu za pomocą narzędzi do ustawiania geometrii dostępnych w menu monitora.

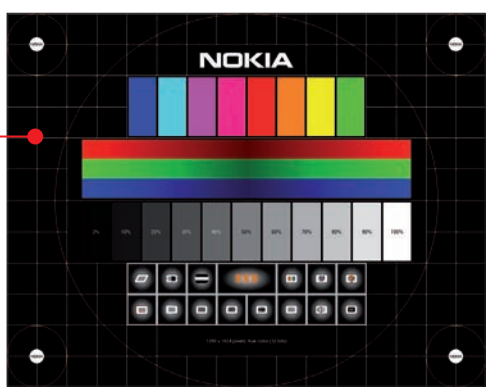

KALIBRACJA JASNOŚCI I KONTRASTU

Aby barwy wyświetlanych na monitorze obrazów były prawidłowo odwzorowywane, należy wyregulować jasność i kontrast obrazu. Pomogą nam plansze, które pokazują przejście od czystej bieli do zupełnej czerni. Taką planszę znajdziemy w programie Nokia Monitor Test, ale również na przykład na stronie **tft.vanity.dk/monitorTest_scale.html** (WEB-KOD: 38965*). Po wyświetleniu planszy testowej ustawiamy jasność i kontrast w menu monitora na maksymalne wartości. Następnie obniżamy te nastawy, aż pola będą odpowiadały zupełnej czerni i bieli, a odcienie pośrednie będą od siebie wyraźnie odróżnialne.

KALIBRACJA KOLORÓW

Kiedy ustawimy geometrię, jasność i kontrast obrazu, należy skorygować nasycenie kolorów. Zaczynamy od ustawienia temperatury kolorów. Kiedy pracujemy przy świetle dziennym lub standardowym oświetleniu domowym, należy temperaturę barw wyświetlanych przez monitor ustawić na 6500 K, ewentualnie skorygować ją, jeśli barwy będą się nam wydawać zbyt zimne (za niebieskie) lub zbyt ciepłe (za czerwone). Do ustawienia kolorów możemy również wykorzystywać różnego rodzaju plansze testowe, na przykład na wspomnianej wcześniej stronie **tft.vanity.dk/monitorTest_scale.html**. Wybierając odpowiednie opcje z menu głównego na stronie, możemy tak wyregulować w monitorze kolory (oddzielnie czerwony, zielony i niebieski), aby przejścia między tonami koloru były wyraźnie widoczne.

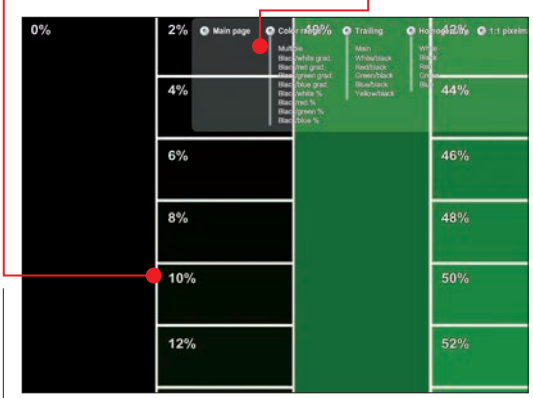

PROFESJONALNY MONITOR

Do profesjonalnej obróbki zdjęć potrzebny jest dobry monitor. Musi on umożliwiać idealne ustawienie geometrii obrazu, oferować dużą jasność wyświetlania oraz idealnie odwzorowywać barwy. Matryca monitora musi mieć odpowiednią wielkość – 22 cale (rozdzielczość 1920x1200 pikseli) to dziś absolutne minimum do wygodnej pracy ze zdjęciami.
Monitor do zastosowań graficznych powinien mieć matrycę wykonaną w technologii IPS lub PVA, które zapewniają równomierne podświetlenie całej matrycy oraz duże kąty widzenia.
Profesjonalne monitory do zastosowań graficznych oferują między innymi firmy Eizo (serie ColorGrafic, Color Edge, FlexScan) i NEC, a ceny urządzeń o przekątnej 22 cale wahają się od 2 do 25 tysięcy złotych.

DUŻY I NIEDROGI

Jeżeli potrzebujemy dobrego monitora o dużej przekątnej i nie chcemy wydać na niego kilkunastu tysięcy złotych, warto rozważyć oferty innych producentów. Na przykład kierowany do profesjonalistów model Samsung S27B970D ma opracowaną przez inżynierów koncernu matrycę PLS LED, która pozwala uzyskać lepsze parametry obrazu niż technologia IPS oraz zapewnia bardzo duże kąty widzenia (178 stopni w pionie i w poziomie). Panel o przekątnej 27 cali w monitorze pozwala wyświetlić obraz o maksymalnej rozdzielczości 2560x1440 pikseli. Maksymalna jasność matrycy to 285 cd/m², a kontrast statyczny to według producenta 1000:1. Monitor można kupić w sklepach internetowych już za około 4 tysiące złotych. **pg**

*WEB-KOD wpisujemy w pole wyszukiwarki na stronie www.komputerswiat.pl

Materiał powstał we współpracy z firmą Samsung

PHOTOSCAPE 3.6.3

Jak zepsute zdjęcie zmienić w arcydzieło

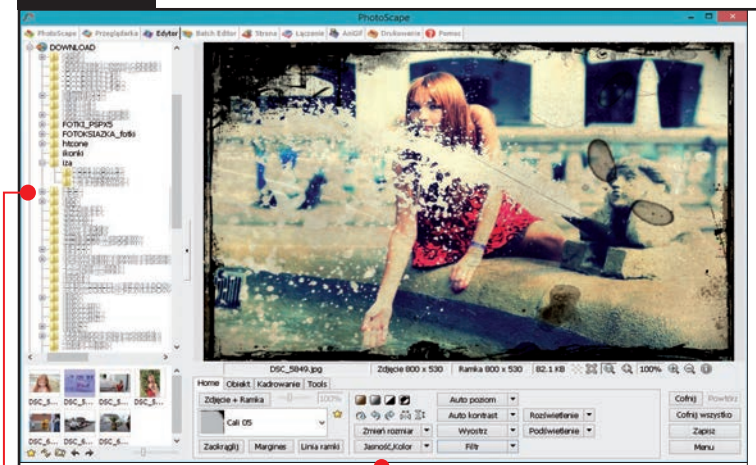

Dobre zdjęcie to nie tylko fotografia ostra, kontrastowa, o wiernie oddanych barwach. W naszych fotograficznych archiwach z pewnością znajdzie się wiele fotek wadliwych technicznie, ale przedstawiających niepowtarzalne momenty – trzeba je pokazać światu! Najpierw jednak warto im dodać nieco stylu, przekuwając wady w zalety. Podniesiemy wartość naszych fotek w oczach fanów Instagrama i efektu lomo, zmieniając je w fotografie ze starego aparatu, modyfikując kolorystykę i dodając ciekawą ramkę. Zobaczmy, jak za pomocą darmowego programu Photoscape nasze niedoskonałe fotki zamienić w dzieło sztuki.

DODAJEMY EFEKT LOMO

W Photoscape znajdziemy wiele efektów, które pozwolą nam przetworzyć fotografię na przykład w stare zdjęcie czy HDR (patrz ramka obok). Warto poeksperymentować z różnorodnymi filtrami.

1 Instalujemy (DVD-KOD: 050) i uruchamiamy Photoscape. Klikamy na ●, aby uruchomić edytor. W polu ● wybieramy katalog zawierający zdjęcia do poprawy. Jego zawartość zostanie wyświetlona w polu poniżej. Klikamy na miniaturę wybranego zdjęcia. Podgląd fotografii pojawi się po prawej stronie okna programu. Poniżej

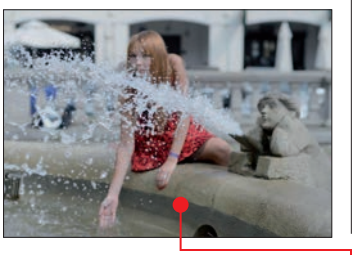

podglądu znajdziemy potrzebne narzędzia ●.

2 Nasza fotografia ● jest pozbawiona charakteru i niezbyt ostra. Dodamy jej stylu, zmieniając w sfatygowaną odbitkę ze starego aparatu. Najpierw jednak warto poprawić jej jasność i kontrast. W tym celu klikamy na przycisk Jasność,Kolor i w nowym oknie suwakami ● modyfikujemy tonację fotografii. Klikamy na OK.

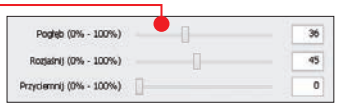

3 Przyciemnijmy brzegi zdjęcia. Klikamy na Filtr oraz na Winietowanie i Winietowanie. W oknie filtra dobieramy typ winiety, na przykład ●, a suwakiem ● określamy stopień przyciemnienia. Klikamy na OK.

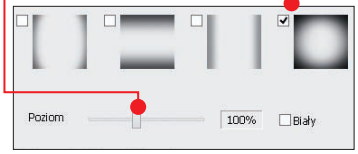

4 Klikając na Filtr i na Efekt kliszy oraz na Efekt kliszy, będziemy mogli nadać fotografii kolorystykę i tonację jak ze starego slajdu. Typ symulowanego filmu wybieramy z listy ●. Klikamy na OK.

5 Aby dodać nieco stylowych zniszczeń, klikamy na przycisk Filtr oraz na Stare zdjęcie i jeszcze raz na Stare zdjęcie. Wybieramy jedną z dostępnych opcji ● i klikamy na OK.

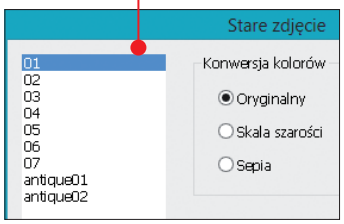

6 Na koniec warto opatrzyć zdjęcie stylową ramką. Program oferuje spory wybór obramowań ●, także stylizowanych na stare zdjęcia. Wybieramy je z listy ●.

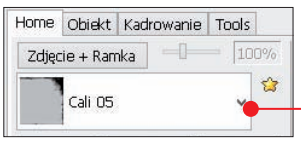

7 Każdą czynność możemy cofnąć, klikając na przycisk Cofnij. Jeśli chcemy przywrócić oryginalny wygląd fotografii, klikamy na Cofnij wszystko.

ZAPISUJEMY ZDJĘCIE

1 Aby zapisać zdjęcie na dysku komputera, klikamy na przycisk Zapisz. W nowym oknie klikamy na Zapisz Jako, jeśli chcemy zapisać plik pod nową nazwą i w nowym miejscu. W oknie zapisu nazywamy zdjęcie, wybieramy format zapisu, na przykład ●, i klikamy na Zapisz.

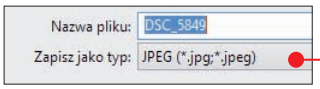

2 Jeśli wybraliśmy format JPEG, pojawi się okno kompresji pliku. Suwakiem ● dobieramy pożądaną jakość obrazu. Warto pamiętać, że im wyższa jakość

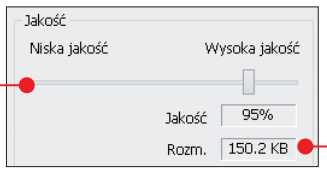

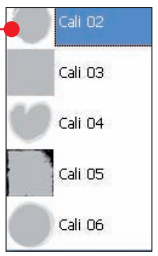

fotografii, tym większy rozmiar pliku na dysku. Rozmiar pliku możemy kontrolować w polu ●. Na koniec klikamy na przycisk OK. **aż**

PRZETWÓRZMY ZDJĘCIE W KOLOROWY HDR

Niektóre fotografie mają duży potencjał kolorystyczny, choć na pierwszy rzut oka wyglądają mdło i nieciekawie ●. Można wydobyć z nich klasę, przetwarzając je na zdjęcie w stylu HDR ●.

W Photoscape wystarczy kilkakrotnie nacisnąć przycisk Podświetlenie, aby na zdjęciu pojawiły się kolory, ciemne miejsca zostały rozjaśnione, a zbyt jasne przyciemnione.

Licencja: FREEWARE | Producent: MOOII TECH | Internet: www.photoscape.org | System: XP, Vista, Win 7, Win 8 | DVD-KOD: 050 | Rozmiar: 20 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

INPAINT 5.1

Jak usunąć ze zdjęcia niechciane elementy

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

Na naszych zdjęciach często znajdują się niechciane elementy (na przykład linie energetyczne), które psują kompozycję fotki. Możemy je jednak łatwo i szybko usunąć, korzystając z programu InPaint. Na płycie Niezbędnika znajduje się jego wersja demonstracyjna.

Pełną wersję InPaint pobierzemy z Wirtualnej Płyty Komputer Świata 5/2013 (możemy kupić to wydanie w aplikacji KŚ+).

USUWAMY ELEMENTY

1 Instalujemy program InPaint, a następnie uruchamiamy go.

2 W aplikacji otwieramy zdjęcie, które chcemy poddać retuszowi. W tym celu klikamy na przycisk, a następnie w wyświetlonym oknie wskazujemy plik fotki.

3 Z paska narzędzi wybieramy marker, klikając na, a następnie za pomocą suwaka dostosowujemy rozmiar pędzla markera do obiektu, który chcemy usunąć z fotki.

4 Teraz wystarczy tylko zaznaczyć niechciany element – zaznaczenie powinno być możliwie precyzyjne. Aby uruchomić proces usuwania, naciskamy przycisk.

5 Po chwili zdjęcie zostanie wyretuszowane. Aby zapisać fotkę, wystarczy nacisnąć przycisk. **tpa**

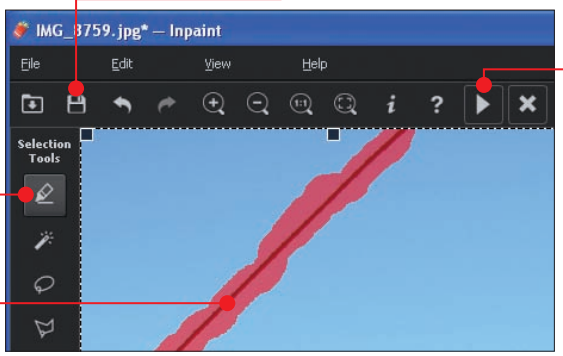

Licencja: **TRIAL** | Producent: **Maxim Gapchenko** | Internet: **www.theinpaint.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | DVD-KOD: **035** | Rozmiar: **4 MB** | Ograniczenia: **brak możliwości zapisu** | Cena: **70 zł**

GIMP 2.8.4

Jak naprawić perspektywę na zdjęciu

Zdarza się, że perspektywa na zdjęciach wygląda nienaturalnie, szczególnie gdy ich motywem jest architektura. Powodem tego są zniekształcenia geometryczne obiektywu. Perspektywę fotki możemy skorygować, wykorzystując aplikację GIMP.

KOREKTA PERSPEKTYWY

1 Instalujemy i uruchamiamy program GIMP (DVD-KOD: 027), a następnie otwieramy w nim zdjęcie, które chcemy skorygować.

2 Aby ułatwić sobie korekcję perspektywy, na zdjęcie nanosimy kilka prowadnic na krawędzie i przy tych elementach na fotce, które powinny być pionowe. W tym celu wystarczy kliknąć na obszar linijki i przeciągnąć prowadnicę w wybrane miejsce.

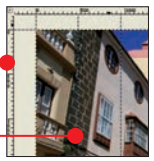

3 Z menu Narzędzia wybieramy Narzędzia przekształcania i klikamy na Perspektywa. Teraz tak przeciągamy narożniki zdjęcia, aby pionowe elementy kompozycji zdjęcia pokrywały się z naniesionymi prowadnicami. Zatwierdzamy zmiany, klikając na przycisk Przekształć.

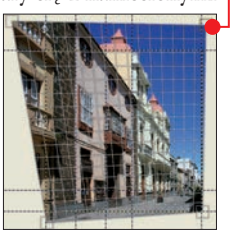

4 W efekcie przekształcenia perspektywy często obraz na fotce może się nieco spłaszczyć, przez co obiekty na zdjęciu wyglądają na nieco szersze niż w rzeczywistości. Korygujemy ten efekt, odpowiednio skalując zdjęcie.

W tym celu wybieramy narzędzie Skalowanie. Chwytamy za punkt lub i rozciągamy zdjęcie, aby uzyskać naturalne proporcje obiektów na zdjęciu. Zatwierdzamy przyciskiem Przeskaluj. Skorygowane zdjęcie zapisujemy. **tpa**

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **Spencer Kimball** | Internet: **www.gimp.org** | System: **XP, Vista, Win 7** | DVD-KOD: **027** | Rozmiar: **75 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

COREL PAINTSHOP PRO X5

Jak zrobić ładne zdjęcie z kilku fotek z wadami

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

Zdarza się, że mimo zrobienia serii zdjęć żadne nie jest idealne – na każdym coś źle wyjdzie albo ktoś zrobi niewłaściwą minę. Na szczęście możemy z tych kilku zdjęć wziąć to co najlepsze i zmontować jedno doskonałe ujęcie. Do tego celu warto wykorzystać Corel PaintShop Pro. W program wbudowano narzędzie pozwalające podmienić na zdjęciu wadliwe elementy – takie jak na przykład twarze z grymasami – na właściwe, pobrane z innych fotografii. 30-dniową wersję próbną programu znajdziemy w aplikacji KŚ+.

INSTALACJA I URUCHOMIENIE

1 Uruchamiamy instalator programu za pomocą aplikacji KŚ+. Akceptujemy warunki licencji ☑ Akceptuję warunki umowy licencyjnej. i klikamy na Dalej. W kolejnym oknie na karcie **Ustawienia** zaznaczamy elementy do zainstalowania, określamy folder na pliki programu i klikamy na Dalej.

2 W następnym oknie instalatora usuwamy zaznaczenie z pola ☑ Zainstaluj dodatek Google Toolbar, jeśli nie chcemy instalować dodatku Google Toolbar. Klikamy na **Zainstaluj teraz**, a po chwili na Kontynuuj.

3 Kolejne okno zachęca do rejestracji produktu. Wybieramy pasującą nam opcję i klikamy na Kontynuuj. Ostatnie okno informuje nas o liczbie dni pozostałych do końca okresu testowego. Klikamy na Zamknij.

PODMIENIAMY TWARZE NA ZDJĘCIACH

1 Uruchamiamy PaintShop Pro. Domyślnie program uruchamia się w trybie **Zarządzanie**. Aby wybrać potrzebne zdjęcia z katalogów na dysku, przechodzimy na kartę **Komputer** i zaznaczamy odpowiedni folder. Jego zawartość pojawi się w zasobniku na dole okna programu.

2 Z wciśniętym klawiszem ctrl zaznaczamy grupę zdjęć, z których chcemy złożyć jedno idealne. Następnie z menu **Plik** wybieramy polecenie **Zmieszaj zdjęcia...**. Zamykamy okno z poradami (klikamy na Zamknij) i przystępujemy do pracy.

3 Jeśli zdjęcia potrzebują wyrównania względem siebie, klikamy na przycisk Wyrównaj i zaznaczamy Auto-przycinanie, aby przyciąć niepotrzebne brzegi. Zaznaczając ☑ Podgląd wyrównania, możemy skontrolować efekt wyrównania.

4 Teraz suwakiem dobieramy rozmiar pędzla dostosowany do wymiarów osób na fotografiach. Następnie wybieramy narzędzie Zaakcentuj pędzlem. Zamalowujemy na zielono twarze, które mają pozostać na wynikowym zdjęciu.

5 Teraz klikamy na przycisk Wygładź pędzlem i czerwonym pędzlem zamalowujemy twarze, które mają zostać podmienione. Narzędziem Gumka możemy skorygować pociągnięcia, a klikając na Wyczyść, usuniemy całe zaznaczenie.

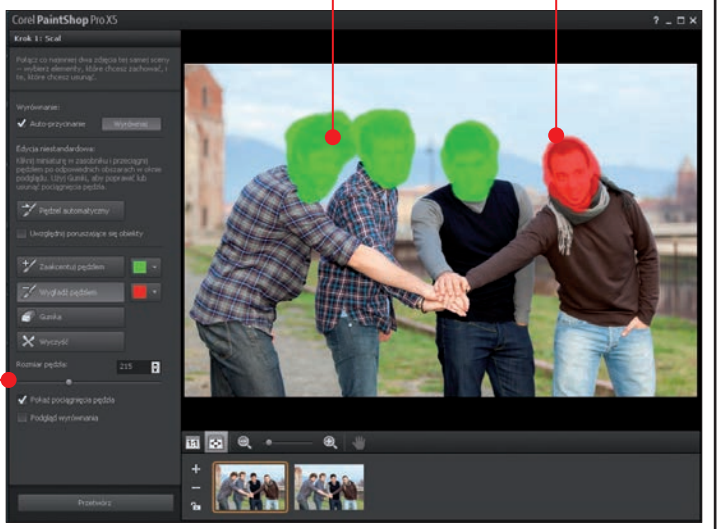

6 Powtarzamy kroki 4 i 5 dla kolejnych zdjęć. Na koniec klikamy na przycisk Przetwórz. W nowym oknie widoczny jest podgląd wynikowego zdjęcia. Dostępnymi tutaj narzędziami edycji możemy dopracować efekt, na przykład poprawić jasność czy kolorystykę. Jeśli klikniemy na Zapisz i zamknij, fotografia zostanie zapisana na dysku komputera. Klikając na Edycja, przejdziemy do poważniejszego edytora PaintShop Pro.

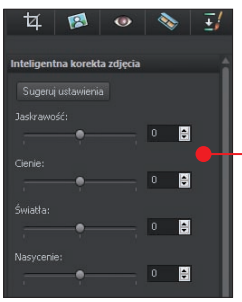

ZAPISUJEMY ZDJĘCIE

1 Aby zapisać obraz na dysku, klikamy na **Plik** i **Zapisz jako...**. W oknie dialogowym nazywamy fotografię i wybieramy format zapisu.

2 Jeśli wybraliśmy JPEG, warto dostosować jakość zapisu. W tym celu klikamy na Opcje... W nowym oknie suwakiem określamy kompresję pliku i jakość obrazu. Jeśli klikniemy na Uruchom optymalizator, będziemy mogli dopracować kompresję, mając do dyspozycji podgląd. Klikamy na OK i na Zapisz. **aż**

PODOBNE KADRY

Warto pamiętać, aby fotografie, które chcemy zmieszać, miały identyczne wymiary w pikselach. Także zawartość zdjęć nie może się wiele różnić, a twarze powinny mieć takie same wymiary i być podobnie zlokalizowane. Najlepiej, jeśli zdjęcia wykorzystane do montażu wykonane były z użyciem statywu i miały jednolitą kolorystykę i jasność.

Fot.: William Perugini/123rf.com

Licencja: **TRIAL** | Producent: **Corel** | Internet: **www.corel.com** | System: **XP, Vista, Win 7, Win 8** | Rozmiar: **140 MB** | Ograniczenia: **trial działa 30 dni** | Cena: **220 złotych**

GIMP 2.8.4

Jak wyodrębnić sylwetkę osoby ze zdjęcia

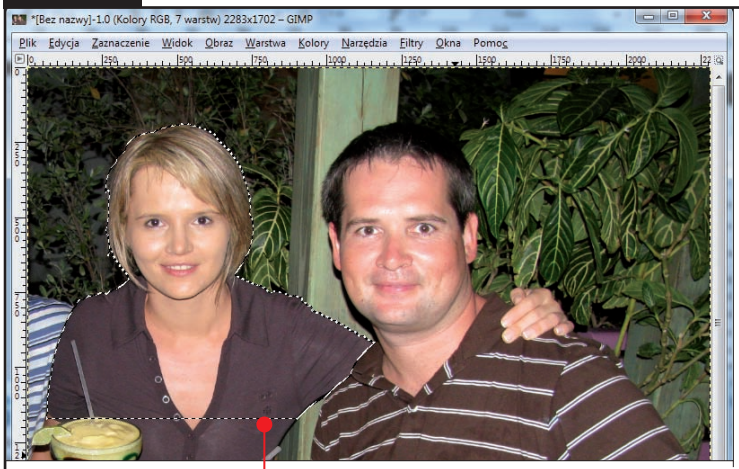

Sylwetka lub twarz wyodrębniona ze zdjęcia może nam posłużyć do stworzenia unikalnego awatara. Równie dobrze sprawdzi się także jako zdjęcie profilowe w portalu społecznościowym. Wyodrębnioną sylwetkę będziemy mogli także wkleić do innego zdjęcia, robiąc w ten sposób ciekawy fotomontaż. Zobaczmy, jak wyodrębnić sylwetkę osoby za pomocą GIMP-a.

WYODRĘBNIAMY SYLWETKĘ

1 Instalujemy GIMP z płyty (DVD-KOD: 027) lub KŚ+, włączamy program i otwieramy zdjęcie.

2 W przyborniku wybieramy , a następnie powiększamy fotografie w odpowiednim miejscu. W tym celu ustawiamy kursor myszy na zdjęciu, wciskamy na klawiaturze ctrl i rolką myszy powiększamy bądź zmniejszamy fotografię.

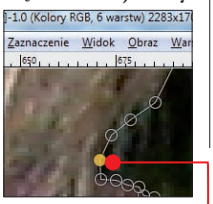

3 Klikając myszą, zaznaczamy sylwetkę, którą chcemy wyodrębnić, a na koniec łączymy zaznaczenie. Im dokładniej wykonamy operację zaznaczania, tym uzyskamy lepszy efekt.

4 Aby nieco wygładzić linie zaznaczenia, z menu Zaznaczenie wybieramy Zmiękcz... i następnie klikamy na przycisk OK.

ZAPISUJEMY SYLWETKĘ

1 Wciskając na klawiaturze ctrl C, kopiujemy zaznaczenie do schowka systemowego. Następnie z menu Edycja wybieramy Wklej jako i Nowy obraz.

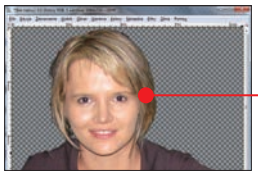

2 Wyodrębniona sylwetka zostanie skopiowana do nowego okna programu. Jeśli w przyszłości będziemy chcieli ją edytować, zapisujemy projekt przyciskami ctrl S. Wciskając ctrl E, będziemy mogli wyeksportować zdjęcie do popularnego formatu, na przykład JPEG. Przezroczyste tło zostanie zapisane domyślnie jako czarny kolor. **rpw**

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **The GIMP Team** | Internet: **www.gimp.org** | System: **XP, Vista, Win 7** | DVD-KOD: **027** | Rozmiar: **25 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

CRAZYTALK 7.12

Jak animować jeden element na zdjęciu

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

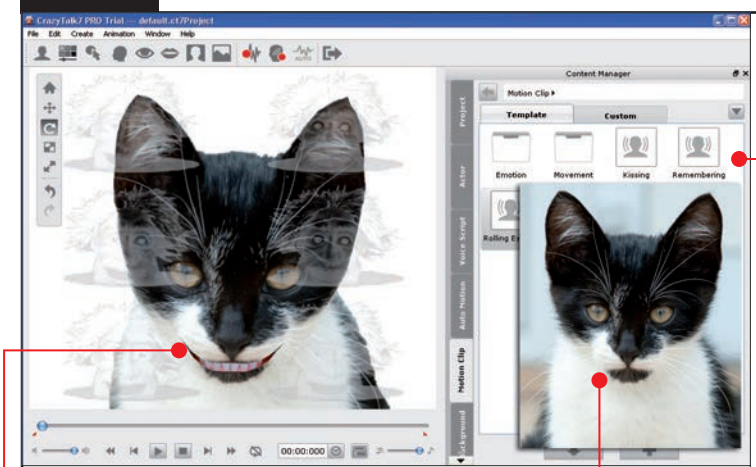

Statyczne fotografie czasem warto ożywić animowanym elementem. Narzędziami programu CrazyTalk (DVD-KOD: 014) sprawimy, że postać na zdjęciu się do nas uśmiechnie, a nawet odezwie czy zaśpiewa. Program oferuje wiele szablonów zachowań i mimiki.

OŻYWIAMY ZDJĘCIE

1 Po zainstalowaniu i uruchomieniu CrazyTalk klikamy na Register, aby się zarejestrować. Następnie logujemy się w oknie powitalnym programu. Klikamy na Sign In i na OK, a w następnym oknie na Continue.

2 Klikamy na ikonę , a następnie na Import Image. Wybieramy z dysku potrzebne zdjęcie i klikamy na Otwórz.

3 Za pomocą narzędzia kadrujemy portret, a następnie klikamy na Apply i na Next. Wyświetlone zostają kontrolki, którymi zaznaczamy zewnętrzne kąciki pyska i oczu. Klikamy na Next.

4 Musimy precyzyjnie dopasować zarys owalu i detali pyska do szczegółów na fotografii. Postępujemy zgodnie z podpowiedzią programu. Na pasku opcji dobieramy parametry portretu. Klikamy na Next.

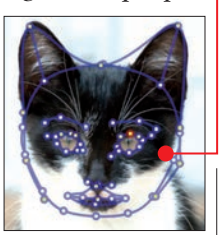

W ostatnim oknie dostosowujemy profil pyska i klikamy na OK.

5 Emocję do zdjęcia dodamy, wybierając ustawienia z prawej strony okna programu, na przykład na karcie. W CrazyTalk znajdziemy też skrypty dźwiękowe, którymi możemy ożywić postać na zdjęciu.

ZAPISUJEMY ANIMACJĘ

1 Klikamy na ikonę . Jeśli chcemy zachować ruch na zdjęciu, wybieramy zakładkę Video, dobieramy format zapisu i określamy rozmiar oraz inne parametry wideo. Klikamy na Export.

2 W następnym oknie nazywamy plik i klikamy na Zapisz. Na koniec dobieramy ewentualnie kodek do kompresji wideo i klikamy na OK. Gotowe! **aż**

Licencja: **TRIAL** | Producent: **REALLUSION** | Internet: **www.reallusion.com** | System: **XP, Vista, Win 7, Win 8** | DVD-KOD: **014** | Rozmiar: **146 MB**
Ograniczenia: **działa 15 dni, nie pozwala zapisać projektu na dysku i wstawia znak wodny na wynikowym wideo** | Cena: **około 490 złotych**

PHOTOSCAPE 3.6.3

Jak odtwarzać niewidoczne szczegóły na zdjęciach

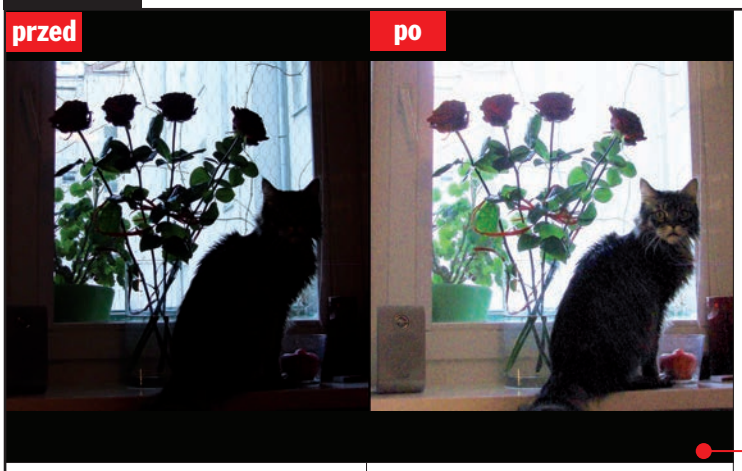

Co robić, gdy na zdjęciu prześwietlonym lub niedoświetlonym niewiele widać? Zamiast je kasować, spróbujmy wydobyć z niego niewidoczne elementy. Może nie uda nam się zrobić z takiej fotografii dzieła sztuki, ale przynajmniej dowiemy się, co na niej jest. Uratować zdjęcie pomoże nam PhotoScape.

INSTALACJA I URUCHOMIENIE

1 PhotoScape instalujemy z płyty Niezbędnika, podając w menu DVD-KOD: 050, lub z KŚ+.

2 Aplikację uruchamiamy, klikając dwukrotnie na skrót na pulpicie.

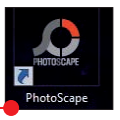

RATUJEMY ZDJĘCIE

1 Po uruchomieniu PhotoScape'a klikamy na .

2 Otwieramy zdjęcie, które chcemy poprawić, i klikamy na Jasność,Kolor. Pokazuje się okno z suwakami do ustawiania parametrów zdjęcia. W naszym przykładzie rozjaśniamy zdjęcie, korzystając z suwaka.

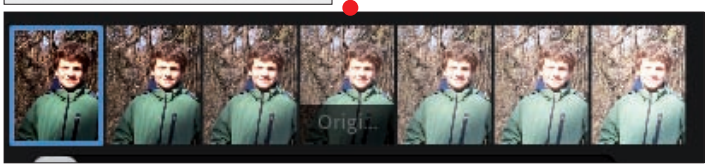

PHOTOSHOP ONLINE

1 Do szybkich poprawek możemy skorzystać także z narzędzia dostępnego online, na przykład z PhotoShop.com. Otwieramy stronę **www.photoshop.com** w przeglądarce i klikając kolejno na Online Tools, na Photoshop Express Editor oraz na Dodaj zdjęcie i Upload, wczytujemy do aplikacji zdjęcie. **Uwaga!** PhotoShop Express online obsługuje tylko pliki w formacie JPG.

2 Wybieramy narzędzie, na przykład Exposure, i klikamy na odpowiadający nam efekt. Na koniec klikamy na Done. **aa**

Licencja: FREEWARE | Producent: MOOII TECH | Internet: www.photoscape.org | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 050 | Rozmiar: 21 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

MICROSOFT IMAGE COMPOSITE EDITOR 1.4.4.0

Jak stworzyć zdjęcie panoramiczne

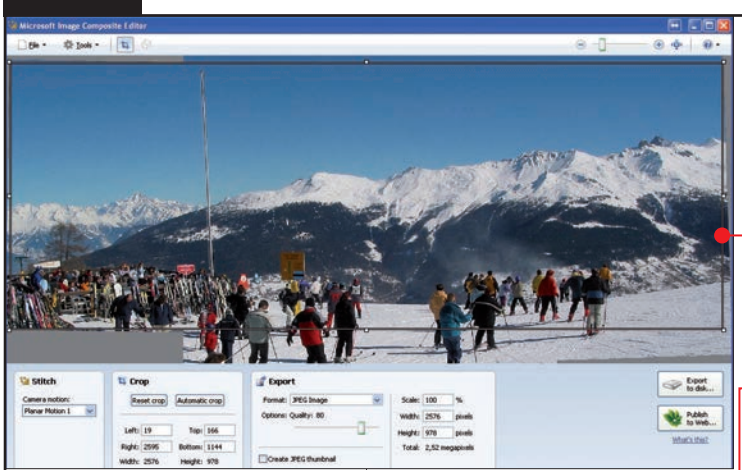

Funkcję zdjęcia panoramicznego oferuje coraz więcej nowoczesnych aparatów fotograficznych oraz smartfonów. Jeśli jednak nasza cyfrówka nie dysponuje taką funkcją, fotkę możemy wykonać na komputerze, sklejając poszczególne jej części. Do tego celu możemy wykorzystać program Microsoft Image Composite Editor, który znajdziemy na płycie Niezbędnika (DVD-KOD: 033) lub KŚ+.

WYKONUJEMY ZDJĘCIA

1 Najpierw musimy wykonać serię poziomych fotek szerokiego ujęcia, z których wykonamy panoramę. Najlepiej do tego celu wykorzystać statyw, choć i zdjęcia z ręki możemy bez trudu połączyć. Pamiętajmy tylko, aby kadr kolejnych fotek zawierał część kadru poprzedniego zdjęcia.

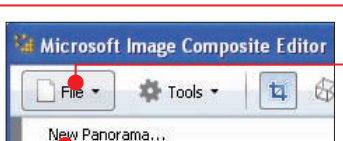

2 Instalujemy i uruchamiamy aplikację Microsoft Image Composite Editor. Następnie w jego oknie klikamy na przycisk i wybieramy pozycję.

3 W wyświetlonym oknie zaznaczamy jednocześnie wszystkie zdjęcia, z których chcemy stworzyć panoramę (pliki fotek najwygodniej jest skopiować do jednego folderu). Po chwili program automatycznie połączy wskazane fotki w jedno zdjęcie.

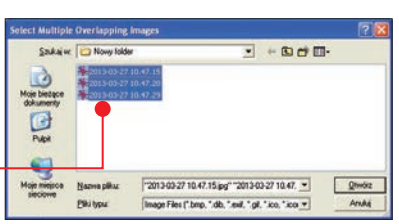

4 Naszym zadaniem jest jedynie odpowiednie wykadrowanie powstałego szerokiego ujęcia, choć i w tym wypadku możemy posłużyć się trybem automatycznym, klikając na przycisk Automatic crop.

5 Zdjęcie panoramiczne zapisujemy, klikając na przycisk. **tpa**

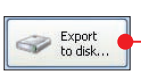

Licencja: FREEWARE | Producent: Microsoft | Internet: research.microsoft.com | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 033 | Rozmiar: 2,2 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

PERFECT365

Jak szybko zrobić retusz twarzy

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

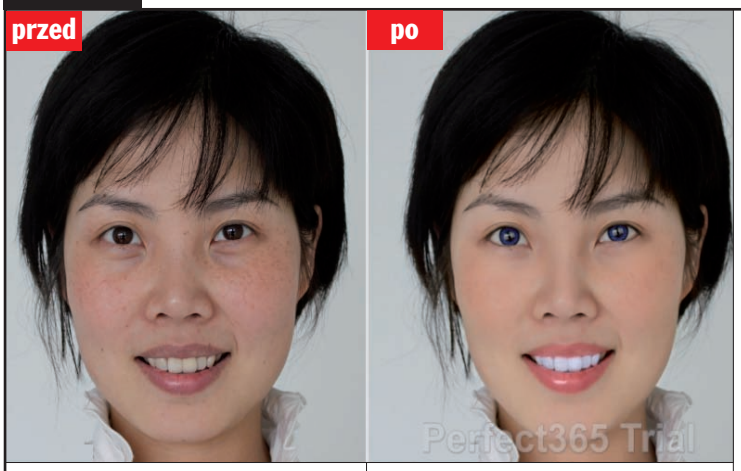

Aby wykonać retusz twarzy, wcale nie trzeba być profesjonalnym grafikiem. Wystarczy tylko skorzystać z odpowiedniego narzędzia. Programem, który pozwala każdemu w prosty sposób wygładzić skórę, usunąć jej przebarwienia czy też skorygować kształt twarzy, jest Perfect365 firmy ArcSoft. Na płycie Niezbędnika dostępna jest demonstracyjna wersja tej aplikacji. W jednym z kolejnych numerów czasopisma Komputer Świat znajdziemy pełną wersję Perfect365. Zobaczmy, jakie możliwości oferuje ten program i jak za jego pomocą szybko zrobić retusz twarzy.

USTAWIAMY PUNKTY

1 Instalujemy (DVD-KOD: 045) i uruchamiamy program. Wczytujemy fotkę twarzy, której retusz chcemy przeprowadzić. W tym celu w oknie aplikacji klikamy na przycisk Open a Photo, a następnie wskazujemy plik zdjęcia.

2 Perfect365 automatycznie wykrywa najważniejsze punkty twarzy, na podstawie których wykonywany jest retusz. Czasami trzeba jednak ręcznie skorygować pozycję niektórych punktów. W tym celu klikamy na przycisk Adjust Key Points. Zostanie wyświetlona mapa kluczowych punktów twarzy. Po kliknięciu na wybrany punkt na ilustracji obok pojawi się wskazówka, gdzie dany punkt powinien znajdować się na twarzy. Zgodnie z tymi instrukcjami ustawiamy wszystkie punkty.

3 Aby powrócić do trybu retuszu, klikamy na przycisk.

GOTOWE MAKEUPY

W programie znajdziemy gotowe stylizacje, które pozwalają błyskawicznie poprawić wygląd twarzy. Wystarczy kliknąć na jedną z dostępnych miniatur.

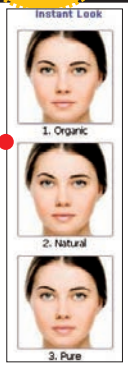

RETUSZ MANUALNY

1 Jeśli żadna z gotowych stylizacji do końca nam nie odpowiada, możemy każdą z nich edytować lub od początku do końca samemu wybrać opcje retuszu. Na panelu bocznym dostępne są wszystkie funkcje korekcji. Dla ułatwienia podzielone są one na kategorie – skóra, twarz, oczy i usta.

2 Aby włączyć dany efekt, wystarczy zaznaczyć przy nim pole. W zależności od wybranego efektu dodatkowo dobieramy jego parametry (na przykład kolor i typ rzęs) oraz intensywność działania.

3 Efekty swojej pracy możemy śledzić na bieżąco, wyświetlając równocześnie zdjęcie przed i po korekcie (przycisk B|A).

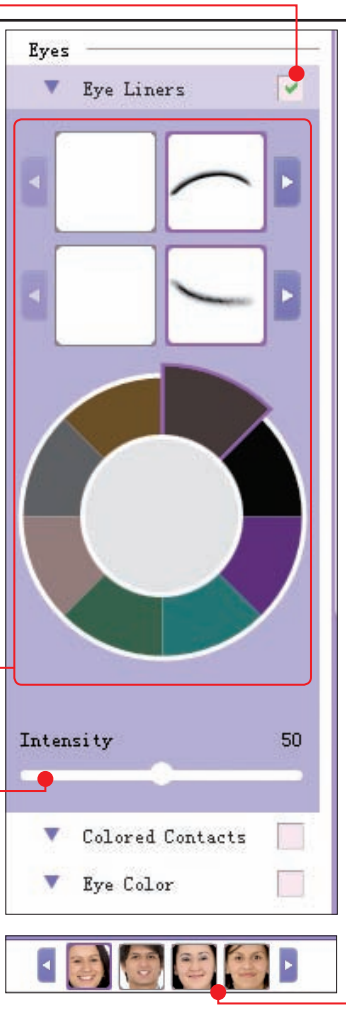

WIELE TWARZY

Jeśli na zdjęciu znajduje się kilka osób, możemy wykonać retusz dla każdej z nich z osobna. Na belce programu pojawią się wykryte przez aplikację twarze. Klikając na miniatury, wybieramy twarze do retuszu. **tpa**

PERFECT365+ NA SMARTFONY I TABLETY

Posiadacze smartfonów i tabletów mogą skorzystać z mobilnej wersji programu Perfect365. Pod względem możliwości nie ustępuje on programowi komputerowemu. Mało tego – pełna wersja tej aplikacji dostępna jest zupełnie za darmo na platformę Google Android.

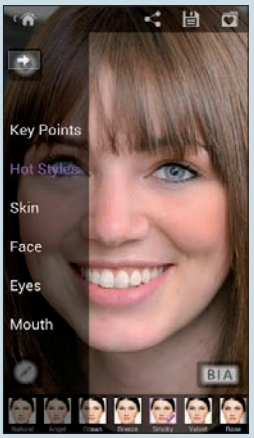

Licencja: TRIAL | Producent: ArcSoft | Internet: www.arcsoft.com | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 045 | Rozmiar: 18 MB | Ograniczenia: znak wodny, rozdzielczość | Cena: 260 zł

PICASA 3.9

Jak stworzyć efektowny kolaż

Kolaż ze zdjęć to świetny sposób na ciekawą prezentację fotek. Nawet gdy nie są najlepsze, ładnie wykonana kompozycja sprawi, że będą wyglądać interesująco. Kolaż sprawdzi się do przedstawienia relacji z imprezy czy też z wakacyjnej eskapady. Zobaczmy, jak szybko i łatwo wykonać efektowny kolaż za pomocą Google Picasa 3.

TWORZYMY KOLAŻ

1 Program Picasa instalujemy z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 051) lub KŚ+, a następnie uruchamiamy go.

2 W programie najpierw wybieramy folder ze zdjęciami, a następnie wskazujemy fotki, z których chcemy utworzyć kolaż. W tym celu naciskamy i przytrzymujemy klawisz ctrl, a następnie kliknięciem zaznaczamy miniatury zdjęć. Aby rozpocząć tworzenie kolażu, klikamy na .

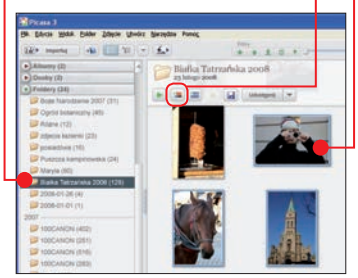

3 Teraz ustalamy jeden z sześciu typów kolażu, a także wybieramy jego format i orientację.

4 Program sam dopasowuje rozmiar i kolejność zdjęć. Aby ją zmienić, klikamy na przycisk Losowa kolejność zdjęć lub ręcznie przesuwamy fotki.

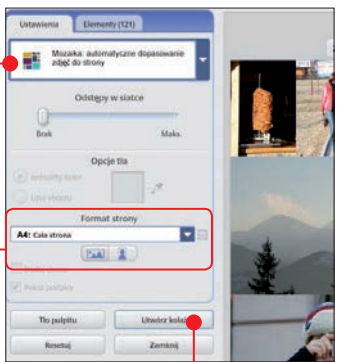

5 Aby utworzyć kolaż, klikamy na przycisk . Kolaż zostanie zapisany w folderze . **tpa**

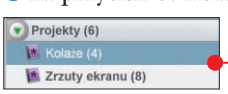

Licencja: FREEWARE | Producent: Google | Internet: picasa.google.com | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 051 | Rozmiar: 15 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

XNVIEW 1.99.6

Jak zrobić zdjęcie 3D do oglądania na telewizorze 3D

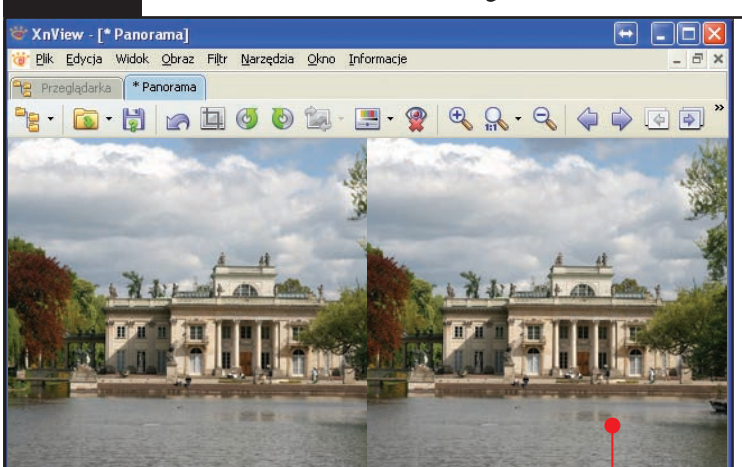

Fot.: Tomasz Szymański/Dreamstime.com

Większość telewizorów 3D obsługuje format MPO (Multi Picture Object). Przygotowanie tego typu fotki 3D sprowadza się więc do scalenia dwóch zdjęć tego samego obiektu wykonanego z innej perspektywy. Zobaczmy, jak wykonać takie zdjęcie 3D, które będziemy mogli oglądać na telewizorze 3D.

TWORZYMY FOTKĘ 3D

1 Aby możliwe było uzyskanie trójwymiarowego efektu, musimy wykonać dwa zdjęcia tego samego obiektu. Pamiętajmy jednak, że drugie ujęcie robimy po przesunięciu się nieco w prawą stronę – około 10 cm, a dla zdjęć makro – 2–3 cm).

2 Wykonane fotki scalamy w jedno zdjęcie, ustawiając je obok siebie. W tym procesie pomocny będzie program XnView, który instalujemy z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 073) lub KŚ+. Zdjęcia najłatwiej scalić, wykorzystując narzędzie do tworzenia panoramy. Klikamy więc na menu Utwórz i wybieramy pozycję Panorama obrazów.

3 W wyświetlonym oknie klikamy na Dodaj... i wskazujemy obie fotki. Po kliknięciu na Utwórz zdjęcia zostaną scalone.

4 Aby zdjęcie 3D zostało wyświetlone na całym ekranie TV, pojedynczy obraz musi zachowywać proporcje jego rozdzielczości (16:9). W tym celu przycinamy obszar roboczy do rozdzielczości spełniającej te proporcje (na przykład 3840x2160 pikseli lub 1920x1080).

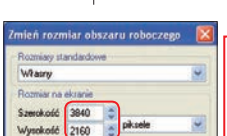

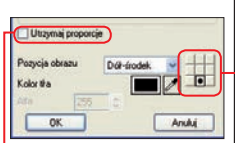

5 W tym celu z menu Obraz wybieramy pozycję Obszar roboczy. W wyświetlonym oknie usuwamy zaznaczenie i w pola wprowadzamy rozmiar w pikselach. Zaznaczamy też, z której strony ma zostać przycięta fotka .

6 Po kliknięciu na OK zdjęcie zostanie przycięte . Możemy je zapisać i wyświetlić na ekranie telewizora 3D. **tpa**

Licencja: FREEWARE | Producent: Pierre-e Gougelet | Internet: www.xnview.com | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 073 | Rozmiar: 15 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

KOMPUTER ŚWIAT FOTOŚWIAT

Jak zamienić zdjęcie w obraz

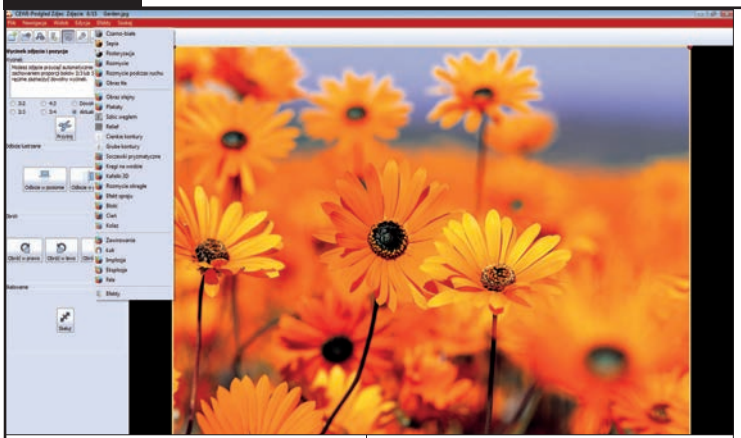

Dzięki aplikacji Komputer Świat Fotoświat w prosty sposób zamienimy nasze zdjęcia w atrakcyjne płótna, a mieszkanie w prywatną galerią obrazów. Wnętrza nabiorą wyjątkowego charakteru, a piękne chwile zatrzymane w kadrze ozdobią ściany naszych domów.

1 Z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 037) lub z KŚ+ instalujemy Komputer Świat Fotoświat i uruchamiamy program.

2 Po przejściu na zakładkę Fotoplakaty i Fotoobrazy klikamy na Fotoobraz. Wybieramy jedną z dwóch opcji – Fotoobraz na płótnie w ozdobnej ramie lub bez ramy i klikamy na Utwórz teraz. Pojawi się okno z formatami do wyboru. Po wybraniu jednego z nich uruchomi się kreator projektowania fotoobrazu. Zakładka Zdjęcia przeniesie nas do Foto Explorer z folderami w naszym komputerze, byśmy mogli wskazać zdjęcie, które chcemy zmienić w fotoobraz.

3 W kreatorze łatwo wykadrujemy zdjęcie lub użyjemy jednej z klasycznych fotograficznych proporcji. Zmiany potwierdzamy przyciskiem Przytnij. Aby nasz obraz nabrał wyjątkowego wyrazu, możemy użyć efektów specjalnych, na przykład sepii.

SUPERBONUS W KŚ+

Czytelnicy Niezbędnika mogą skorzystać z aż **25-procentowego rabatu** na wszystkie fotoobrazy na płótnie, plakaty za akrylowym szkłem oraz na metalowej płycie Alu-Dibond. Promocyjny kod znajdziemy w Strefie Bonus KŚ+. Tutaj także obejrzymy filmy z instrukcjami do tworzeniu fotoobrazów i fotoplakatów.

4 Zapisujemy zdjęcie i wybieramy Zamów tutaj. Aby nasze zamówienie zostało przyjęte, rejestrujemy się i logujemy w programie Komputer Świat Fotoświat oraz podajemy kod rabatowy uzyskany w Strefie Bonus aplikacji KŚ+. Na koniec wybieramy sposób płatności i wysyłamy zamówienie. **ao**

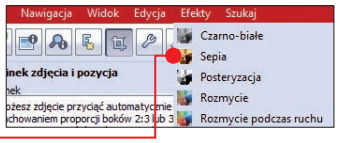

Licencja: FREEWARE | Producent: CEWE | Internet: zdjecia.komputerswiat.pl | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 037 | Rozmiar: 5 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

RED EYE REMOVER PRO 1.2

Jak usuwać czerwone oczy z wielu zdjęć jednocześnie

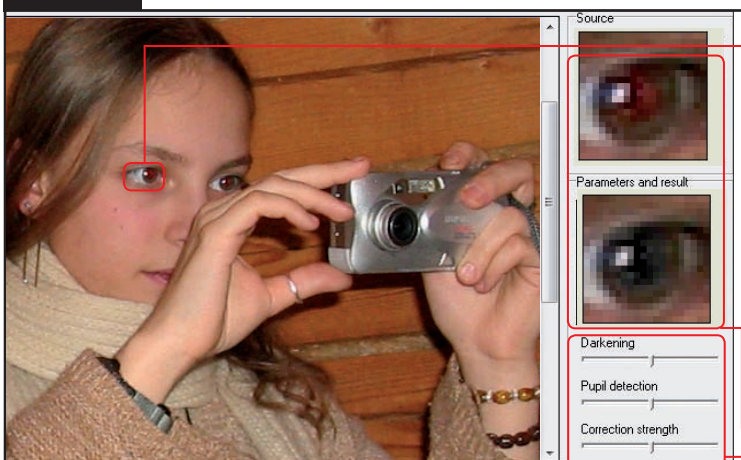

Jeżeli mamy sporo fotografii, które psuje efekt czerwonych oczu – na przykład wszystkie zdjęcia z rodzinnej imprezy – poprawianie ich może zająć dużo czasu. Aby go nie tracić, warto skorzystać z Red Eye Remover Pro (DVD-KOD: 061), który automatycznie wykrywa czerwone oczy na zdjęciach we wskazanym katalogu, a następnie pozwala je łatwo skorygować.

NAPRAWIAMY CZERWONE OCZY

1 Uruchamiamy program i klikamy na Next >. W górnej lewej części okna wskazujemy folder. Poniżej widzimy znajdujące się w nim pliki. Klikając na >, możemy wybrać do poprawiania pojedyncze fotki, a klikając na >> – wybieramy od razu wszystkie. Klikamy na Next >.

2 Pokazuje się podgląd pierwszego ze zdjęć. Klikamy na Find. Program znajduje i zaznacza czerwone oko (możemy wskazać obszar do poprawienia kursorem, zdjęcie powiększamy, klikając na). Oto podgląd w powiększeniu – pliku źródłowego i efektu. Suwakami możemy doprecyzować automatyczną korektę. Klikając na Find more lub zaznaczając myszą, wskazujemy kolejne miejsce do poprawienia. Klikając na Next, przechodzimy do kolejnego zdjęcia.

3 Po poprawieniu wszystkich zdjęć klikamy na Finish. W nowym oknie widzimy miniatury zmodyfikowanych fotografii. Aby zobaczyć powiększenie, klikamy na nie dwukrotnie. By zapisać efekt, klikamy na Save all lub na Save all as – żeby nie nadpisać plików źródłowych. Decydujemy między innymi o formacie (Select image format:) i nazwie (Add filename suffix:) zapisywanych plików i klikamy na przycisk Ok. **aa**

INSTALACJA

1 Red Eye Remover Pro instalujemy z płyty Niezbędnika, wpisując DVD-KOD: 061, lub z KŚ+.

2 Program uruchamiamy, klikając na , Wszystkie programy, Red Eye Remover Pro oraz na Red Eye Remover Pro. Przeciągając na pulpit Red Eye Remover Pro, stworzymy skrót.

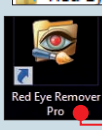

Licencja: FREEWARE | Producent: Software VicMan | Internet: www.vicman.net | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 061 | Rozmiar: 5,5 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

DRUKOWANIE ZDJĘĆ

Jak drukować zdjęcia – 7 wskazówek

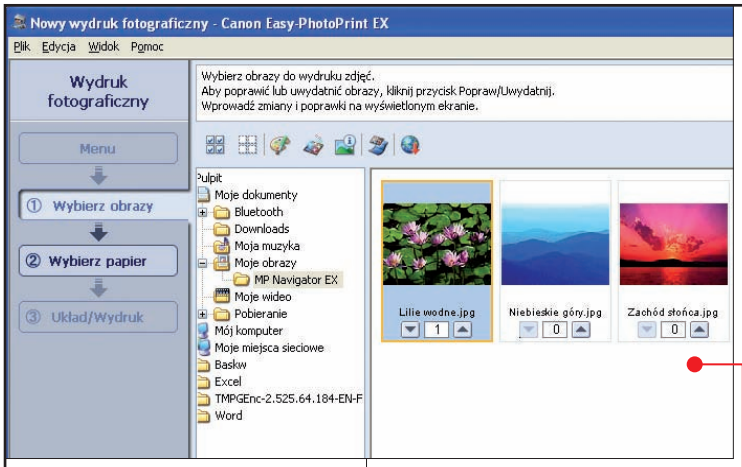

1 Drukowanie przez internet – drukowanie odbitek w domu na markowym papierze fotograficznym w formacie 10x15 cm przy użyciu drukarki atramentowej i oryginalnych zasobnikach to dość spory wydatek (od 1,40 do 2,50 zł za sztukę). Jeżeli nie chcemy używać tańszych zasobników i papieru innych producentów, odbitki możemy zamówić w internetowym fotolabie już od 30 groszy za sztukę, na przykład w **zdjecia.komputerswiat.pl** Odbitki zostaną dostarczone kurierem.

2 Kiedy warto kupić drukarkę do zdjęć – Dla osób, które sporadycznie drukują zdjęcia, najlepszym wyjściem jest korzystanie z fotolabów. Jest to wciąż najtańszy sposób wydruku, ponieważ odbitka 10x15 cm kosztuje średnio około 0,58 zł. Jeżeli drukujemy dużo zdjęć, warto rozważyć zakup drukarki. Dzięki nowoczesnym drukarkom atramentowym z wcześniej uchwyconych kadrów możemy zrobić odbitkę o jakości porównywalnej z fotolabem. Za pomocą drukarki zrealizujemy wiele ciekawych pomysłów – stworzymy kalendarz ze zdjęciami rodzinnymi, plakat czy też zdjęcie pamiątkowe, które można powiesić na ścianie.

3 Wybór drukarki – Drukarki fotograficzne to przydatne wyposażenie każdego miłośnika fotografii. Są dość tanie i oferują dobrą jakość wydruku. Wybór drukarki zależy od potrzeb:

- **Atramentowa** – dobry wybór dla osób drukujących dużo zdjęć. W nieużywanej drukarce atramentowej zasycha atrament w głowicy. Przywrócenie drukarki do pełnej sprawności wymaga kłopotliwego i kosztownego czyszczenia głowicy (marnuje się dużo tuszu).
- **Termosublimacyjna** – Osoby, które sporadycznie drukują, a nie chcą dalej korzystać z usług fotolabu, mogą kupić drukarkę termosublimacyjną. Umożliwia ona tworzenie odbitek 10x15 cm w jakości takiej samej jak w fotolabie. Wydruk powstaje przez nanoszenie na papier kilku warstw kolorowych folii, więc nie ma problemu zasychającego atramentu.
- **Laserowa** – Kolorowe drukarki laserowe z uwagi na słabą jakość wydruku oraz wysokie koszty eksploatacji nie nadają się raczej do drukowania zdjęć. W odróżnieniu od atramentówek drukują one jednak dużo lepszej jakości zdjęcia na zwykłym papierze ksero.

4 Wybór atramentu – Do wydruku zdjęć na drukarkach atramentowych potrzebne są zwykle cztery kolory, trzy podstawowe barwy i czarny. Najtańsze drukarki mające dwa zbiorniki z tuszem (czarny i kolorowy) nie są zbyt tanie w eksploatacji. Zdecydowanie lepiej kupić model z niezależnymi zasobnikami, które wymieniamy osobno. Nowe oryginalne zasobniki są drogie, więc lepiej użyć zamienników. Na przykład zamiast kupować oryginalny zasobnik T0711 do drukarki Epson za 39 złotych, możemy kupić zamiennik za 10 złotych. W trosce o drukarkę lepiej wybierać zamienniki znanych firm – na przykład Active Jet. Tacy producenci zamienników dają gwarancję na bezawaryjną pracę drukarki. Dodatkowym atutem zamienników jest zwiększona ilość tuszu w pojemniku. Niestety, nie do wszystkich modeli kupimy zamienniki.

Zasobniki można również napełniać we własnym zakresie. Jest to najtańsze rozwiązanie i jedyne możliwe w przypadku drukarek HP

5 Jaki papier jest najlepszy – Zwykły papier ksero nie nadaje się do drukowania zdjęć. Wsiąkający w strukturę papieru atrament sprawia, że fotki są blade i mają mało intensywne barwy. Do drukowania zdjęć kupmy papier fotograficzny matowy (od 13 złotych za 20 sztuk) lub błyszczący (od 10 zł za 20 sztuk).

6 Preferencje druku – Podczas drukowania ważne jest, aby w ustawieniach wybrać najwyższą jakość druku. W oprogramowaniu dołączonym do drukarek znajdziemy specjalne profile do wydruku zdjęć. Na przykład w przypadku Canona jest to program Easy-PhotoPrint, który poprowadzi nas przez proces drukowania krok po kroku.

7 Archiwizacja papierowych zdjęć – Stare i zniszczone zdjęcia często wymagają renowacji. Za pomocą skanera wbudowanego w urządzenie wielofunkcyjne możemy zeskanować odbitkę na nasz komputer i po delikatnych poprawkach w programie do edycji zdjęć ponownie wydrukować, na przykład w kilku egzemplarzach.

mj

DRUKOWANIE ZE SMARTFONA

Jeżeli nasza drukarka wyposażona jest w Wi-Fi, możemy drukować fotki bezpośrednio ze smartfona. Zobaczmy, jak drukować odbitki bezpośrednio z telefonu na urządzeniu wielofunkcyjnym Samsung CLX-3305.

1 Na smartfonie uruchamiamy aplikację Mobile Print.

2 W głównym menu wybieramy

3 Następnie na liście zdjęć zaznaczamy te, które chcemy wydrukować.

4 Na koniec wybieramy preferencje druku i akceptujemy. Nasze zdjęcia zostaną wysłane do drukarki i wydrukowane.

Materiał powstał we współpracy z firmą Samsung

PHOTIVO 2013

Jak wyostrzyć zdjęcie i usunąć z niego szumy

Zaszumione i rozmyte zdjęcie nie wygląda atrakcyjnie. Taką fotkę możemy jednak spróbować poprawić. Do tego celu warto wykorzystać program Photivo. Oferuje on szereg narzędzi i zaawansowanych algorytmów do eliminacji szumu elektronicznego i wyostrzania zdjęć.

POPRAWIAMY FOTKĘ

1 Instalujemy aplikację z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 046) lub KŚ+, a następnie uruchamiamy ją.

2 Aby wczytać zdjęcie, klikamy na zakładkę ●, a potem na przycisk ●.

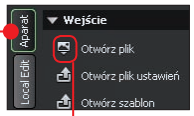

3 Przechodzimy na zakładkę Lab Ostrość/Szum, na której znajdują się narzędzia do usuwania szumu i wyostrzania fotki ●.

4 Każdy z dostępnych w programie filtrów działa inaczej. Dla danego zdjęcia warto wypróbować różne filtry z różnymi ustawieniami i zastosować ten, który daje najlepszy efekt.

5 Niemal w każdym filtrze trzeba ustawić jego parametry. Na przykład w Masce wyostrzającej USM uzyskany efekt zależy od trzech suwaków ●. Aby na bieżąco śledzić efekt stosowania danego filtru, ustawiamy ●.

6 Gdy uzyskany efekt jest dla nas zadowalający, zapisujemy fotkę, klikając na przycisk ●. **tpa**

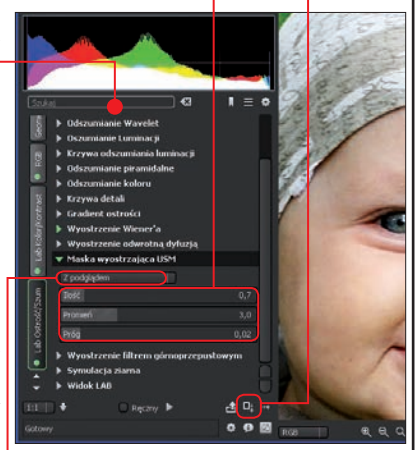

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **WiseCr.com** | Internet: **photivo.org** | System: **XP, Vista, Win 7** | DVD-KOD: 046 | Rozmiar: **10 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

REKLAMA

NIKON COOLPIX L820

Matryca CMOS BSI 16MPix
Obiektyw NIKKOR 30x zoom + redukcja drgań VR
Wyświetlacz LCD 3" 921tys. punktów
19 programów tematycznych
Dostępny w kolorach: czarny, czerwony, fioletowy, niebieski

Nikon

Fot.: Oleksiy Mark/123rf.com, Abdulsatarid, Tele52/Dreamstime.com

W ROZDZIALE

22 Jak wykonać kopię zapasową zdjęć w internecie
23 Jak nanieść zdjęcia na mapę
24 Jak kontrolować dostęp do zdjęć na Facebooku
24 Jak udostępniać konkretne zdjęcia tylko wybranym osobom
25 Jak kadrować zdjęcia do portali społecznościowych
25 Jak opublikować estetyczną galerię zdjęć w internecie

ZDJĘCIA W INTERNECIE

4SYNC 1.1.4

Jak wykonać kopię zapasową zdjęć w internecie

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

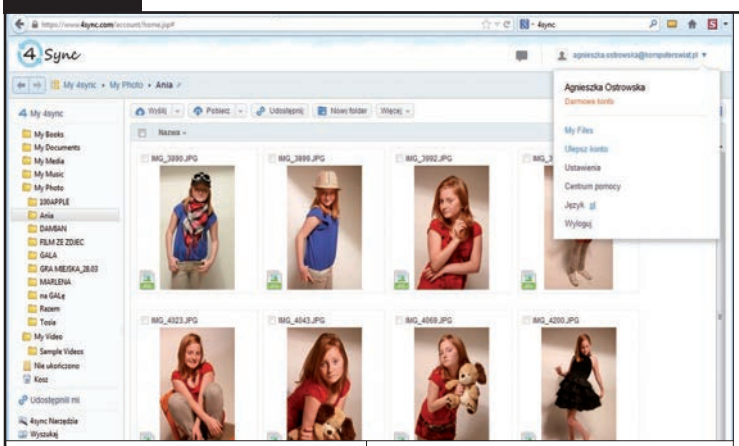

4Sync to łatwe i darmowe rozwiązanie na wykonywanie kopii zapasowej zdjęć w internecie. Po rejestracji w 4sync otrzymujemy aż 15 GB przestrzeni na internetowym dysku. W przypadku awarii dysku, na który zgrywamy zdjęcia, będziemy mogli je łatwo odzyskać.

1 Instalujemy program 4Sync z płyty (DVD-KOD: 001) lub z aplikacji KŚ+. W kreatorze rejestracji podajemy swoje podstawowe dane. Następnie zaznaczamy Standard i klikamy na oraz na Finish. W kolejnym oknie klikamy na ●,

wybieramy te foldery w naszym komputerze, których kopie chcemy wykonywać na dysku internetowym. Po zakończeniu instalacji i zalogowaniu musimy aktywować nasze konto w 4Sync. W tym celu w otrzymanym e-mailu klikamy na link aktywujący. Od tej chwili mamy dostęp do 15 GB w chmurze.

2 Klikając podwójnie na skrót na pulpicie ●, otwieramy katalogi zsynchronizowane z programem 4Sync ●. Możemy dodawać lub usuwać zdjęcia, a wszystkie zmiany zostaną automatycznie zapamiętane na naszym wirtualnym dysku.

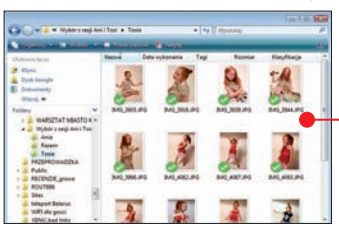

UDOSTĘPNIANIE ZDJĘĆ

Aby udostępnić znajomym zdjęcia z dysku 4Sync, w programie 4Sync wskazujemy kursorem wybrane zdjęcie, klikamy na przycisk Udostępnij, wpisujemy adres e-mail osoby, której udostępniamy to zdjęcie ●, i klikamy na przycisk Wyślij. Adresat w otrzymanym e-mailu otrzyma link do udostępnionego przez nas pliku. **ao**

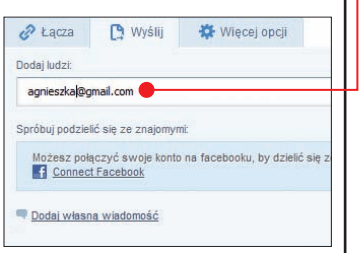

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **4Sync** | Internet: **www.4sync.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | **DVD-KOD: 001** | Rozmiar: **7 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

GEOSETTER 3.4.16

Jak nanieść zdjęcia na mapę

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

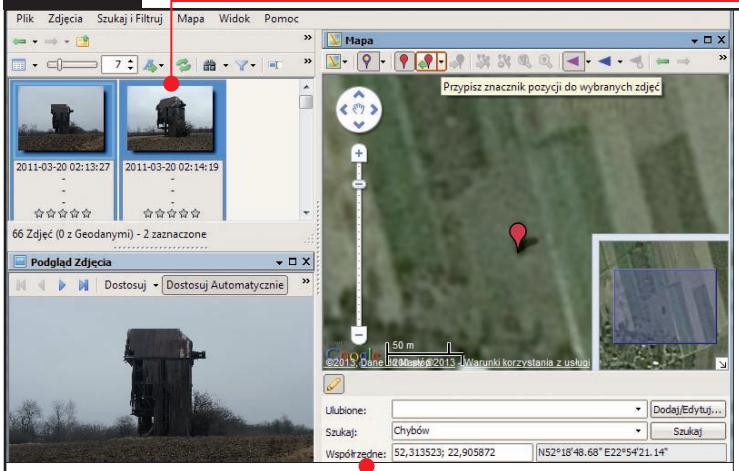

Po powrocie z wycieczki czy z urlopu mamy zazwyczaj sporo zdjęć ilustrujących naszą podróż. A gdyby tak połączyć je z mapą, by faktycznie pokazywały, gdzie byliśmy, nawet kiedy my sami zapomnimy już, gdzie dokładnie które zdjęcie zostało wykonane? Możemy to zrobić za pomocą programu GeoSetter (DVD-KOD: 026). Pozwala on na geotagowanie zdjęć. Dzięki niemu uzupełnimy dane EXIF fotografii o współrzędne geograficzne. Potem, po otworzeniu takiego zdjęcia na przykład w IrfanView czy w Picasie, będziemy mogli sprawdzić, gdzie zostało wykonane.

Korzystając z GeoSettera, możemy przypisać dane geograficzne do zdjęć na dwa sposoby: wykorzystując zapisy z urządzenia GPS czy smartfona z taką aplikacją, jak na przykład Moje trasy albo TrekBuddy, lub wskazując konkretne miejsca na mapie w programie.

KORZYSTAMY Z ZAPISU Z URZĄDZENIA GPS

1 Zanim zaczniemy robić zdjęcia, musimy pamiętać, aby zsynchronizować czas w aparacie i w urządzeniu GPS zapisującym naszą trasę.

2 Zarówno zdjęcia, jak i trasę zapisujemy na dysku komputera. GeoSetter czyta i zapisuje takie formaty graficzne, jak JPG i TIFF oraz formaty RAW popularnych producentów aparatów fotograficznych (na przykład NEF i NRW – Nikon, CRW, CR2 i THM – Canon). Synchronizuje zdjęcia między innymi z takimi plikami z GPS-ów, jak NMEA, GPX, PLT, Sony LOG, IGC.

3 Program uruchamiamy, klikając na ikonę skrótu na pulpicie.

4 W oknie programu, klikając na Zdjęcia i na Otwórz Katalog, otwieramy katalog za zdjęciami. Okno GeoSettera dzieli się na trzy części – z lewej strony u góry widzimy podgląd danych EXIF, niżej wybrane zdjęcie, a z prawej strony Mapy Google.

5 Aby wczytać do programu zapis trasy, klikamy na Widok i na Trasy. Następnie u dołu okna klikamy na, wskazujemy trasę zapisaną na dysku i klikamy na Otwórz. Możemy w ten sposób wczytać kilka tras, a potem zaznaczyć tę, którą chcemy najpierw zobaczyć.

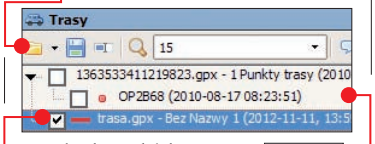

6 Z prawej strony w oknie z Mapą Google GeoSetter pokazuje podgląd naszej trasy.

7 Zaznaczamy wybrane zdjęcie lub zdjęcia w oknie z podglądem plików, a potem klikamy na, aby zsynchronizować zdjęcia z zapisem z GPS-u. Pokazuje się okno ustawień synchronizacji – zostawiamy domyślne ustawienia i klikamy na Ok. Po chwili pokazuje się komunikat, że zdjęcia zostały zsynchronizowane. Klikamy na Tak.

8 Na podglądzie plików widzimy, że w danych EXIF pojawiły się dane geograficzne. Na widoku trasy na mapie program zaznacza miejsca, w których wykonano zdjęcia. Aby zapisać zmiany, klikamy na i na Tak.

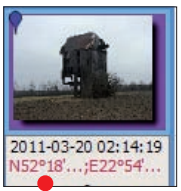

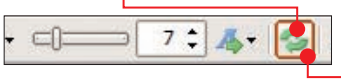

WSKAZUJEMY LOKALIZACJĘ NA MAPIE

1 Aby ręcznie przypisać dane geograficzne do wybranego zdjęcia, otwieramy je w programie, klikając na Zdjęcia i na Otwórz Katalog.

2 Zaznaczamy zdjęcie, a potem, przesuwając mapę w prawej części okna programu, szukamy odpowiedniej lokalizacji. Możemy u dołu okna GeoSettera wpisać nazwę miejscowości lub adres i kliknąć na Szukaj. Program pokaże nam wtedy współrzędne i miejsce na mapie. Możemy sami poprawić położenie znacznika.

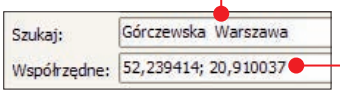

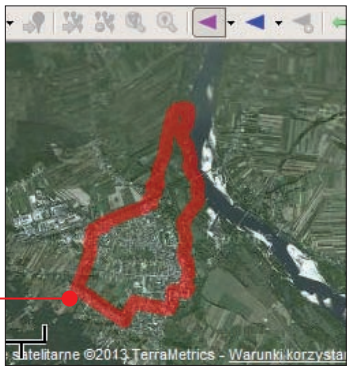

3 U góry okna z mapą klikamy na, a potem, tak jak w poprzedniej wskazówce, na i na Tak. Gotowe – przypisaliśmy do zdjęcia dane geograficzne.

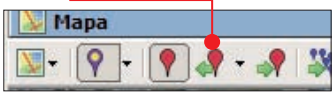

aa

INSTALACJA

1 Program GeoSetter instalujemy z płyty Niezbędnika, wpisując DVD-KOD: 026, lub za pomocą aplikacji KŚ+.

2 Podczas instalacji warto zaznaczyć pole Create a desktop icon, by program zapisał skrót na pulpicie. Program uruchamia się automatycznie i pyta o zgodę na zainstalowanie najnowszej wersji narzędzia ExifTool – klikamy na Ok. Pokazuje się też informacja o nowych wersjach językowych GeoSettera. Zaznaczamy i klikamy na Ok. Gotowe – możemy już korzystać z aplikacji.

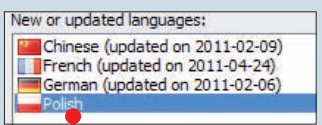

Licencja: FREEWARE | Producent: Friedemann Schmidt | Internet: www.geosetter.de/en | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 026 | Rozmiar: 19 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

FACEBOOK

Jak kontrolować dostęp do zdjęć na Facebooku

Facebook to dla wielu z nas poważna część internetowego życia. Na platformie tej możemy między innymi publikować zdjęcia. Czasami wolimy jednak, by dostęp do nich miały tylko wybrane osoby. Na szczęście możemy precyzyjnie określić, kto może zobaczyć nasze fotki na Facebooku.

DODAJEMY ZDJĘCIE

1 Po zalogowaniu na naszym koncie na Facebooku na głównej stronie klikamy na przycisk Zdjęcia. Następnie wybieramy opcję + Dodaj zdjęcia.

2 Pojawi się okno, w którym zaznaczamy zdjęcie przeznaczone do publikacji na Facebooku. Klikamy na przycisk Otwórz.

3 Pojawi się podgląd zdjęcia. Już na tym etapie możemy zdecydować, kto będzie mógł zobaczyć tę fotkę. Na dole okna podglądu klikamy na Znajomi. W rozwiniętym menu wybieramy konkretną pozycję, na przykład . Klikamy na Zamieść zdjęcia.

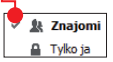

OGRANICZAMY DOSTĘP DO ZDJĘĆ

1 Dostęp do konkretnych fotografii możemy też ograniczyć w wypadku zdjęć, które już wcześniej zamieściliśmy na Facebooku. W głównym oknie wybieramy Zdjęcia.

2 Klikamy na konkretną fotkę. Zdjęcie zostanie powiększone i pojawi się przy nim moduł opcji. Wybieramy przycisk Edytuj.

3 Klikamy na przycisk Publiczne i na Edytuj ustawienia prywatności albumu. Teraz w pozycji Prywatność: na rozwiniętej liście wskazujemy odpowiednią opcję .

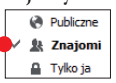

4 Bardziej precyzyjne określenie prywatności konkretnego zdjęcia jest możliwe po wybraniu ze wspomnianej listy opcji Ustawienie niestandardowe. W nowym oknie możemy określić na przykład, czy znajomi naszych znajomych będą mogli zobaczyć naszą fotkę , a także zastrzec osoby, które nie będą miały dostępu do danego zdjęcia .

am

Licencja: SERWIS WWW | Producent: **Facebook** | Internet: **www.facebook.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

GOOGLE+

Jak udostępniać konkretne zdjęcia tylko wybranym osobom

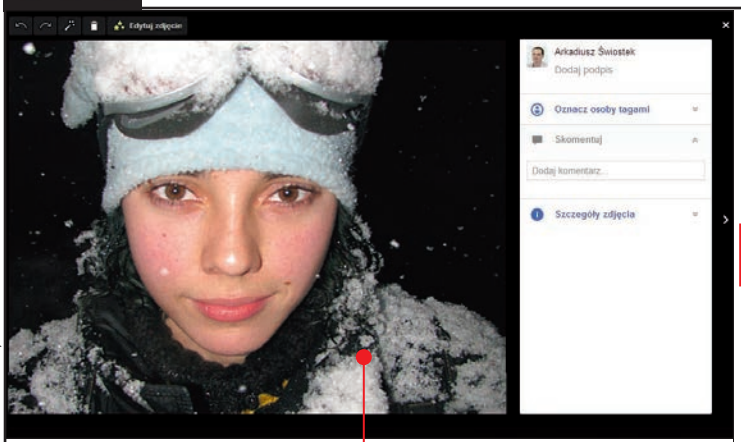

Fot.: Troscha/Dreamstime.com

Udostępnianie zdjęć to dobry sposób, aby wyrazić stan swojego ducha czy też przesłać komuś informacje. Nie zawsze wiemy jednak, którego narzędzia użyć do udostępniania fotek. Wysyłanie ich e-mailem to zapychanie znajomym skrzynki, udostępnianie ich na Facebooku – to brak prywatności.

Jeżeli chcemy udostępnić zdjęcia tylko wybranym osobom, warto skorzystać z serwisu Google+. Zobaczmy, jak to zrobić.

UDOSTĘPNIAMY FOTKĘ

1 Aby skorzystać z Google+, musimy mieć konto Gmail. Uruchamiamy przeglądarkę Chrome (DVD-KOD: 029), otwieramy stronę **www.gmail.com** i logujemy się do naszego konta pocztowego.

2 Na górze strony pojawi się czarny pasek z usługami, jakie oferuje Google. Aby przejść do serwisu Google+, klikamy na , gdzie to nasze imię lub początek loginu.

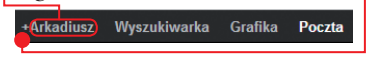

3 Za pomocą Google+ możemy udostępniać informacje wybranym użytkownikom serwisu, grupom osób (kręgi znajomych) lub osobom, które nie mają konta w Google+. Do publikacji dowolnej informacji służy pasek narzędziowy na górze strony. Chcąc wysłać tylko zdjęcie, klikamy na .

2 Następnie z listy wybieramy + Dodaj zdjęcia i wskazujemy zapisaną na dysku fotkę.

3 Ustalamy odbiorców. Klikamy na + Dodaj osoby, kręgi i wpisujemy nazwę kręgu (grupa osób, którą wcześniej stworzyliśmy) lub adres e-mail znajomego, który nie ma konta w Google+. Klikamy na Udostępnij.

OGLĄDAMY FOTKĘ

1 Zdjęcie będzie wyświetlone na stronie głównej Google+ wszystkich użytkowników, do których je wysłaliśmy. Osoby, które nie mają konta w Google+, dostaną wiadomość e-mail z linkiem .

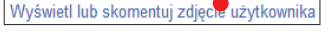

2 Po kliknięciu na link wyświetlą fotkę . Aby ją pobrać, wystarczy kliknąć na Opcje i na Pobierz w pełnym rozmiarze.

aś

Licencja: SERWIS WWW | Producent: **Google** | Internet: **plus.google.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

AP SOCIAL MEDIA IMAGE MAKER

Jak kadrować zdjęcia do portali społecznościowych

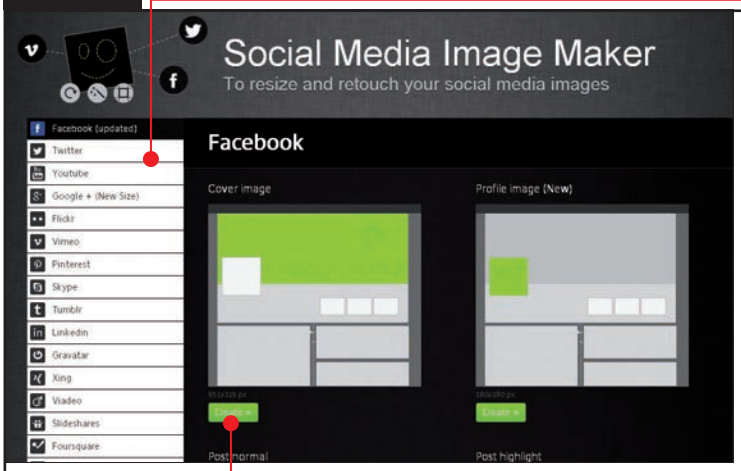

Większość z nas ma konto choć w jednym portalu społecznościowym. Dzięki serwisowi Social Media Image Maker możemy odpowiednio ustawiać proporcje fotografii tak, aby pasowały idealnie do proporcji używanych na popularnych portalach społecznościowych. Zobaczmy, jak szybko kadrować zdjęcia do wybranych serwisów społecznościowych na przykładzie zdjęcia tła profilu na Facebooku.

1 Na początek otwieramy stronę serwisu AP Social Media Image Maker. Żeby rozpocząć pracę nad fotografią, na liście klikamy na nazwę portalu, który nas interesuje, na przykład Facebook.

2 Aby stworzyć odpowiednio wykadrowane zdjęcie tła naszego profilu, klikamy na .

3 Dodajemy wybrane zdjęcie, klikając na przycisk Add your file i wskazując plik graficzny na dysku twardym. Zdjęcie zostanie automatycznie załadowane na stronę.

4 Wybrane zdjęcie musimy odpowiednio wykadrować. Aby to zrobić, przesuwamy prostokąt podświetlenia tak, aby widać było w nim interesujący nas fragment zdjęcia.

5 Mamy też możliwość rotacji oraz odwrócenia zdjęcia za pomocą narzędzi, których ikony znajdziemy na pasku wyświetlanym nad fotografią. Klikamy na .

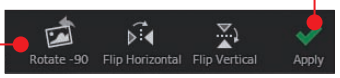

6 Następnym etapem są filtry artystyczne (14 różnych). Pozwalają one znacząco poprawić kolorystykę naszego zdjęcia i dodać efekty.

7 Aby zakończyć edycję zdjęcia, klikamy na i wskazujemy folder na dysku, w którym zostanie zapisana fotografia. **kto**

Licencja: **SERWIS WWW** | Producent: **Autre Planete** | Internet: **www.autreplanete.com/ap-social-media-image-maker** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

JALBUM 11

Jak opublikować estetyczną galerię zdjęć w internecie

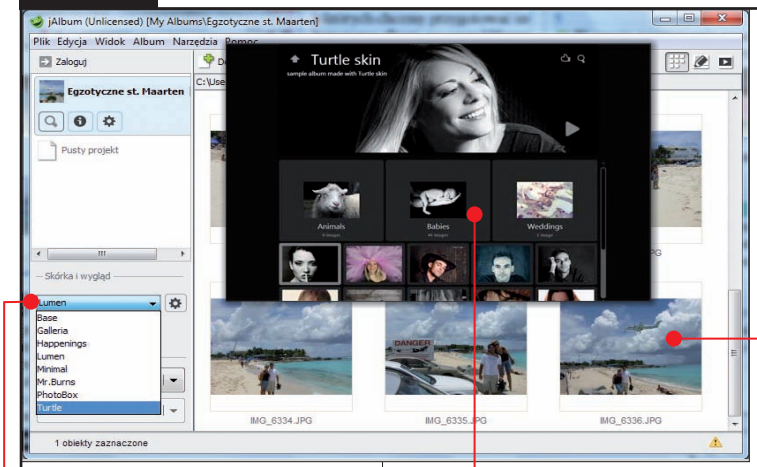

Internetowe galerie mogą urozmaicić bloga czy stronę WWW, a także prezentować nasze prywatne kolekcje z imprez, wypraw oraz podróży. Tworząc internetowe albumy, warto zadbać, aby były one estetyczne i wygodne do przeglądania. Ułatwi to jAlbum.

TWORZYMY ALBUM

1 Z płyty instalujemy jAlbum (DVD-KOD: 036), uruchamiamy aplikację, klikając dwa razy na ikonę i na Później.

2 Klikamy na Dodaj obrazy, następnie zaznaczamy na dysku zdjęcia, z których chcemy przygotować internetowy album, po czym klikamy na Otwórz.

3 Wpisujemy nazwę albumu , poniżej jego etykietę oraz krótki opis. Klikamy na Ok. Dodane zdjęcia będą widoczne w głównym oknie aplikacji . Jeśli do albumu chcemy dodać kolejne fotki, na przykład z innego katalogu, to klikamy na Dodaj i powtarzamy 2 punkt wskazówki.

4 Przed opublikowaniem albumu możemy zmienić jego domyślny wygląd. W tym celu kliknięciem na rozwijamy listę skórek. Możemy podejrzeć dany szablon, ustawiając kursor myszy na odpowiedniej pozycji . Kliknięciem wybieramy właściwy styl galerii.

5 Klikamy na . Album zostanie utworzony i zapisany na dysku komputera.

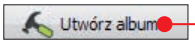

PUBLIKUJEMY W SIECI

1 Przygotowany album możemy opublikować w sieci na własnym koncie WWW z dostępem FTP. Jeśli go nie mamy, wtedy możemy wysłać zdjęcia na 30-dniowe konto jAlbum.

2 Klikamy na , Do jalbum.net i No. Zostanie otwarta strona WWW, na której uzupełniamy formularz, zaznaczamy Zgadzam się z Warunkami i klikamy na Sign Up!.

3 W jAlbum wpisujemy dane do utworzonego konta, klikamy na Zaloguj i Ok. Album zostanie opublikowany w sieci i otworzony w przeglądarce. **rpw**

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **jAlbum** | Internet: **jalbum.net/pl** | System: **XP, Win 7, Win 8** | **DVD-KOD: 036** | Rozmiar: **60 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

Fot.: Silent47, Tele52/123rf.com

W ROZDZIALE

26 Jak zmienić orientację nagranego filmu
27 Jak zrobić film ze swoich zdjęć
28 Co potrafi PowerDirector 9 i jak rozpocząć w nim pracę
30 Jak edytować filmy w PowerDirectorze 9
31 W jakim formacie zapisać film w PowerDirectorze
32 Jak ustabilizować drżący film
32 Jak wykadrować obraz filmu
33 Jak ze zdjęć zmontować film poklatkowy
34 Jak zmontować trzy pionowe klipy na jednym kadrze
34 Jak do filmu dodać efekt zwolnionego tempa
35 Jak połączyć napisy z filmem do odtwarzania na konsoli PS3
35 Jak oglądać zdjęcia i filmy ze smartfona na Smart TV

EDYCJA FILMÓW

FREEMAKE VIDEO CONVERTER 4

Jak zmienić orientację nagranego filmu

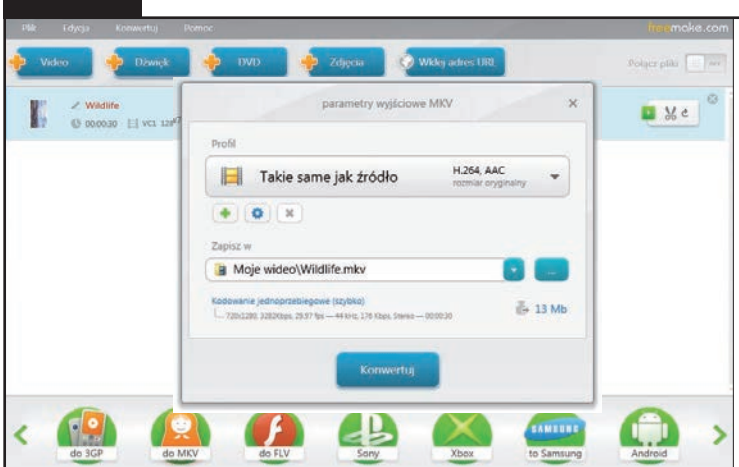

Nagrywając filmy smartfonem lub komórką, często trzymamy telefon w orientacji pionowej. W niektórych przypadkach jest to uzasadnione – chcemy zarejestrować większy fragment obrazu na górze i dole kadru. Jeżeli nagrany film oglądamy na urządzeniu przenośnym, nie będzie z nim żadnego problemu, gorzej jednak, kiedy chcemy zobaczyć go na pececie. Możemy albo przekręcić głowę o 90 stopni, albo wykorzystać proste narzędzie Freemake Video Converter, aby zmienić orientację filmu. Zobaczmy, jak go używać.

INSTALACJA I URUCHOMIENIE

1 Uruchamiamy instalator programu z dołączonej do Niezbędnika płyty (DVD-KOD: 024) lub aplikacji KŚ+. Przechodzimy przez typowy proces instalacji, pamiętając, aby w jego trakcie usunąć zaznaczenie z opcji.

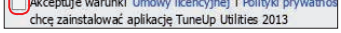

2 Aplikację uruchamiamy za pomocą utworzonego na pulpicie skrótu.

OBRACAMY FILM

1 W głównym oknie aplikacji klikamy na i wczytujemy z dysku film, który chcemy obrócić.

2 Następnie przechodzimy do edycji pliku. W tym celu klikamy na ikonę, umieszczoną na pasku miniaturki z filmem.

3 W oknie edytora możemy obrócić kadr filmu o 90 stopni w lewo lub w prawo. Klikamy na odpowiadający nam przycisk i wybór zatwierdzamy, klikając na OK.

4 Wybieramy rozszerzenie filmu. Aplikacja oprócz typowych formatów ma też dostosowane do konkretnych urządzeń. Wybieramy na przykład.

5 W wyświetlonym oknie możemy zmienić jakość filmu. Najlepiej jednak pozostawić ją taką samą jak w oryginalnym pliku. Klikamy na Konwertuj i czekamy na utworzenie pliku.

aś

Licencja: FREEWARE | Producent: Freemake | Internet: www.freemake.com | System: XP, Vista, Win 7, Win 8 | DVD-KOD: 024 | Rozmiar: 25 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

FFDIAPORAMA 1.5

Jak zrobić film ze swoich zdjęć

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

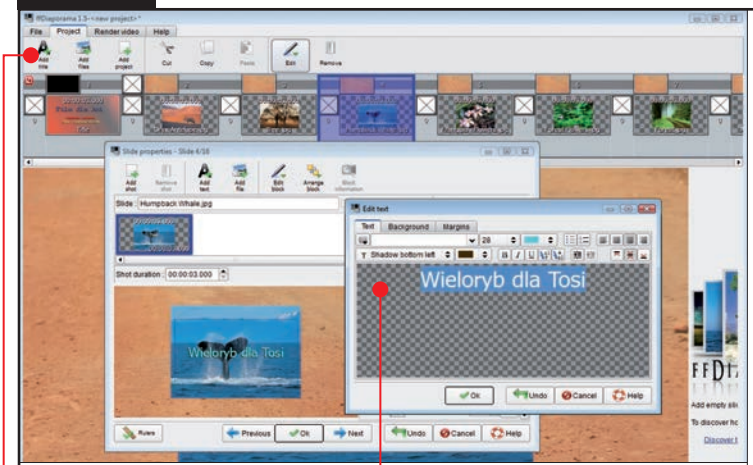

ffDiaporama 1.5 to ciekawa bezpłatna aplikacja do tworzenia filmów ze zdjęć jako pokaz slajdów. Materiał filmowy możemy wzbogacić o tekst, efekty specjalne, takie jak różnorodne tła, przejścia między poszczególnymi zdjęciami czy ścieżkę dźwiękową. Dzięki gotowym profilom w ffDiaporamie mamy możliwość zapisania naszego filmu w wybranym formacie wideo, na przykład przystosowanym do zaprezentowania filmu w internecie czy przesłania znajomym. Program umożliwia również zapis filmów w jakości HD. Przyjazny w obsłudze interfejs podzielony został na karty, z centralnym elementem w postaci osi czasu, na którą dodajemy składowe naszego filmu. Zobaczmy, w jaki sposób to zrobić.

EDYTUJEMY ZDJĘCIA DO FILMU

1 Instalujemy ffDiaporama 1.5 z płyty (DVD-KOD: 019) lub z KŚ+ i uruchamiamy program za pomocą skrótu na pulpicie. Następnie w menu – na zakładce File – klikamy na New project. Na zakładce Project, klikając na , dodajemy stronę tytułową filmu. Otworzy się okno, w którym możemy wpisać tytuł, autora czy datę wykonania filmu. Mamy do dyspozycji edytor tekstu z wyborem czcionek i formatów. W zakładce Background zaprojektujemy tło strony tytułowej lub ustawimy marginesy. W ten sam sposób możemy uzupełniać i edytować tekst na zdjęciach. Po kliknięciu na przycisk dodajemy do programu folder ze zdjęciami, które chcemy wykorzystać w naszym filmie.

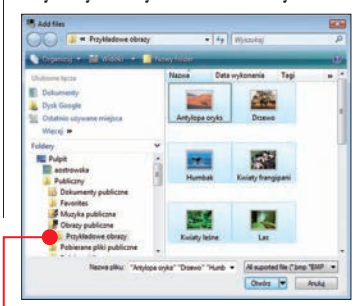

Edit

Dołóżmy do nich tło. Klikamy na zdjęcie, w menu wybieramy polecenie i Edit background. Możemy dla każdego zdjęcia wybrać to samo tło lub kolejnym obrazom ustawić rozmaite tła. Ustawienia potwierdzamy przyciskiem Ok.

2 Aby efekt wizualny naszego filmu był niepowtarzalny, możemy samodzielnie ustawić przejścia między zdjęciami. W menu Edit wybieramy Select transitions, a następnie rodzaj przejść oraz czas, w jakim mają się zmieniać.

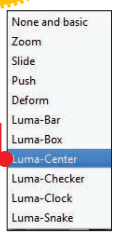

3 Jeśli lubimy nieregularne formaty i kształty fotografii, możemy skorzystać z opcji animowania układu poszczególnych zdjęć, wpływając na ich wielkość, formę i proporcje.

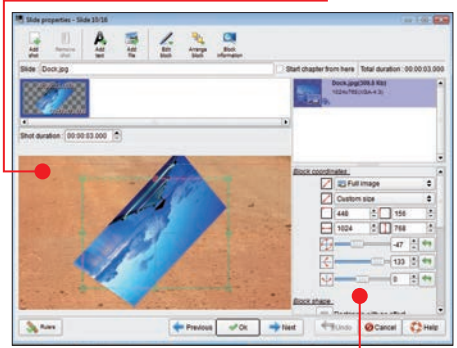

Za pomocą narzędzi ustawimy wielkość, miejsce oraz kąt położenia zdjęcia na stronie, a dzięki funkcji Block shape możemy nadać zdjęciom rozmaite kształty, między innymi serce, wielobok, puzzle czy strzałki.

DODAJEMY MUZYKĘ

Muzyka sprawia, że film bardziej przykuwa uwagę odbiorcy. Warto więc nasze dzieło uzupełnić o efekty dźwiękowe. Zrobimy to błyskawicznie w menu Edit poleceniem Edit music. Otworzy się okno , gdzie po wybraniu

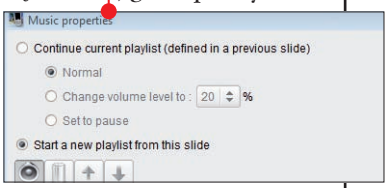

Start a new playlist from this slide

klikamy na i jesteśmy przenoszeni do folderu z muzyką w naszym komputerze. Teraz tylko pozostaje wybrać utwory, które chcemy wykorzystać w filmie. Ich lista wyświetli się w tabeli . Jeśli któraś z wybranych pozycji nam nie odpowiada, klikamy na nią, a następnie klikamy na . Aby zmienić kolejność odtwarzania utworów, wystarczy posłużyć się strzałkami . Gdy efekt końcowy nas satysfakcjonuje, przystępujemy do zapisania filmu.

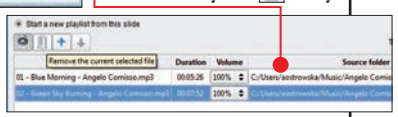

ZAPISUJEMY FILM

Wyniki naszej pracy zapisujemy w jednym z dostępnych formatów wideo (AVI, MPEG, MP4, MKV lub FLV). Aby zapisać film w bardzo dobrej jakości, na zakładce Render video klikamy na ikonę . W otwartym oknie wybieramy folder docelowy oraz format filmu . Jeśli dodaliśmy do filmu muzykę, zaznaczamy pole i klikamy na Ok. ao

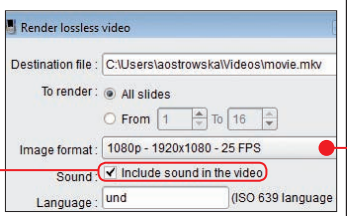

Licencja: FREEWARE | Producent: The ffDiaporama Team | Internet: ffdiaporama.tuxfamily.org | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 019 | Rozmiar: 5 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

CYBERLINK POWERDIRECTOR 9 DELUXE

Co potrafi PowerDirector 9 i jak rozpocząć w nim pracę

W tym wydaniu Niezbędnika znalazło się coś specjalnego dla domowych filmowców: pełna wersja wielokrotnie nagradzanego PowerDirectora firmy CyberLink w pełnej, pudełkowej edycji 9 Deluxe. PowerDirector to ceniony program do edycji wideo, który pozwala na tworzenie filmów w pełnej rozdzielczości HD z efektami specjalnymi, przejściami i zaawansowaną ścieżką dźwiękową. Zmontowany film będziemy mogli zachować na dysku, przygotować do publikacji w serwisach społecznościowych w pełnej jakości HD czy też wypalić na płycie DVD ze stylowym menu.

MOŻLIWOŚCI

W programie mamy do dyspozycji potężne narzędzia edycyjne – interfejs programu pozwala wykorzystać nawet 100 ścieżek audio i wideo na linii czasu elastycznego obszaru roboczego. Znajdziemy w nim także zaawansowane narzędzia do poprawiania jakości obrazu, w tym skalowanie wideo nagranego w SD do jakości HD, usuwanie szumów, jest tu także edytor ścieżek audio z efektami i obsługą zewnętrznych wtyczek VST.

MOC 64-BITÓW

Program wykorzystuje potencjał 64-bitowych procesorów, przetwarzając zadania we wszystkich dostępnych wątkach CPU, potrafi też wykorzystać moc drzemiącą w układzie karty graficznej (GPU) do sprzętowego kodowania i dekodowania wideo (obsługuje układy AMD i NVIDIA). Użytkowników konfiguracji wielomonitorowych ucieszy obsługa kilku ekranów – pierwszy monitor możemy wykorzystać do edycji wideo, a drugi na przykład do podglądu tworzonego materiału.

WERSJA DELUXE

Jak na wersję Deluxe przystało, w programie mamy do dyspozycji ponad 100 tysięcy dodatków w postaci efektów, szablonów i gotowych menu na płytę DVD z zaawansowanymi opcjami ułatwiającymi ich precyzyjne wykorzystanie w tworzonym projekcie.

WYMAGANIA SYSTEMOWE

Do edytowania filmów HD producent programu zaleca komputer z procesorem Core 2 Duo lub lepszym, co najmniej 3 GB RAM i 100 GB wolnego miejsca na dysku.

PIERWSZE KROKI

Opis instalacji i rejestracji PowerDirectora znajdziemy na stronie 7. Proces tworzenia filmu w programie sprowadza się do wykonania trzech kluczowych kroków: wczytania materiału wideo, poddania go edycji i tak zwanej produkcji. Z trzech kolejnych stron dowiemy się, jak zacząć pracę w PowerDirectorze i jak poruszać się po programie.

CZTERY TRYBY DZIAŁANIA

Okno programu podzielone jest na cztery kluczowe sekcje: przechwytywanie, edytowanie, produkcję i tworzenie dysku. Powyżej nich mamy do dyspozycji typowe dla programów Windows menu, w którym znajdziemy opcje zapisywania, cofania i powtarzania zmian. Ten prosty podział upraszcza korzystanie z tak rozbudowanego programu i nieźle sprawdza się w praktyce. Przyjrzymy się bliżej poszczególnym sekcjom.

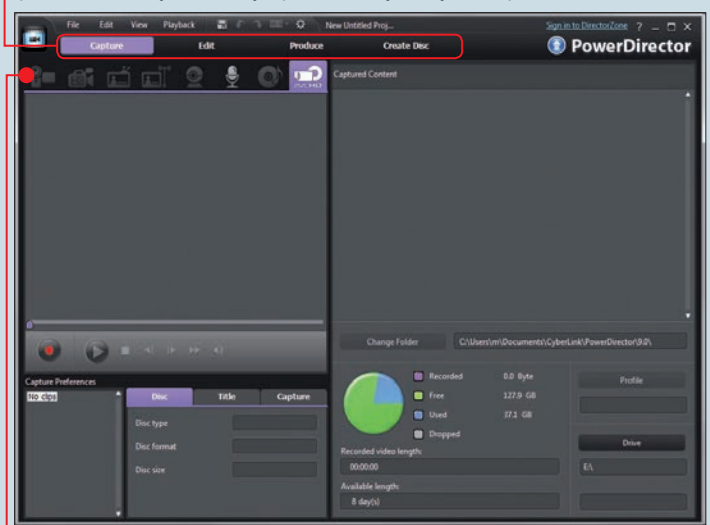

1 **Capture** umożliwia przechwytywanie materiału filmowego z różnych źródeł i typów kamer w różnych formatach, by następnie zaimportować je do biblioteki programu w celu ich wykorzystania w produkcji wideo.

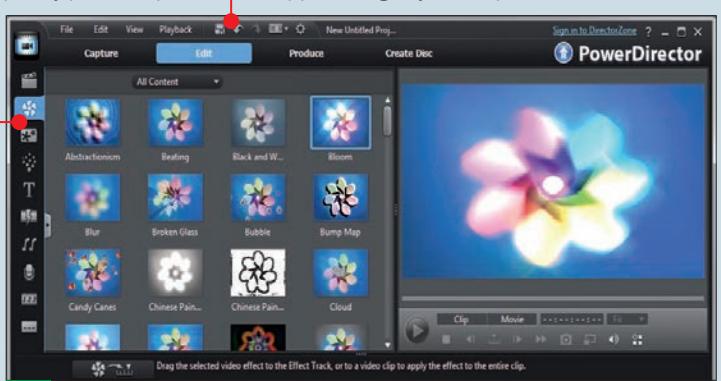

2 **Edit**, czyli panel oferujący kilka technik edycji, tak zwaną linię czasu, która pozwala łączyć ze sobą klipy znajdujące się w naszej bibliotece, dodawać zdjęcia, przejścia, efekty, muzykę i tytuły. Ta sekcja podzielona jest na tematyczne pokoje, w których wyświetlane są informacje w zależności od wirtualnego pomieszczenia, w którym się znajdujemy. I tak mamy tu do dyspozycji bibliotekę naszych klipów, pokój efektów i obrazów w obrazie, tytułów, przejść między ujęciami, pomieszczenie do miksowania dźwięku, nagrywania głosu, pokój rozdziałów i napisów.

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

IMPORTUJEMY MATERIAŁ WIDEO

Pierwszym krokiem przy tworzeniu naszej produkcji jest zaimportowanie materiału filmowego do biblioteki multimediów w PowerDirectorze.

1 Materiał wideo z nowoczesnych urządzeń, takich jak kamery i aparaty cyfrowe, lustrzanki czy smartfony – czyli sprzętów łączących się z komputerem przez kabel USB, należy zgrać na dysk komputera i wczytać do PowerDirectora. Klikamy na ●, i wskazujemy na dysku pliki lub foldery z materiałem wideo. Wszystkie importowane materiały będą widoczne we wbudowanej w program bibliotece multimediów

2 Jeśli mamy kamerę starszego typu ze złączem FireWire, na przykład DV/HDV/DVD, możemy przechwycić z niej materiał wideo za pomocą wbudowanego w PowerDirectora modułu

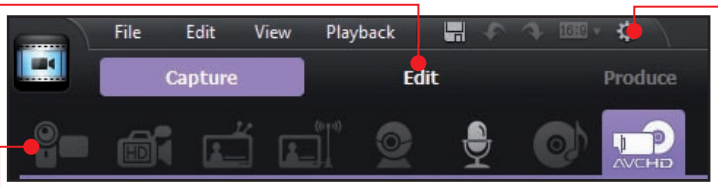

Capture. Podłączamy kamerę do komputera i w sekcji ● wskazujemy jej rodzaj.

3 Klikamy na ● i ustalamy jakość i format nagranego materiału. Jeśli chcemy zmienić ustawienia profilu, klikamy na **Settings**, wybieramy w nim nową rozdzielczość, bitrate, kompresję oraz inne parametry obrazu.

WŁĄCZAMY SPRZĘTOWE PRZYSPIESZENIE

Przed rozpoczęciem edycji wczytanego materiału filmowego warto włączyć wbudowaną w program funkcję wykorzystywania mocy obliczeniowej procesora karty graficznej, która przyspiesza między innymi renderowanie efektów wideo. Program obsługuje układy NVIDIA z technologią CUDA oraz AMD z App Acceleration.

1 Aktualizujemy sterowniki do naszej karty graficznej – to ważne, by były w najnowszej wersji – umożliwią programowi skorzystanie z mocy obliczeniowej GPU. Jeśli mamy kartę graficzną GeForce, sterowniki znajdziemy na stronie **nvidia.pl**. Użytkownicy Radeonów mogą je pobrać z witryny **amd.com**.

2 W oknie PowerDirectora klikamy na przycisk ●, potem w **Hardware Acceleration** zaznaczamy opcję **Enable hardware decoding** i **Enable NVIDIA CUDA/AMD**. **mm**

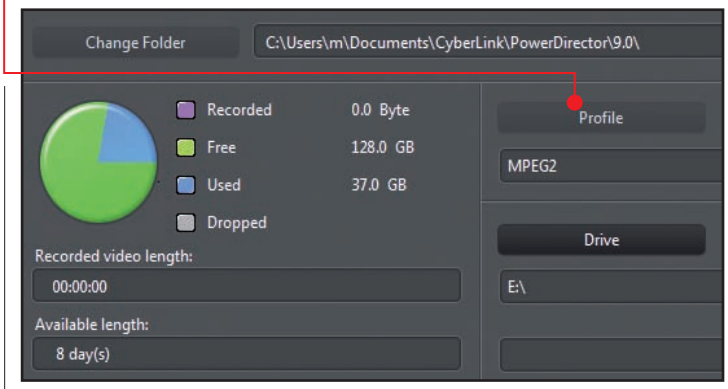

3 Po zakończeniu edycji filmu czas na jego produkcję, czyli kompilację oddzielnych elementów projektu w jeden odtwarzalny plik. Potrzebne do tego opcje znajdziemy w module **Produce**. Korzystając ze zgromadzonych w tym dziale funkcji, zapiszemy nasz projekt w uniwersalnym pliku wideo, wyślemy go też na YouTube ● lub Facebook w jakości HD.

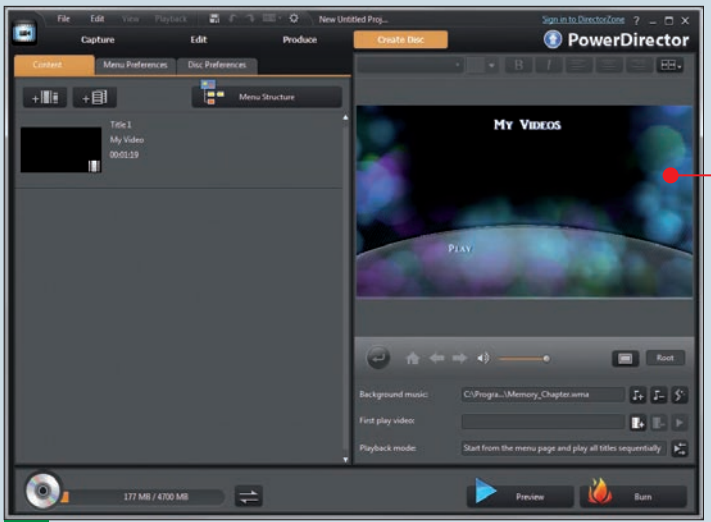

4 Po zakończeniu produkcji filmu w sekcji **Create Disc** będziemy mogli w zaledwie kilku prostych krokach wypalić nasz film na płycie DVD z profesjonalnie wyglądającym menu płyty. Po zainstalowaniu zamieszczonego na płycie Niezbędnika pakietu dodatków (PowerDirector Content Pack) będziemy mieli do dyspozycji wiele gotowych szablonów DVD menu ●.

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **CyberLink** | Internet: **www.cyberlink.com** | System: **XP, Vista, 7, 8** | **DVD-KOD: 054** | Rozmiar: **363 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERLINK POWERDIRECTOR 9 DELUXE

Jak edytować filmy w PowerDirectorze 9

Kiedy już wszystkie potrzebne nam materiały wideo są wczytane do biblioteki PowerDirectora, możemy zająć się ich edycją. Zobaczmy, jak to zrobić.

NOWY PROJEKT

Gdy zaczynamy pracować nad nową produkcją, program tworzy nowy projekt, który będzie przechowywany na dysku jako plik PDS. Pliki tego typu są używane wyłącznie przez PowerDirectora i zawierają informacje o zmianach w edytowanym przez nas materiale. Dzięki takiemu rozwiązaniu możemy bez obaw edytować, ciąć i usuwać pliki wideo z projektu – oryginalne materiały wideo na dysku pozostaną nietknięte, więc gdy uzyskany przez nas efekt w czasie edycji będzie niezadowalający lub coś pójdzie nie tak, zawsze możemy zacząć od początku.

1 Nowy projekt rozpoczynamy przez menu File, New Project. Istniejący otwieramy przez File, Open Project... Aby zapisać projekt, klikamy na File, Save Project.

2 W górnej części okna ustalamy proporcje obrazu ●, których chcemy użyć w projekcie.

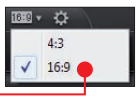

3 Przeciągamy pliki multimedialne z biblioteki (klipy wideo i zdjęcia) ● w wybranej przez nas kolejności na obszar roboczy osi czasu ●.

4 Jeśli mamy mało czasu na edycję lub jesteśmy początkującymi użytkownikami w świecie montażu i nie bardzo wiemy, jak zacząć, możemy skorzystać z uproszczonego kreatora, który w zaledwie kilku krokach pomoże nam utworzyć robiącą wrażenie produkcję w określonej scenerii ●, z przejściami i podkładem muzycznym. Kreator potrafi też zmienić zdjęcia w pokaz slajdów i połączyć go z materiałem wideo.

5 Aby przyciąć klip na osi czasu, klikamy na niego prawym przyciskiem myszy, wybieramy Edit Video, Trim, ustawiamy klatkę początkową i klikamy na ●, ustawiamy klatkę końcową i naciskamy oraz OK.

6 Jeśli chcemy wyciszyć wybrany klip, klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i wybieramy opcję Mute Clip.

7 Ścieżkę audio dodajemy przyciskiem.

EFEKTY SPECJALNE

Obszerny zestaw efektów obrazu znajdziemy w sekcji. Podgląd danego efektu możemy zobaczyć w oknie podglądu ●.

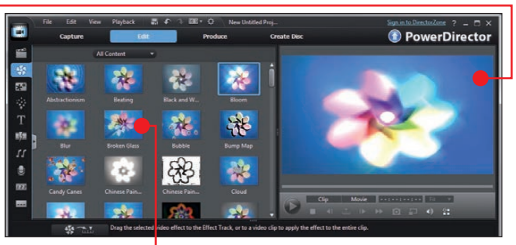

1 Aby zastosować wybrany efekt, przeciągamy go na dany klip widoczny na osi czasu. Można też kliknąć na niego ● prawym przyciskiem myszy i wybrać opcję Add to Timeline, by został dodany do aktualnej pozycji suwaka na osi czasu. Przyciskiem, Apply Random Video Effect dodajemy losowy efekt do aktualnie zaznaczonej pozycji na osi czasu.

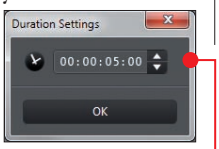

2 Czas trwania efektu ● regulujemy przyciskiem Duration.

3 W sekcji mamy do dyspozycji tak zwane obiekty PiP, czyli statyczne i animowane tła oraz ramki dekoracyjne do obrazu, które bywają przydatne jako przejścia między klipami lub jako tło dla tytułów i napisów końcowych. Można je przeciągać na oś czasu lub kliknąć na nie prawym przyciskiem myszy i za pomocą opcji Add to Timeline dodać do aktualnie zaznaczonej pozycji na osi czasu.

4 Trójwymiarowe efekty cząsteczkowe, takie jak śnieg, deszcz, chmury, dym, dodajemy w ten sam sposób.

5 Dział oferuje animacje napisów początkowych w rozmaitych stylach. Przeciągamy je na oś czasu, tak jak wymienione wyżej efekty.

6 Przejścia pozwalają kontrolować, jak kolejne klipy pojawiają się i znikają między scenami. Przeciągamy je na początek lub koniec klipu i kursorem myszy regulujemy czas trwania jego efektu.

7 W regulujemy głośność klipów, w kolejnym można dograć dźwięk z mikrofonu. Przyciskami dodajemy efekt przenikania dźwięku.

8 W sekcji tworzymy rozdziały, które ułatwią nawigację po filmie wypalonym na DVD. Przyciskiem ● tworzymy rozdział na początku każdego klipu.

9 Po zakończonej edycji przechodzimy do działu Produce. Przeczytamy o nim na następnej stronie. **mm**

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **CyberLink** | Internet: **www.cyberlink.com** | System: **XP, Vista, 7, 8** | **DVD-KOD: 054** | Rozmiar: **363 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERLINK POWERDIRECTOR 9 DELUXE

Jak w PowerDirectorze zapisać gotowy film

Po zakończeniu edycji naszego filmu (patrz poprzednia strona) przyszedł czas na jego produkcję (zwaną też renderingiem lub kompilacją), czyli zapisanie oddzielnych elementów w jednym pliku wideo. PowerDirector oferuje szereg możliwości zachowania filmu dostosowanych do naszych potrzeb – od zapisania go w typowym pliku wideo dla komputerów lub urządzeń przenośnych, przez publikację w serwisach społecznościowych, po wypalenie na płycie DVD z profesjonalnym interfejsem. Zobaczmy, jak to zrobić.

FILM NA KOMPUTER

Pierwszym sposobem wyeksportowania naszego projektu filmowego jest zapisanie go w klasycznym pliku wideo, który będzie można oglądać na komputerze. W programie możemy zapisać swój projekt w jednym z następujących formatów ●.

1 Klikamy na format docelowy – dla filmów HD dobrym rozwiązaniem będzie H.264.

2 Niżej, w sekcji Profile, ustalamy rozdzielczość filmu – dla pełnej jakości HD wybieramy z listy AVCHD 1920 x 1080. Do dyspozycji mamy też opcję zapisania dźwięku w standardzie 5.1 Dolby Digital 5.1 oraz na przykład szybkiego renderowania ● wideo, która zmniejsza czas produkcji (opcja ta jest aktywna tylko wtedy, gdy podzespoły naszego komputera obsługują akcelerację sprzętową).

3 W sekcji ● wybieramy miejsce na dysku, w którym ma być zapisany plik. Przyciskiem Start rozpoczynamy zapisywanie.

FILM NA URZĄDZENIE PRZENOŚNE

PowerDirector może zapisać nasz film w formacie dostosowanym do kilku typów urządzeń mobilnych – takich jak smartfony i tablety, czy też dla konsol do gier – Playstation i Xbox.

1 Klikamy na Produce, Device i wybieramy jeden z typów urządzeń, dla którego chcemy przygotować film ●.

2 W sekcji Profile type: wybieramy model naszego urządzenia, w Profile name/Quality: określamy jakość filmu HD Quality Video (H.264).

3 Wybieramy miejsce zapisu ... i naciskamy Start.

FILM NA YOUTUBE

Jeśli jesteśmy gotowi pochwalić się naszą produkcją przed światem, możemy ją opublikować w YouTube bezpośrednio z PowerDirectora. Zobaczmy, jak to działa.

1 W sekcji Produce klikamy na kartę i podajemy nazwę użytkownika ● i hasło do konta YouTube, na którym chcemy opublikować film.

2 Z listy w sekcji Profile type: wybieramy jakość filmu ●, niżej nadajemy mu tytuł, wpisujemy opis, ustawiamy opcje widoczności i klikamy na Start, by rozpocząć proces przetwarzania wideo i publikacji na YouTube.

FILM NA DVD

PowerDirector to na tyle wszechstronne narzędzie, że pozwala także przygotować i wypalić naszą produkcję na płycie DVD ze stylowym menu. Zobaczmy, jak to zrobić.

1 W sekcji Create Disc klikamy na kartę Content i za pomocą przycisku importujemy istniejące filmy z dysku twardego lub naciskamy , by wczytać projekt filmu (plik PDS) utworzony wcześniej w PowerDirectorze.

2 Za pomocą w sekcji Content możemy dodać własną muzykę do menu, które będzie widoczne po włączeniu płyty. W sekcji Menu Preferences można je edytować – do dyspozycji mamy tu zestaw szablonów ●. Przyciskiem Create Menu tworzymy własne menu ●.

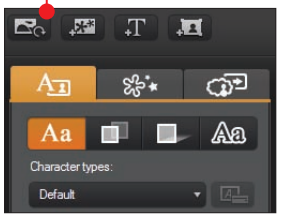

3 W Disc Preferences wybieramy format płyty (Video CD, DVD Video, Blu-ray), w sekcji Video and Audio Settings ustalamy jakość filmu i ścieżki dźwiękowej. Przyciskiem Preview włączamy podgląd projektu, Burn – rozpoczynamy wypalanie. **mm**

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **CyberLink** | Internet: **www.cyberlink.com** | System: **XP, Vista, 7, 8** | **DVD-KOD: 054** | Rozmiar: **363 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERLINK POWERDIRECTOR 9 DELUXE

Jak ustabilizować drżący film

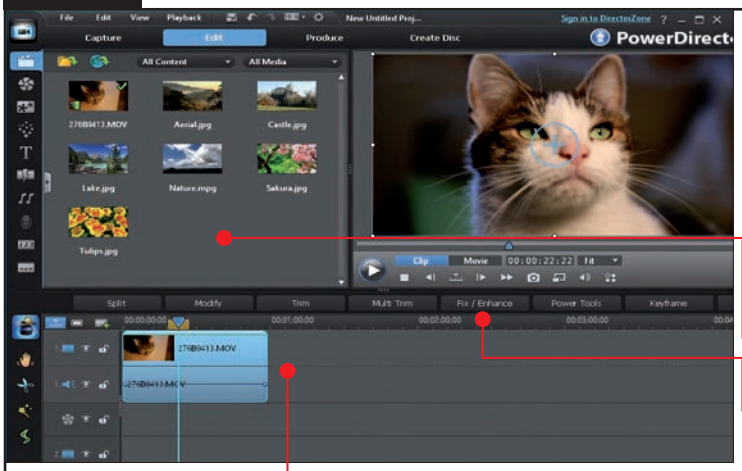

Obraz filmowy rejestrowany aparatem lub kamerą bez funkcji stabilizacji zwykle mocno drga, a oglądanie go jest mało komfortowe. Na szczęście drżący kadr można ustabilizować za pomocą odpowiednich narzędzi na komputerze – na przykład programu PowerDirector – lub wykorzystać funkcję stabilizatora dostępną w serwisie wideo YouTube (więcej w Komputer Świecie 5/2013). Musimy jednak pamiętać, że film poddany procesowi stabilizowania straci nieco na jakości i utraci część kadru.

STABILIZUJEMY OBRAZ WIDEO

1 Instalujemy (DVD-KOD: 054) i uruchamiamy PowerDirector. Jak to zrobić, przeczytamy na stronie 7. Następnie z menu File wybieramy Import i klikamy na Media Files... Wskazujemy na dysku plik wideo i klikamy na Otwórz. Film zostanie wczytany do okna programu. Miniaturę przesłanego wideo znajdziemy w polu ● po kliknięciu na .

2 Miniaturę klipu przeciągamy na ścieżkę ● i klikamy na ●. Zaznaczamy opcję Stabilizer i suwakiem ● regulujemy siłę stabilizacji. Im mocniej w prawo przesuniemy suwak, tym bardziej ustabilizujemy kadr, ale jednocześnie brzegi obrazu zostaną mocniej przycięte.

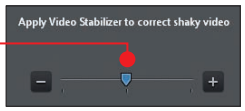

ZAPISUJEMY FILM

1 Aby zapisać poprawiony film na dysku, klikamy na Produce. Tutaj wybieramy sposób, w jaki chcemy zapisać klip – jako określony plik (na przykład ●) czy dla konkretnego urządzenia. Możemy też wybrać zapis pod kątem YouTube czy Facebooka ●.

2 Opcje wyboru lokalizacji zapisu pliku znajdują się pod podglądem wideo. Ustalamy katalog zapisu. Po dostosowaniu wszystkich opcji klikamy na przycisk Start i czekamy, aż PowerDirector przetworzy wideo. **aż**

Licencja: PEŁNA WERSJA | Producent: CyberLink | Internet: www.cyberlink.com | System: XP, Vista, Win 7, Win 8 | DVD-KOD: 054 | Rozmiar: 360 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy dla Czytelników Niezbędnika

AVIDEMUX 2.6.1

Jak wykadrować obraz filmu

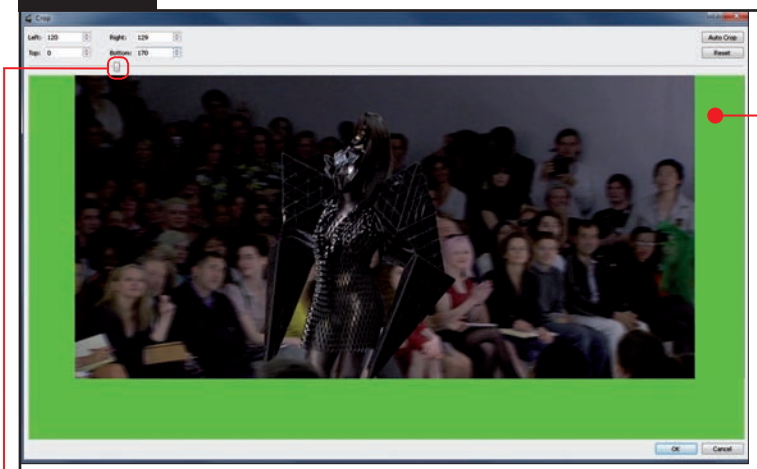

Każdemu, kto kiedykolwiek filmował jakąś scenę, zdarzyło się, że w kadrze zostały uchwycone niepożądane obiekty. Tak samo jak w wypadku fotografii, niepotrzebnych elementów możemy się pozbyć, kadrując obraz na przykład w programie Avidemux.

1 Instalujemy Avidemux z płyty Niezbędnika (wersja 32-bitowa – DVD-KOD: 008, wersja 64-bitowa – DVD-KOD: 009) lub z KŚ+ i uruchamiamy program.

2 Otwieramy plik wideo do edycji. W tym celu z menu File wybieramy polecenie Open, odnajdujemy film do kadrowania i podwójnie na niego klikamy.

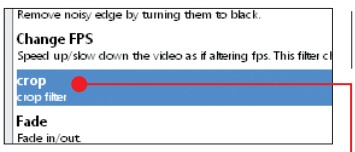

3 Z menu Video wybieramy Filters, następnie klikamy na zakładkę Transform i podwójnie klikamy na filtr, którego zadaniem jest kadrowanie obrazu, czyli ●.

4 W otwartym oknie za pomocą suwaka przewijania ● odnajdujemy moment filmu, w którym dobrze widać elementy przeznaczone do wykadrowania z klipu.

5 W pola ● wpisujemy, o ile pikseli zostanie przycięty obraz odpowiednio z lewej i prawej strony, oraz od góry i od dołu. Fragmenty kadru, które zostaną usunięte, zostaną zamalowane jaskrawym kolorem ●.

6 Po wykadrowaniu obrazu klikamy na przycisk OK i na Close. Następnie w głównym oknie programu z listy ● wybieramy format, w którym chcemy zapisać przetworzony film. Na przykład do zapisu w formacie MP4 z wykorzystaniem kodeka x264 służy opcja Mpeg4 AVC (x264). Z menu File wybieramy polecenie Save, wpisujemy nazwę dla wykadrowanego filmu, klikamy na Zapisz i czekamy, aż przetwarzanie filmu się zakończy. **pg**

Licencja: FREEWARE | Producent: Avidemux.org | Internet: www.avidemux.org | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 008, 009 | Rozmiar: 12 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

PHOTOLAPSE 3.0

Jak ze zdjęć zmontować film poklatkowy

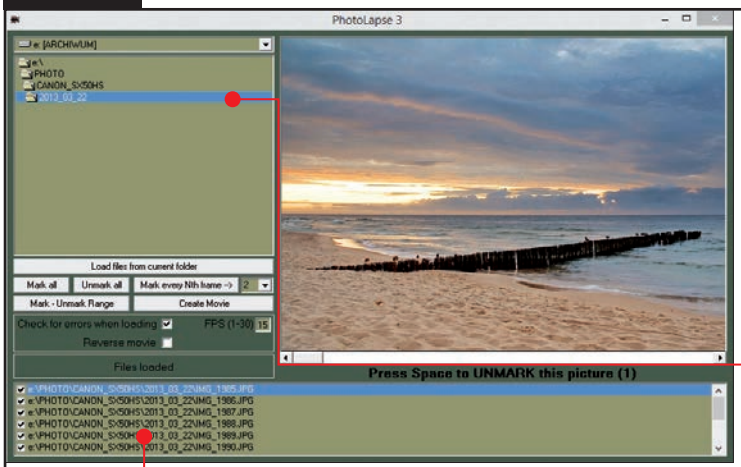

Fot.: Karol Żebruń

Film timelapse to inaczej film poklatkowy, złożony z wielu kolejno wykonywanych zdjęć. Na ogół pokazuje w przyspieszonym tempie zjawiska, które zwykle dzieją się bardzo powoli, na przykład zakwitanie czy wzrost rośliny, zmiana pogody, zmiana pory dnia, upływ czasu. Może to być również dowolna historia złożona z wielu zdjęć. Zdjęcia możemy wykonywać co kilka sekund lub nawet co kilkadziesiąt minut. Zestaw fotografii należy zmontować w pliku wideo za pomocą odpowiedniego programu, na przykład PhotoLapse (DVD-KOD: 049). To darmowy i bardzo prosty w obsłudze konwerter do tworzenia filmów AVI z sekwencji obrazów JPEG.

W JAKI SPOSÓB ROBIĆ ZDJĘCIA

Zdjęcia do filmu poklatkowego możemy zrobić dowolnym aparatem cyfrowym. Najwygodniej jednak takim, który producent wyposażył w funkcję interwalometru, czyli wyzwalania migawki w określonych odstępach czasu. Niektóre cyfrówki oferują funkcję timelapse, która od razu montuje gotowy film z sekwencji zdjęć. Możemy też użyć zewnętrznego wyzwalacza migawki wyposażonego w odpowiedni programator (jeśli nasz aparat umożliwia podłączenie wężyka spustowego) lub posłużyć się dedykowanym oprogramowaniem na komputerze (aparat musi być wówczas podłączony do komputera, ale mamy podgląd na żywo).

Dobierając ustawienia aparatu, warto zablokować ostrość na docelowym motywie (jeśli robimy zdjęcia z jednego miejsca), balans bieli oraz ISO i ewentualnie przysłonę, aby kolejne zdjęcia nie różniły się od siebie kolorem, ostrością czy ziarnem. Ustawmy niską rozdzielność obrazów JPEG – najlepiej taką, w jakiej ma być docelowy film (na przykład Full HD). Jest to wskazane szczególnie wtedy, gdy mamy w planach zrobienie wielu zdjęć, a miejsca na karcie niewiele. Aparat umieszczamy na statywie lub innej stabilnej podporze i uruchamiamy.

TWORZYMY FILM TIMELAPSE

Wykonane zdjęcia złożymy w film poklatkowy za pomocą darmowego programu PhotoLapse 3.0. Program nie wymaga instalacji – wystarczy uruchomić na komputerze plik wykonywalny EXE, który skopiujemy z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 049) lub aplikacji KŚ+.

1 Uruchamiamy PhotoLapse. Teraz musimy wczytać do okna programu fotografie, z których chcemy złożyć poklatkowy film. Znajdujemy na dysku folder zawierający sekwencję zdjęć i klikamy na Load files from current folder. Nazwy wczytanych plików zostaną wyświetlone na liście.

2 Domyślnie wszystkie fotografie zostaną użyte do montażu filmu. Odznaczamy pola ☑ przy nazwach plików, które nie powinny być użyte. W polu możemy też określić, aby wykorzystane było tylko co któreś ujęcie.

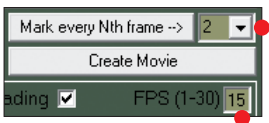

3 W polu określamy prędkość odtwarzania filmu. Im większa liczba, tym krócej będzie wyświetlona pojedyncza klatka, a film będzie wydawał się bardziej płynny.

4 Klikamy na Create Movie, aby utworzyć film poklatkowy.

POKLATKOWE ZDJĘCIA

Poklatkowe fotografie najczęściej pokazują upływ czasu oraz zmiany zachodzące pod jego wpływem, na przykład zmiana krajobrazu wraz z porą roku.

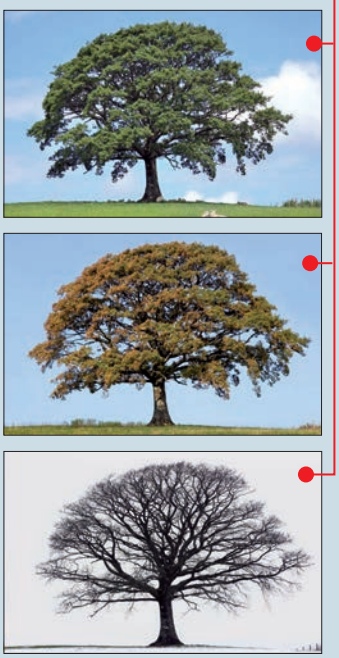

Fot.: Marilyn Barbone/123rf.com

W oknie zapisu nazywamy plik i klikamy na Zapisz. Pojawia się okno Kompresja wideo. Z listy wybieramy kodek, który zapisze nasz film w najlepszej jakości i przy możliwie najmniejszym rozmiarze. Jeśli nie mamy odpowiednich kodeków zainstalowanych w systemie, możemy je zainstalować za pomocą aplikacji KŚ+. Klikamy na OK. **aż**

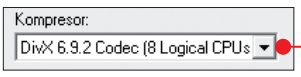

TIMELAPSE ZE SMARTFONA

Do wykonania prostego filmu timelapse możemy również wykorzystać smartfon lub tablet oraz odpowiednią aplikację (na przykład Time Lapse Camera, Trigger Trap lub Miniatures Pro). To najprostsze rozwiązanie dla wielbicieli timelapse, gdyż w ten sposób od razu otrzymamy gotowy film, nie musimy go samodzielnie montować. Wadą tego rozwiązania jest migotanie obrazu wideo, w urządzeniach przenośnych bowiem trudniej ujednolicić ujęcia. Niektóre cyfrówki mają również funkcję miniatury, która pozwala nakręcić krótki film poklatkowy z efektem Tilt-shift.

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **Stephan van der Palen** | Internet: **home.hccnet.nl/s.vd.palen** | System: **XP, Vista, Win 7, Win 8** | **DVD-KOD: 049** | Rozmiar: **152 kB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

LIGHTWORKS 11.0.3

Jak zmontować trzy pionowe klipy na jednym kadrze

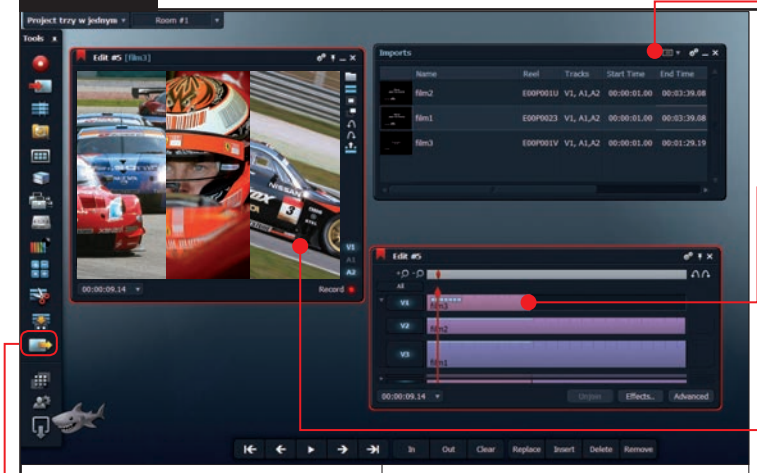

Efekty rodem z Hollywood wymagają profesjonalnego oprogramowania. Taki właśnie jest program Lightworks (montowano w nim Batmana, Waleczne serce czy Pulp Fiction). My dowiemy się, jak z jego pomocą umieścić trzy klipy obok siebie na jednym kadrze.

URUCHOMIENIE

1 Z płyty Niezbędnika lub KŚ+ instalujemy Lightworks (DVD-KOD: 040). Aplikacja jest darmowa, ale wymaga rejestracji. Tworzymy konto na stronie **www.lwks.com** i logujemy się na nie, aby uzyskać darmowy kod aktywacyjny.

2 Aplikację uruchamiamy za pomocą skrótu. W otworzonym oknie wklejamy kod aktywacyjny i klikamy na Activate.

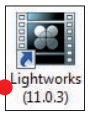

3 Następnie wpisujemy nazwę projektu i klikamy na Create.

TRZY W JEDNYM

1 W nowo otworzonym oknie odnajdujemy zapisane na dysku trzy filmy, wciskamy ctrl, zaznaczamy je i klikamy na Import.

2 Następnie klikamy na ikonę, aby wyświetlić linię czasową naszego projektu. Domyślnie ma ona jedną ścieżkę wideo. Aby dodać kolejne dwie, klikamy prawym przyciskiem myszy na V1 i wybieramy Add tracks. Zmieniamy wartość Number to add na 2 i klikamy na Add.

3 Następnie w oknie klikamy na pierwszy film i przeciągamy go do okna do ścieżki V1. Analogicznie postępujemy z pozostałymi.

4 Aby wyświetlić naraz wszystkie klipy, użyjemy efektu. Klikamy na Effects, z listy Video wybieramy DVEs i dwukrotnie klikamy na Quad Split Screen.

5 W otwartym oknie zobaczymy listę klipów. Klikamy na pierwszy Top Right i ustawiamy jego pozycję, skalę oraz przycinamy go. W ten sposób, patrząc na okno podglądu, ustawiamy obok siebie trzy klipy.

6 Aby utworzyć plik z gotowym filmem, klikamy na i na Start. **aś**

Licencja: FREEWARE | Producent: EditShare LLC | Internet: www.lwks.com | System: XP, Vista, Win 7, Win 8 | DVD-KOD: 040 | Rozmiar: 93 MB | Ograniczenia: obsługiwane formaty | Cena: darmowy

VIRTUALDUB 1.9.11

Jak do filmu dodać efekt zwolnionego tempa

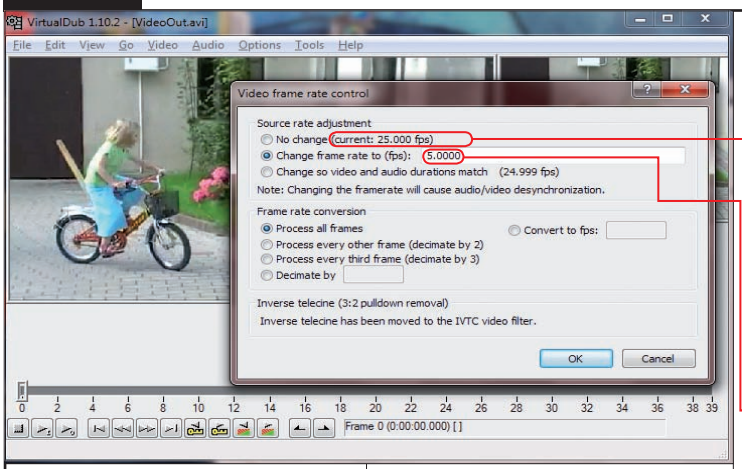

Żeby nasz film był bardziej atrakcyjny, warto do dynamicznej sceny dodać krótki fragment w zwolnionym tempie. Do wykonania efektu rodem z hollywoodzkiej sensacji posłużymy się niepozornym, ale funkcjonalnym narzędziem VirtualDub. Zobaczmy, jak przygotować efekt slowmotion do naszego filmu.

1 Z płyty dołączonej do Niezbędnika (DVD-KOD: 066) lub aplikacji KŚ+ instalujemy program, przechodząc przez typowy proces instalacji.

2 Folder z aplikacją zostanie utworzony na pulpicie. Aby ją uruchomić, otwieramy go, a następnie klikamy na plik i na Start VirtualDub.

EFEKT SLOWMOTION

1 W głównym oknie programu klikamy na File, a następnie na Open video file... i wskazujemy zapisany na dysku klip, do którego chcemy dodać efekt zwolnionego tempa (patrz ramka obok).

2 Wybieramy fragment filmu, do którego chcemy dodać efekt zwolnionego tempa. Na osi czasu zaznaczamy początek sceny i klikamy na, następnie w ten sam sposób lewym przyciskiem myszy ustawiamy koniec i klikamy na przycisk.

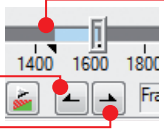

3 Aby wyciąć zaznaczony fragment, klikamy na Edit i na Crop to selection.

4 Następnie klikamy na Video i na Frame Rate... Efekt zwolnionego tempa uzyskamy, zmniejszając liczbę wyświetlanych w ciągu jednej sekundy klatek. Oryginalnie nasz film ma 25 klatek na sekundę. Jeśli chcemy pięć razy go spowolnić, wpisujemy i klikamy na OK. Przyciskiem sprawdzamy uzyskany efekt. Wciskając klawisz F7, zapisujemy gotowy film. **aś**

WIĘCEJ FORMATÓW

VirtualDub jest wybredny, jeśli chodzi o obsługiwane formaty. Jeżeli film nie jest rozpoznawany, zainstalujmy kodeki (**FDDShow, Avisynth, K-Lite Codec**) lub użyjmy aplikacji **MP4Cam2AVI** do zmiany formatu. Wszystkie te narzędzia znajdziemy w aplikacji KŚ+.

Licencja: FREEWARE | Producent: Avery Lee | Internet: virtualdub.org | System: XP, Vista, Win 7, WIn 8 | DVD-KOD: 066 | Rozmiar: 1 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

AVIADDXSUBS 9.10

Jak połączyć napisy z filmem do odtwarzania na konsoli PS3

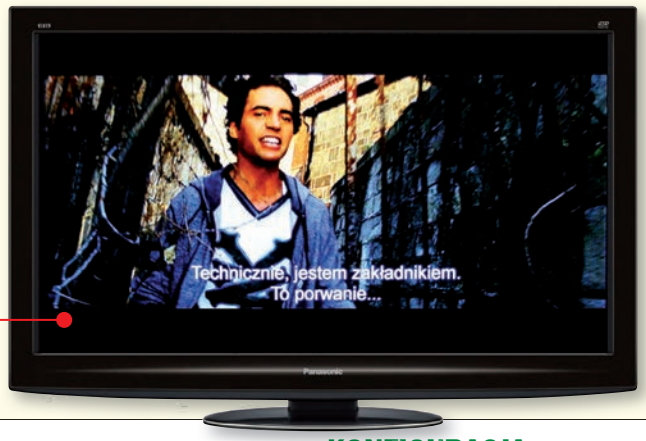

Konsolę PS3 można wykorzystać do odtwarzania filmów z napisami. Jednak wcześniej musimy odpowiednio przygotować film, zaszywając w nim napisy XSUB. Zobaczmy, jak to zrobić, wykorzystując prostą aplikację AVIAddXSubs, którą znajdziemy na płycie Niezbędnika.

KONFIGURACJA

1 Instalujemy i uruchamiamy program. Przechodzimy na zakładkę Configuration 1. W oknie ustalamy między innymi kodowanie znaków, rozmiar, kolor i typ czcionki – przykładowe ustawienia dla polskich napisów widoczne są na ilustracji.

2 Teraz przechodzimy na zakładkę Configuration 2 i klikamy na przycisk Add Menu Option. Dodawanie napisów XSUB do filmu będziemy mogli szybko uruchomić z menu kontekstowego Windows. Zamykamy program.

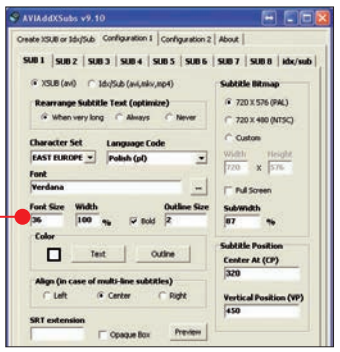

DODAJEMY NAPISY

1 Aby stworzyć film z napisami, klikamy prawym przyciskiem myszy na jego plik, a następnie wybieramy pozycję AVIAddXSubs: Add Subtitles (pliki napisów w formacie SRT muszą mieć tę samą nazwę i znajdować się w tym samym folderze).

2 Wpisujemy ścieżkę folderu docelowego dla filmu. Aby uruchomić proces dodawania napisów, klikamy na.

3 Po kilku minutach zostanie utworzony plik z rozszerzeniem .DIVX – możemy go nagrać na pendrive i odtworzyć na swojej PS3. Pamiętajmy tylko, że za pierwszym razem musimy jeszcze włączyć wyświetlanie napisów w konsoli, z menu opcji wybierając. **tpa**

Licencja: FREEWARE | Producent: DHMK | Internet: brak | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 007 | Rozmiar: 1 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

FUNKCJE MULTIMEDIALNE SMART TV

Jak oglądać zdjęcia i filmy ze smartfona na Smart TV

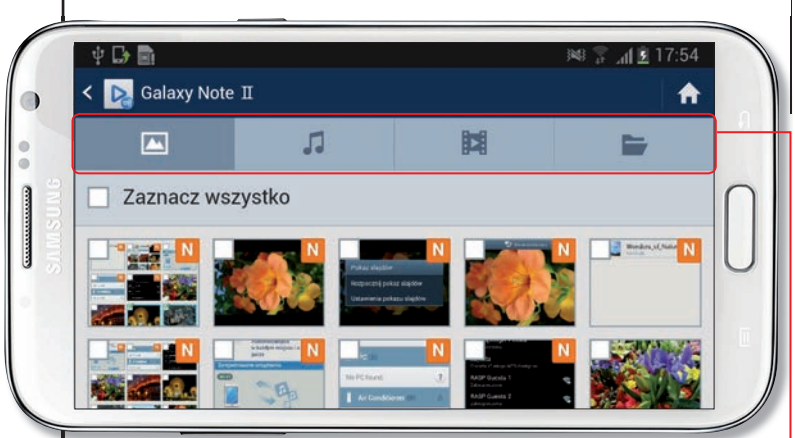

Nowoczesne telewizory, tak zwane Smart TV, mają wbudowanych wiele funkcji multimedialnych. Wśród nich jest bardzo przydatna funkcja łatwego wyświetlania zdjęć, filmów czy odtwarzania muzyki na telewizorze bezpośrednio ze smartfona. Zobaczmy, jak ta funkcja działa na przykładzie Smart TV i smartfona firmy Samsung.

1 Aby funkcja udostępniania multimediów działała, telewizor i smartfon muszą być podłączone do jednej sieci domowej, na przykład przez ruter bezprzewodowy.

2 Kiedy połączymy urządzenia z siecią, na smartfonie uruchamiamy aplikację AllShare Play.

3 W głównym oknie aplikacji naciskamy ikonę naszego smartfona, na przykład.

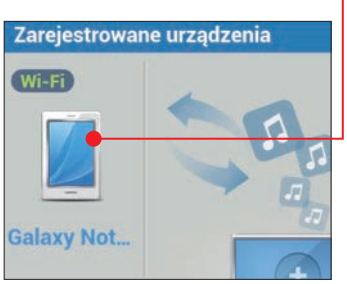

4 Wyświetli się biblioteka plików multimedialnych zgromadzonych w pamięci naszego smartfona. Za pomocą ikon przełączamy się pomiędzy zdjęciami, filmami, muzyką i innymi rodzajami plików.

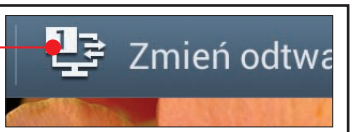

5 Aby wyświetlić jeden plik na ekranie telewizora, po prostu naciskamy go i następnie przycisk, który pojawi się w górnej części ekranu. Wskazany plik zostanie wyświetlony lub odtworzony na telewizorze.

6 Kiedy zaznaczymy kilka plików w bibliotece, wyświetli się dodatkowe menu, w którym możemy rozpocząć odtwarzanie kolejki plików, na przykład jako pokaz slajdów. **pg**

Materiał powstał we współpracy z firmą Samsung

Fot.: Scyther5, Tele52/123rf.com

W ROZDZIALE

36 Jak usunąć szum wiatru z nagranego filmu
37 Jak anonimowo korzystać z internetu i omijać blokady
38 Jak oglądać telewizję w internecie i na smartfonie
39 Jak zapisać ścieżkę dźwiękową filmu z YouTube do MP3
39 Jak dodać znak wodny na kadr filmu
40 Jak zamaskować twarze osób widocznych na filmie
40 Jak korzystać z wideobloga Vine
41 Jaką kartę pamięci kupić do aparatu i kamery

FILMY W INTERNECIE

POWERDIRECTOR 9 DELUXE – SMARTSOUND

Jak usunąć szum wiatru z nagranego filmu

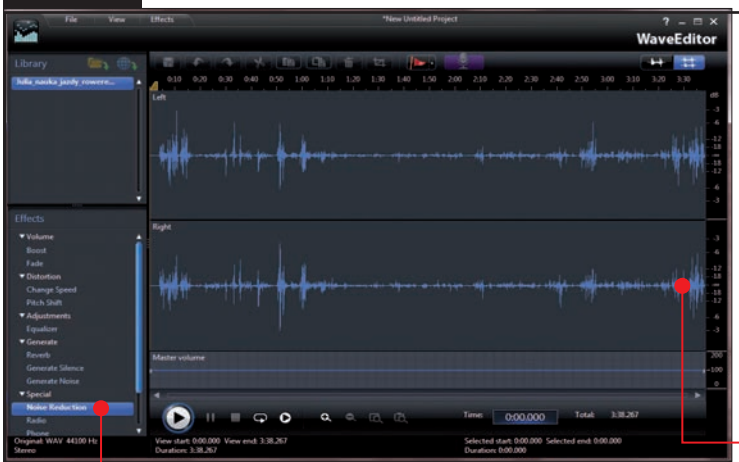

Filmy nakręcone smartfonem mają dobrą jakość obrazu, niestety producenci swej uwagi nie przywiązują do jakości dźwięku. W odróżnieniu od typowej kamery smartfony nie mają funkcji usuwania zakłóceń dźwięku powodowanych przez wiatr. Efektem tego jest niemiły dla ucha hałas na nagraniach. Na szczęście, wykorzystując program Power Director, możemy go usunąć – zobaczmy jak.

1 Zgodnie z opisem na stronie 7 instalujemy i rejestrujemy pełną wersję PowerDirectora.

2 Następnie, postępując według punktów 1-7 na stronie 30, otwieramy nowy projekt i importujemy klip wideo, z którego chcemy usunąć szum wiatru.

USUWAMY SZUM WIATRU

1 Klikając lewym przyciskiem myszy, zaznaczamy dodany klip na osi ●, a następnie klikamy na Edit Audio.

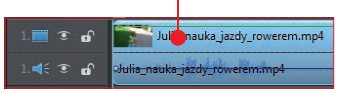

2 Ścieżka dźwiękowa ● zostanie otworzona w edytorze SmartSound, który wchodzi w skład pakietu PowerDirector 9 Deluxe. Z lewej strony edytora wyświetlona jest lista z efektami ●. Aby zlikwidować zakłócenia powodowane przez wiatr, wybieramy Noise Reduction.

3 Z listy wybieramy rodzaj zakłócenia, które chcemy zlikwidować – w przypadku wiatru ●.

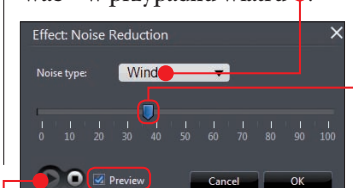

4 Zaznaczamy opcję ● i klikamy na ●. Słuchając odtwarzanej ścieżki dźwiękowej, za pomocą suwaka ● dostosowujemy siłę działania filtru usuwającego zakłócenia. Klikamy na OK. Filtr zostanie nałożony na ścieżkę dźwiękową.

5 Klikając na ✕, zamykamy okno SmartSound. Klikamy na Tak, aby przenieść zmienioną ścieżkę do programu PowerDirector. Zgodnie ze wskazówką na stronie 28 zapisujemy klip na dysk. **aś**

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **CyberLink** | Internet: **www.cyberlink.com** | System: **XP, Vista, Win 7, Win 8** | **DVD-KOD: 054** | Rozmiar: **1 GB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

CYBERGHOST VPN 4.7.19

Jak anonimowo korzystać z internetu i omijać blokady

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

CyberGhost VPN umożliwia anonimizowanie połączenia internetowego. Co to oznacza? Po włączeniu trybu anonimowego w CyberGhost łączymy się z losowo wybranym przez program lub wskazanym przez nas serwerem pośredniczącym. Kiedy chcemy na przykład otworzyć stronę WWW w przeglądarce lub ściągnąć plik, nasz komputer najpierw łączy się z serwerem CyberGhost, a on wysyła zapytanie do docelowego komputera w internecie. W ten sposób docelowe serwery nie znają naszego adresu IP – rejestrują jedynie adres serwera pośredniczącego.

Anonimowość zapewniana przez CyberGhost daje nam wiele możliwości. Oprócz tego, że mamy zapewnioną prywatność podczas surfowania w internecie, zmieniając nasz adres IP na odpowiednio inny, możemy używać usług, z których nie moglibyśmy korzystać bez programu. Zobaczmy, jak w pełni wykorzystać możliwości CyberGhosta.

JAK ANONIMOWO KORZYSTAĆ Z INTERNETU

1 Po zainstalowaniu CyberGhosta i aktywowaniu dostępu Premium według wskazówek na stronie 7 uruchamiamy program, na przykład klikając podwójnie na ikonę na pulpicie.

2 Po pierwszym uruchomieniu programu wyświetli się okno logowania do programu. W pola wpisujemy nazwę użytkownika i hasło, które wybraliśmy podczas rejestracji konta CyberGhost (jeśli zaznaczymy opcję, dane logowania zostaną zapamiętane i będziemy automatycznie logowani po każdym uruchomieniu programu). Klikamy na przycisk Zalogowanie.

3 Aby ustanowić anonimowe połączenie z losowo wybranym serwerem premium CyberGhost, w głównym oknie programu klikamy na przycisk i następnie na Ustanów połączenie Premium.

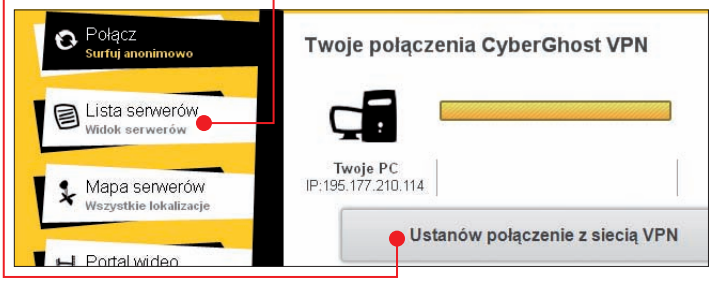

Jeżeli mamy otwartą przeglądarkę, w wyświetlonym oknie klikamy na Tak, aby ją zrestartować. Po połączeniu zobaczymy komunikat, a poniżej adres IP, pod którym nasz komputer jest teraz widoczny w internecie. Od tej pory możemy korzystać z internetu anonimowo.

4 Aby zakończyć pracę w trybie anonimowym, klikamy na.

OMIJANIE BLOKAD REGIONALNYCH

Wiele zagranicznych stron udostępniających wideo online wykrywa adresy IP z innych krajów i blokuje dostęp do swoich treści takim komputerom. W oknie CyberGhosta możemy jednak wybrać serwer pośredniczący, działający w tym samym kraju co zablokowana dla nas strona WWW. Dzięki temu odwiedzany serwis internetowy będzie wykrywał nasz komputer jako urządzenie działające w tym samym kraju, w którym działa dana strona. Dodatkowo, w specjalnym module CyberGhosta znajdziemy odnośniki do stron z popularnymi zagranicznymi serialami TV. Zobaczmy, jak łączyć się z serwerami z wybranych krajów, aby korzystać ze stron działających tylko w tych państwach.

Uwaga! Jeśli używamy łącza z limitem danych, pamiętajmy, że oglądanie filmów online zużywa dużo transferu. Obejrzenie 90-minutowego filmu może pochłonąć nawet 1 GB transferu.

1 Aby połączyć się z serwerem pośredniczącym z wybranego kraju, w głównym menu CyberGhosta klikamy na.

2 Na wyświetlonej liście serwerów odszukujemy serwer z flagą państwa, w którym można korzystać z danej strony (możemy korzystać ze wszystkich serwerów oznaczonych dopiskiem Promo), klikamy na nazwę serwera i na przycisk Ustanów połączenie z.

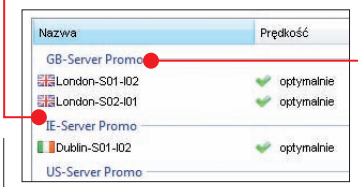

3 Po ustanowieniu anonimowego połączenia możemy otworzyć w przeglądarce niedostępną w naszym kraju stronę, na przykład amerykańską **www.hulu.com**.

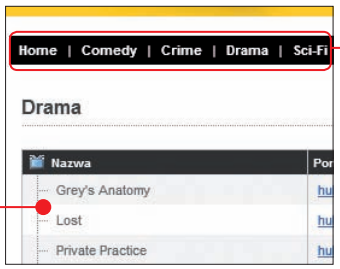

4 Możemy również skorzystać z wbudowanego w oknie CyberGhosta modułu z odnośnikami do seriali. Aby otworzyć stronę wybranego serialu, w menu programu klikamy na Portal wideo. Następnie kliknięciem wybieramy gatunek serialu. Aby wyświetlić stronę serialu, klikamy na przycisk przy jego tytule. **pg**

STRONY Z FILMAMI I SERIALAMI

- www.cbs.com
- www.cwtv.com
- www.fox.com
- www.hulu.com
- www.iiTV.info
- www.kinolive.pl
- www.nbc.com
- www.playtube.pl
- www.serialle.pl

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | Producent: **Cyberghost** | Internet: **www.cyberghostvpn.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | **DVD-KOD: 015** | Rozmiar: **12 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy dla Czytelników Niezbędnika**

Jak oglądać telewizję w internecie i na smartfonie

WIĘCEJ O TYM PROGRAMIE W STREFIE BONUS KŚ+

Przywykliśmy już do tego, że w naszym domu stoi jeden, a u niektórych nawet więcej odbiorników telewizyjnych. Oferta nadawców naziemnych, satelitarnych i kablowych jest tak szeroka, że każdy znajdzie coś dla siebie wśród stacji i kanałów.

Teraz jednak, dzięki internetowi, możliwości odbioru telewizji jest jeszcze więcej – programy i filmy możemy śledzić również na ekranie domowego komputera, a także w urządzeniach przenośnych – smartfonach czy tabletach. Takie rozwiązanie docenią nie tylko telemaniacy, którzy często podróżują. Może się ono przydać też w sytuacji, gdy nasi domownicy chcą na przykład obejrzeć w telewizorze kolejny odcinek ulubionego serialu, a my zamierzamy w tym samym czasie zobaczyć atrakcyjny mecz. Trzeba pamiętać, że internetowe serwisy udostępniające kanały telewizyjne są w znakomitej większości płatne. Witryny oferujące transmisje tv za darmo działają przeważnie nielegalnie, a my, korzystając z nich, możemy narazić się na nieprzyjemności. Na szczęście dostęp do telewizji w sieci nie jest zbyt kosztowny – każdy znajdzie w internetowych ofertach odpowiedni dla siebie pakiet.

am

NEXT PLUS

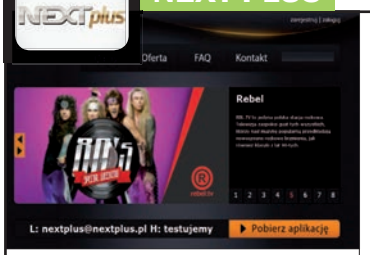

Next Plus to jedna z najnowszych ofert internetowej telewizji w polskiej sieci. Serwis pozwala na razie na dostęp online do osiemnastu kanałów – wśród nich są TVP 1 i 2, TVP Info, TV Puls czy TVN. Aby skorzystać z tej oferty, trzeba zapłacić 9,90 złotego miesięcznie. Szefowie Next Plus zapowiadają, że w przyszłości pojawi się oferta oglądania 42 kanałów telewizyjnych oraz wypożyczalnia filmów (w systemie VOD). Serwis działa na różnych urządzeniach – telewizorach z obsługą internetu, komputerach oraz smartfonach i tabletach. Do działania Next Plus konieczne jest zainstalowanie specjalnej aplikacji.

Licencja: **PŁATNA** | Producent: **Astro** | Internet: **nextplus.pl**

IPLA

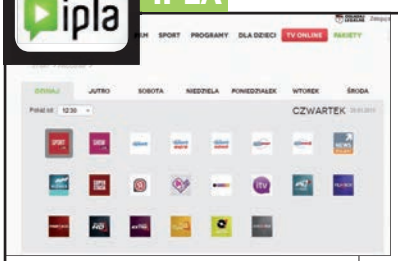

Ipla to jeden z najbardziej rozbudowanych polskich serwisów oferujących materiały wideo. Wśród propozycji znajdziemy kilkadziesiąt kanałów telewizyjnych, które można oglądać za pośrednictwem internetu, na przykład Polsat News, Polsat Biznes, 4Fun czy Sport Extra. Warianty płatności za programy są rozmaite – można wykupić dostęp do jednej audycji (za 4,90 zł) lub całe pakiety (od 19,90 zł) pozwalające na odbiór przez 30 i więcej dni. Ipla dostępna jest za pośrednictwem specjalnej aplikacji, którą można zainstalować zarówno w komputerze, jak i w urządzeniach mobilnych, pracujących pod kontrolą systemów operacyjnych Android i iOS.

Licencja: **PŁATNA** | Producent: **Ipla** | Internet: **www.ipla.tv**

TVN PLAYER

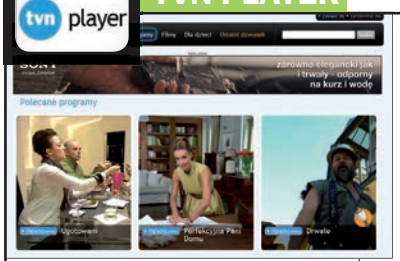

Specjalna strona WWW uruchomiona przez stację telewizyjną TVN. Serwis umożliwia oglądanie programów tego nadawcy – na przykład X-Factor, Top Model czy Kuchenne rewolucje. Za oglądanie tych audycji nie zapłacimy nic, jednak są pewne ograniczenia. Po pierwsze każdy z programów jest dostępny w serwisie tylko przez kilka dni – po kliknięciu na jego ikonę zobaczymy informację, ile czasu pozostało jeszcze do końca oferty. Po drugie przed emisją każdej audycji musimy obejrzeć reklamy. Serwis można oglądać na wielu platformach sprzętowych, także na urządzeniach przenośnych oraz za pomocą konsoli do gier Playstation 3.

Licencja: **DARMOWY** | Producent: **TVN** | Internet: **tvnplayer.pl**

TELEWIZJA TU I TAM

Serwis prowadzony przez Orange, jednego z najwiekszych operatorów telekomunikacyjnych w Polsce. W ramach usługi Telewizja Tu i Tam możemy oglądać za darmo (po zarejestrowaniu się w serwisie) pięć kanałów telewizyjnych, na przykład TVP 1 i 2. Jeżeli jesteśmy abonentami Orange, to obejrzymy bez opłat już 20 różnych stacji. Natomiast dostęp do 33 kanałów będzie nas kosztował miesięcznie 19,90 złotego, a za możliwość śledzenia 44 stacji zapłacimy 29,90 złotego. Z oferty Telewizji Tu i Tam można korzystać zarówno w komputerze, jak i smartfonie lub tablecie. Do oglądania telewizji w urządzeniach mobilnych będzie potrzebna specjalna bezpłatna aplikacja, którą znajdziemy na portalu Orange.

Licencja: **DARMOWA/PŁATNA** | Producent: **Orange** | Internet: **www.orange.pl**

UPC LIVE TV

Serwis przeznaczony wyłącznie dla abonentów jednego z największych operatorów telewizji kablowej na polskim rynku – UPC. Aby móc oglądać online takie kanały, jak Discovery Channel, Animal Planet, CNN czy TVN 24, musimy wykupić w UPC pakiet telewizyjny i dodatkowo internetowy. Czyli zapłacimy co najmniej 100 złotych miesięcznie. Programy można oglądać za pomocą komputera, w którym musimy mieć zainstalowany program Windows Media Player. Po zalogowaniu się na stronie UPC i wybraniu konkretnego kanału aplikacja uruchomi się automatycznie. UPC Live TV to dobre rozwiązanie w sytuacji, gdy zechcemy obejrzeć inny program niż reszta domowników.

Licencja: **PŁATNA** | Producent: **UPC** | Internet: **www.upc.pl**

FREEMAKE VIDEO CONVERTER 3.5

Jak zapisać ścieżkę dźwiękową filmu z YouTube do MP3

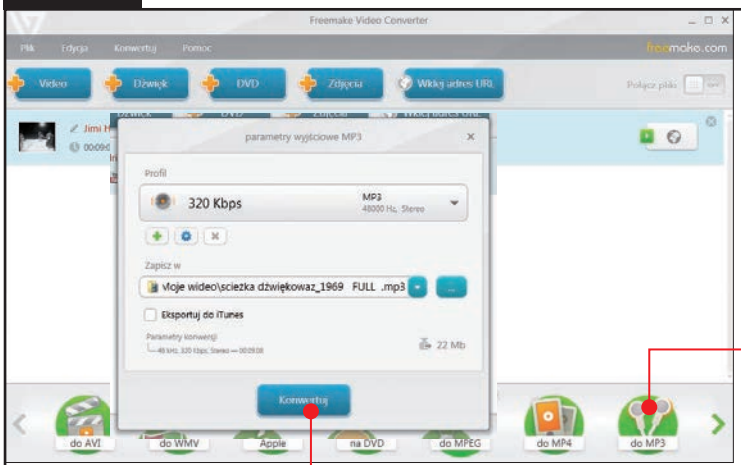

YouTube jest pełen teledysków, które możemy za darmo oglądać. Jeżeli chcielibyśmy słuchać tych utworów na przenośnym odtwarzaczu, trzeba filmy zamienić na utwory MP3. Zobaczmy, jak wyodrębnić ścieżkę dźwiękową z filmu i zapisać ją w pliku MP3.

INSTALACJA I URUCHOMIENIE

1 Do zapisu dźwięku z filmu w formacie MP3 użyjemy Freemake Video Convertera. Instalujemy go z płyty Niezbędnika (DVD-KOD: 025) lub aplikacji KŚ+. W trakcie instalacji usuwamy zaznaczenie przy opcji ●.

2 Program uruchamiamy za pomocą utworzonego na pulpicie skrótu ●.

WYBIERAMY FILM

1 Uruchamiamy dowolną przeglądarkę WWW i otwieramy stronę z filmem, którego ścieżkę dźwiękową chcemy zapisać w pliku MP3.

2 Zaznaczamy adres ● strony i wciskając prawy przycisk myszy oraz wybierając Kopiuj, kopiujemy go do schowka.

POBRANIE I KONWERSJA

1 Przechodzimy do okna programu Freemake Video Converter i wciskamy przycisk ●. Aplikacja automatycznie skopiuje adres ze schowka i utworzy miniaturkę filmu.

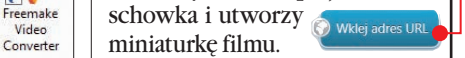

2 W kolejnym kroku decydujemy o formacie pliku wyjściowego ●.

3 Z rozwijanej listy wybieramy jakość pliku MP3. Najsłabsza jakość, porównywalna z brzmieniem radia, to ustawienie ●, wybierając ●, wygenerujemy plik w standardowej jakości, a jeżeli teledysk jest w jakości HD, zaznaczamy ●.

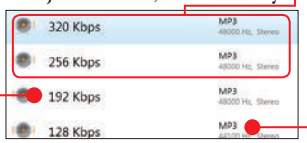

4 Klikamy na ●, aby rozpocząć tworzenie pliku MP3 ze ścieżką dźwiękową filmu. Aplikacja pobierze film i podda go konwersji. **aś**

Licencja: FREEWARE | Producent: Freemake | Internet: www.freemake.com | System: XP, Vista, Win 7, Win 8 | DVD-KOD: 025 | Rozmiar: 25 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

VIRTUALDUB 1.1

Jak dodać znak wodny na kadr filmu

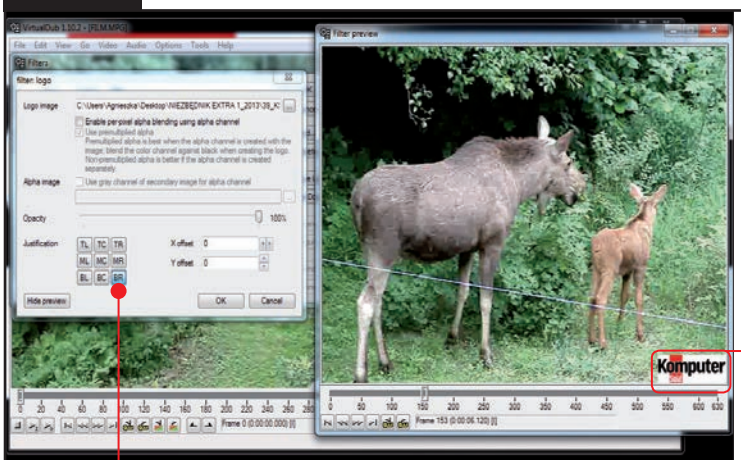

Zanim udostępnimy nasz film w internecie, warto umieścić na nim znak wodny, aby zawsze było widać, kto jest jego autorem. Najłatwiej zrobimy to za pomocą VirtualDub – popularnego programu o małych rozmiarach i dużych możliwościach.

URUCHOMIENIE

1 VirtualDub nie wymaga instalacji – wystarczy skopiować jego pliki z płyty Niezbędnika, podając (DVD-KOD: 066) lub z KŚ+.

2 Program uruchamiamy, klikając na ●.

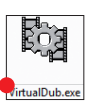

DODAJEMY ZNAK WODNY

1 Uruchamiamy VirtualDub i otwieramy w nim film, klikając na File i na Open video file...

2 Następnie klikamy na Video, Filters... i Add... Szukamy na wyświetlonej liście pozycji ●, zaznaczamy ją kliknięciem i klikamy na OK.

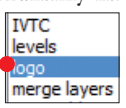

3 Klikając na ..., wskazujemy plik graficzny w formacie PNG, który ma posłużyć jako znak wodny. Za pomocą suwaka Opacity ustawiamy przezroczystość, a klikając na ●, decydujemy, gdzie będzie umiejscowiony znak wodny.

4 Aby zobaczyć podgląd ●, klikamy na Show preview. Na koniec klikamy na OK, a potem na File, Save as AVI... i Zapisz. **aa**

ZNAK WODNY NA YOUTUBE

1 Możemy także oznaczyć własnym obrazkiem wszystkie nasze filmy opublikowane na YouTube. W tym celu logujemy się w serwisie, a potem w widoku naszego kanału klikamy na Menedżer filmów, na USTAWIENIA KANAŁU i kliknięciem wybieramy Programowanie InVideo.

2 W nowym oknie klikamy na Poleć swój kanał. Aby oznaczyć filmy zamiast naszym awatarem dowolną inną grafiką, klikamy na Niestandardowy, Wybierz plik, wskazujemy plik (najlepiej o wymiarach 800 x 800 pikseli, do 1 MB) i klikamy na Wybierz.

3 Z listy Położenie wybieramy miejsce wyświetlania grafiki, a z listy Czas wyświetlania – czas (cały film, koniec, wskazany moment). Klikamy na Zapisz.

Licencja: FREEWARE | Producent: Avery Lee | Internet: www.virtualdub.org | System: XP, Vista, Win 7 | DVD-KOD: 066 | Rozmiar: 1,76 MB | Ograniczenia: brak | Cena: darmowy

YOUTUBE.COM

Jak zamaskować twarze osób widocznych na filmie

Jeżeli nagraliśmy i chcemy opublikować film z twarzami osób, od których nie uzyskaliśmy zgody na filmowanie lub po prostu chcemy zadbać o prywatność bohaterów filmu, zamaskujmy je, używając narzędzia dostępnego w serwisie YouTube.

DODAJEMY FILM

1 Aby dodać film na nasze konto w YouTube, po zalogowaniu się na stronie **www.youtube.com**, klikamy na przycisk Prześlij film i na .

2 W otwartym oknie podwójnie klikamy na plik filmu. Następnie podajemy podstawowe informacje o filmie i klikamy na przycisk Zapisz zmiany.

MASKUJEMY TWARZE

1 Klikamy na Menedżer filmów. Następnie przy miniaturze filmu z listy wybieramy opcję Ulepszenia.

2 Wyświetli się okno z narzędziami do poprawy jakości filmu, w którym klikamy na przycisk Dodatkowe funkcje.

3 Aby zamazać wszystkie twarze na wskazanym filmie, klikamy na przycisk . W oknie podglądu zobaczymy efekt działania narzędzia .

4 Aby zapisać zmiany, kasując jednocześnie oryginał, klikamy na Zapisz. Żeby natomiast zachować kopię oryginalnego filmu, usuwamy zaznaczenie z pola przy opcji Usuń oryginalny film i klikamy na przycisk Zapisz jako – wtedy twarze na filmie zostaną zamaskowane, a oryginał zostanie zapisany na naszym koncie YouTube z dopiskiem – kopia. **pg**

Licencja: **SERWIS WWW** | Producent: **Google** | Internet: **www.youtube.com** | System: **XP, Vista, Win 7** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

VINE 1.0.6

Jak korzystać z wideobloga Vine

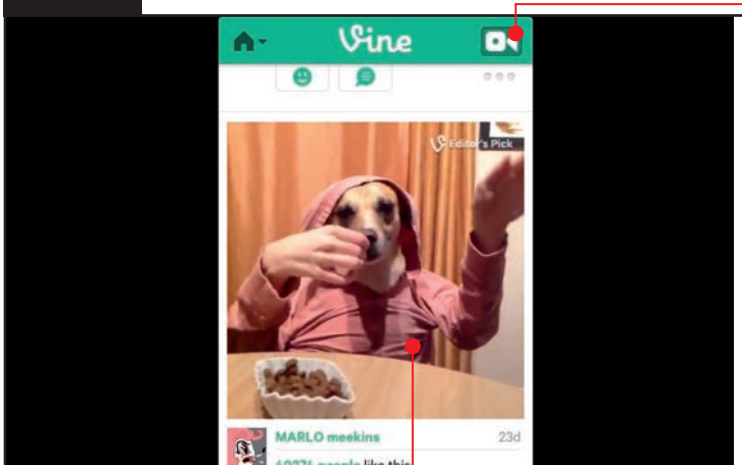

Mikroblogi to dzienniki internetowe udostępnione osobom zarejestrowanym w wybranej sieci społecznościowej. Najpopularniejszym tekstowym systemem mikroblogowym jest Twitter. Vine natomiast jest alternatywną społecznością, która zamiast krótkich wiadomości udostępnia materiały wideo.

DOŁĄCZAMY DO SIECI VINE

Do korzystania z Vine niezbędny jest iPhone 3GS lub nowszy oraz dedykowana aplikacja zainstalowana ze sklepu App Store. Program do obsługi wideobloga można także uruchomić na iPadach. Zobaczmy, jak dołączyć do sieci Vine.

1 W sklepie App Store odnajdujemy aplikację Vine, instalujemy ją i uruchamiamy.

2 Wybieramy Sign up with Email, w kolejnym oknie wpisujemy własne imię, wybieramy Next, Skip.

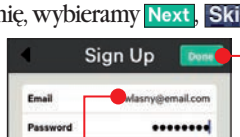

3 W pole wpisujemy adres e-mail, poniżej hasło do tworzonego konta i wybieramy . Nasze konto zostanie utworzone. W głównym oknie będziemy widzieli najciekawsze materiały wideo wybrane przez twórcę aplikacji.

WŁASNY FILM W VINE

1 Wybieramy . Ustawiamy kamerę telefonu na obiekt, który chcemy filmować, i dotykamy ekranu.

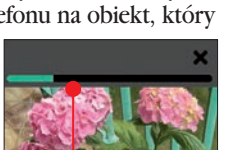

2 W czasie nagrywania pasek będzie się przesuwał. Odrywając palec od ekranu, możemy przerwać nagrywanie i wznowić je, dotykając ponownie ekranu.

3 Dotykamy przycisku Next i w kolejnym oknie Done. Film zostanie opublikowany na naszym profilu – dla nas będzie widoczny w głównym oknie.

4 W razie potrzeby możemy skasować nasz post wideo. Klikamy pod nim na i wybieramy Delete post. **rpw**

Licencja: **FREEWARE** | Producent: **Vine Labs** | Internet: **www.vine.co** | System: **iOS 5.0 lub nowszy** | Rozmiar: **7 MB** | Ograniczenia: **brak** | Cena: **darmowy**

KARTY PAMIĘCI SD

Jaką kartę pamięci kupić do aparatu i kamery

Fot.: Li Xuejun/123rf.com

Karty pamięci SD to obecnie najczęściej stosowany typ nośników w aparatach fotograficznych i kamerach cyfrowych. Jednak nie każda karta w tym formacie sprawdzi się w każdym urządzeniu. Różnią się one bowiem szybkością i pojemnością. Dowiedzmy się, na co zwrócić uwagę, wybierając kartę pamięci SD.

TYPY KART SD

Podstawowe karty SD mogą mieć pojemności do 4 GB. To niewiele, szczególnie gdy nasz aparat bądź kamera umożliwia nagrywanie filmów HD. Większą pojemność oferują karty SDHC (od 4 do 32 GB). Najbardziej pojemne są obecnie karty SDXC (nawet do 2 TB), ale ten typ kart obsługiwany jest tylko przez niektóre urządzenia. Nowe karty SDXC, na przykład Samsunga z serii Pro, to także gwarancja niezawodności dzięki wykorzystaniu zaawansowanej technologii półprzewodnikowej z pamięcią NAND.

SZYBKOŚĆ KART

Szybkość kart SD określana jest klasami. Klasy 2, 4, 6 i 10 określają gwarantowaną, minimalną szybkość zapisu danych w MB/s. Dodatkowo klasę 10 może uzupełniać oznaczenie UHS-1 (Ultra High Speed) – określa ono znacznie szybsze karty pamięci, ale maksymalny transfer uzyskamy tylko w zgodnych z tym standardem urządzeniach, na przykład nowoczesnych kamerach HD obsługujących interfejs SD 3.0.

JAKĄ KARTĘ WYBRAĆ

Jeśli potrzebujemy kartę SD do aparatu lub kamery, warto wybrać możliwie najszybszą i najbardziej pojemną. Szczególnie jeśli zamierzamy nagrywać filmy HD i wykonywać zdjęcia w formacie RAW lub serie fotek w wysokiej rozdzielczości.

Pamiętajmy jednak, aby sprawdzić w instrukcji obsługi urządzenia, jakie są minimalne wymagania stawiane modułom pamięci oraz obsługiwane standardy. **tpa**

KLASA	OZNACZENIE	MINIMALNA SZYBKOŚĆ ZAPISU
2	2	2 MB/s
4	4	4 MB/s
6	6	6 MB/s
10	10	10 MB/s
UHS-1	U1	do 104 MB/s

Materiał powstał we współpracy z firmą Samsung

REKLAMA

SPIS PROGRAMÓW

PEŁNE WERSJE		
CyberGhost VPN 4.7	PEŁNA WERSJA	051
Komputer Świat Plus	PEŁNA WERSJA	052
CyberLink PowerDirector 9 Deluxe	PEŁNA WERSJA	053
CyberLink PowerDirector Content Pack	PEŁNA WERSJA	054
Wise Care 365 PRO	PEŁNA WERSJA	055

ZDJĘCIA		
4Sync 1.1.4	FREEWARE	001
CrazyTalk 7.12	FREEWARE	002
FastStone Image Viewer 4.7	FREEWARE	003
GeoSetter 3.4.16	FREEWARE	004
GIMP 2.8.4	FREEWARE	005
Hornil StylePix 1.12	FREEWARE	006
Hugin 2012	FREEWARE	007
Image Composite Editor 1.4.4 32-bit	FREEWARE	008
Image Composite Editor 1.4.4 64-bit	FREEWARE	009
Inpaint 5.1	DEMO	010
jAlbum 11	FREEWARE	011
Komputer Świat Fotoświat	FREEWARE	012
Nature Illusion Studio 3.61	TRIAL	013
Paint.NET 3.5.10	FREEWARE	014
Paint.NET 3.5.10 PL	FREEWARE	015
Perfect365	DEMO	016
Photivo 32-bit	FREEWARE	017
Photivo 64-bit	FREEWARE	018
PhotoFiltre 7	FREEWARE	019
Photoscape 3.6.3	FREEWARE	020
Picasa 3.9	FREEWARE	021
PicPick 3.1.1	FREEWARE	022
Pictomio 1.2.35	FREEWARE	023
Radical Image Optimization Tool 0.4.6	FREEWARE	024
RawTherapee 4.0 32-bit	FREEWARE	025
RawTherapee 4.0 64-bit	FREEWARE	026
Red Eye Remover Pro 1.2	FREEWARE	027
XnView 1.99.6	FREEWARE	028

FILMY		
AVIAddXSubs 9.10	FREEWARE	056
Avidemux 2.6.1 32-bit	FREEWARE	057
Avidemux 2.6.1 64-bit	FREEWARE	058
ezvid 0.9.3.5	FREEWARE	059
ffDiaporama 1.5	FREEWARE	060
FormatFactory 3.0	FREEWARE	061
Fraps 3.5.99	TRIAL	062
Freemake Video Converter 4	FREEWARE	063
Freemake YouTube Mp3 Converter 3.5	FREEWARE	064
Lightworks 11.0.3	FREEWARE	065
oCam 11	FREEWARE	066
PhotoLapse 3	FREEWARE	067
PS3 Media Server 1.72	FREEWARE	068
Screencast-O-Matic 1.4	FREEWARE	069
Subtitle Edit 3.3.3	FREEWARE	070
VirtualDub 1.10.2	FREEWARE	071
Windows Essentials 2012	FREEWARE	072
XBMC Media Center 12.1	FREEWARE	073

NIEZBĘDNE		
7-Zip 9.30 Alpha 32-bit	FREEWARE	029
7-Zip 9.30 Alpha 64-bit	FREEWARE	030
Adobe Reader XI 11.0.2	FREEWARE	031
Audacity 2.0.3	FREEWARE	032
avast! Free Antivirus 8	FREEWARE	033
Bullzip PDF Printer 9.6	FREEWARE	034
CCleaner 4.0	FREEWARE	035
Classic Shell 3.6.5	FREEWARE	036
Comodo Internet Security Premium 6.0	FREEWARE	037
Dropbox 2.0	FREEWARE	038
Firefox 19	FREEWARE	039
FreeFileSync 5.12	FREEWARE	040
Glary Utilities 2.54	FREEWARE	041
Google Chrome 25	FREEWARE	042
Google Earth 7	FREEWARE	043
LibreOffice 4.0	FREEWARE	044
Recuva 1.45	FREEWARE	045
Skype 6.3	FREEWARE	046
Thunderbird 17	FREEWARE	047
VLC media player 2.0.5	FREEWARE	048
WinRAR 4.20 32-bit	FREEWARE	049
WinRAR 4.20 64-bit	FREEWARE	050

JAK KUPIĆ NUMERY ARCHIWALNE

W sprzedaży są jeszcze poprzednie numery Niezbędnika. Można je zamówić, dzwoniąc pod numer telefonu **22 7613214**, infolinia **801 000869** lub wysyłając e-mail na adres **prenumerata.axel@infor.pl**
Czasopisma są także dostępne w sklepiku online na stronie **kiosk.literia.pl**

Niezbędnik 1/2013

Niezbędnik 6/2012

Niezbędnik EXTRA 3/2012

Niezbędnik EXTRA 2/2012

Komputer Twój Niezbędnik
www.komputerswiat.pl
od 2000 roku

Adres redakcji:
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
Kontakt z Czytelnikami: tel. 22 2320078
(w godzinach 10–17), www.komputerswiat.pl, redakcja@komputerswiat.pl
DYREKTOR WYDAWNICZY: Aleksy Uchański
REDAKTOR NACZELNY: Paweł Paczuski
Z-CA REDAKTORA NACZELNEGO/SEKRETARZ REDAKCJI: Rafał Kamiński
ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Agnieszka Al-Jawahiri (aa), Paweł Gajewski (pg), Agnieszka Marchlewska (am), Mariusz Michalski (mm), Tomasz Paczuski (tpa), Jarosław Wilk (jw), Anna Świostek (aś), Alicja Żebruń (aż), Karol Żebruń (kż)
PRZYGOTOWANIE PŁYTY: Mariusz Michalski (CD Manager)
KOREKTA: Jolanta Rososińska
DZIAŁ DTP: Robert Dobrzyński, Mariusz Rybak

ringier axel springer
od 1994 roku

Wydawca:
RINGIER AXEL SPRINGER POLSKA Sp. z o.o.
Członek Izby Wydawców Prasy i Związku Kontroli Dystrybucji Prasy
www.axelspringer.pl, asp@axelspringer.pl
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52, tel. 22 2320000, 22 2320001

PREZES ZARZĄDU: Edyta Sadowska
PREZES HONOROWY: Wiesław Podkański
DYREKTOR OPERACYJNY: Małgorzata Barankiewicz
DYREKTOR FINANSOWY: Grzegorz Kania
DYREKTOR SPRZEDAŻY: Mariusz Wąsiński
DYREKTOR SPRZEDAŻY PRASY: Małgorzata Cetera-Bulka
DYREKTOR MARKETINGU: Joanna Kloskowska
BIURO REKLAMY MAGAZYNÓW: Mariusz Wąsiński (dyrektor), niezbednik.reklama@axelspringer.pl, sekretariat tel. 22 2320149, faks 22 2325507,
Adres Biura Reklamy:
Axel Springer Polska Sp. z o.o., ul. Domaniewska 52, 02-672 Warszawa,
Sprzedaż reklam:
Agnieszka Stańczuk (Sales Manager) tel. 22 2320132, tel. kom. 508 000368,
Monika Jabłońska (Traffic) tel. 22 2320537, tel. kom. 666 876141,

MENEDŻER DS. WYDAWNICZYCH: Paweł Bulwan
PROMOCJA: Michał Bajerski tel. 22 2320055,
HR I KOMUNIKACJA: Roman Szczepanik
RZECZNIK PRASOWY: Anna Gancarz-Luboń
KSIĘGOWOŚĆ: Janusz Bąk (główny księgowy)
KOLPORTAŻ: Rafał Kamiński (dyrektor)
PRODUKCJA: Mariusz Gajda (dyrektor)
DRUK: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o., Wyszków

PRENUMERATA I EGZEMPLARZE ARCHIWALNE:
tel. 22 7613214, infolinia 0801 000869, faks 22 7613133; e-mail: kontakt.axel@infor.pl (pytania i reklamacje), prenumerata.axel@infor.pl (zamówienia) **SPRZEDAŻ INTERNETOWA:** http://kiosk.literia.pl **PRENUMERATA ZAGRANICZNA:** http://kiosk.literia.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń. Zabroniona jest bezumowna sprzedaż czasopisma po cenie niższej od ceny detalicznej ustalonej przez wydawcę. Sprzedaż numerów aktualnych i archiwalnych po innej cenie jest nielegalna i grozi odpowiedzialnością karną.

pbc
NAKŁAD KONTROLOWANY ZWIĄZEK KONTROLI DYSTRYBUCJI PRASY
KODEKS WYDAWNICZY

DOSTĘPNY JUŻ TERAZ!

TWÓJ KOMPUTER DZIAŁA WOOOOLNIEJ?

Ashampoo®
WinOptimizer 10
pomoże!

www.**win-optimizer**.com

Windows 8 Compatible

Microsoft Partner
Gold Independent Software Vendor (ISV)

intel Software Partner

ashampoo®

WYBÓR NAJLEPSZYCH

ActiveJet sponsor główny Legii Warszawa

fot. legia.com

ACTION®

activejet.pl